



KATOWICE

Miasto Ogrodów

Kandydat na Europejską
Stolicę Kultury

2016



I Gra z czasem 5

II Platformy 29

WYOBRAŹNIA	1 Miasto-ogród	35
	2 Wspólnota i edukacja	53
	3 Sport	73
WSPÓLNOTA	4 Teatr	85
	5 Muzyka	101
EDUKACJA	6 Kino	119
	7 Sztuki wizualne	133
	8 Nowa kultura pisma	155
PRAKTYKA	9 Cyberogród	171

III Inwestycje 187

IV Formularz 215

I	Podstawy i myśl przewodnia	217
II	Struktura harmonogramu obchodów	251
III	Organizacja i finansowanie obchodów	257
IV	Infrastruktura miasta	265
V	Strategia komunikacji społecznej	271
VI	Ocena i monitorowanie obchodów	277
VII	Elementy dodatkowe	281

V Przestrzeń znaczeń 287

I Gra z czasem



Miasto marzeń

Katowice są miastem wielkich wydarzeń. Wysiłki zarówno mieszkańców, jak i władz sprawią, że staną się także miastem marzeń.

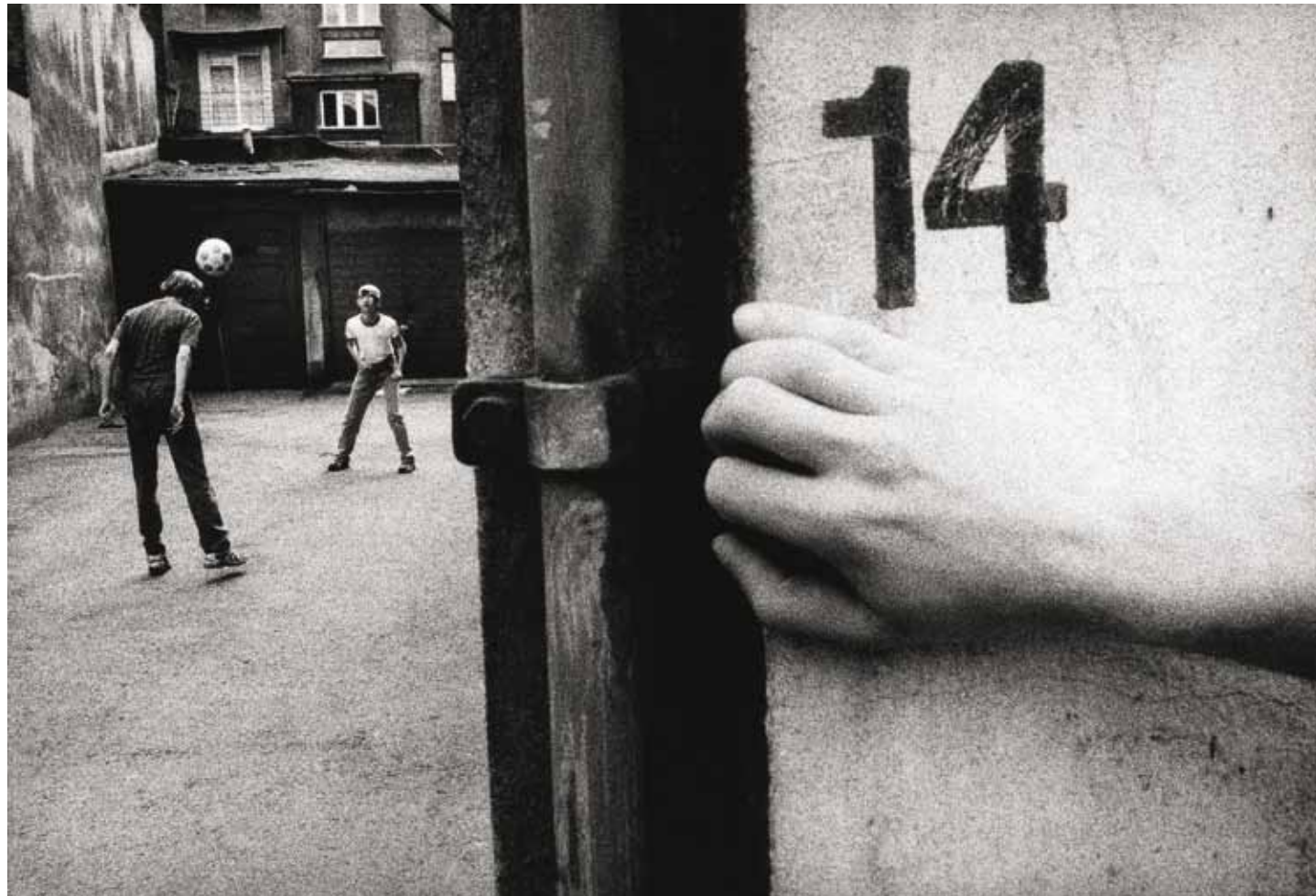
Celem Katowic jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury jest nie tylko realizacja inwestycji w infrastrukturę kulturalną oraz przygotowanie cyklu atrakcyjnych wydarzeń artystycznych. Ważniejsze jest podjęcie rozmowy o potrzebach mieszkańców, ich problemach i aspiracjach. Poprawa jakości przestrzeni materialnej niewiele zmieni, jeżeli nie powstanie nowa przestrzeń porozumienia między ludźmi. Już teraz widać przemianę miasta. Mieszkańcy są coraz bardziej aktywni, powstaje mnóstwo ciekawych pomysłów.

Decyzja o przystąpieniu do konkursu na Europejską Stolicę Kultury wiąże się z koniecznością przemyślenia wizji rozwoju miasta. Kultura to po prostu aktywność mieszkańców, chęć realizacji własnych inicjatyw i kreatywność, umiejętność zadbania o otoczenie. Dlatego na szczególne wsparcie zasługują działania wspólnotowe i edukacyjne, bo one zadecydują o przyszłości miasta.

Kandydatura Katowic jest także wielką szansą dla całego regionu. Szansą na wspólne projekty artystyczne, edukacyjne i społeczne. Działania te udowodnią, że współpraca miast przyniesie wszystkim więcej korzyści niż niezdrowa rywalizacja.

Katowice są miastem wielkich wydarzeń. Wysiłki zarówno mieszkańców, jak i władz sprawią, że staną się także miastem marzeń. Jeżeli nie uda się zdobyć tytułu Europejskiej Stolicy Kultury, przegramy bitwę, ale nie wojnę. Niezależnie od wyniku konkursu, będziemy konsekwentnie zmieniać wizerunek Katowic, tworząc wymarzone Miasto Ogródów.

Piotr Uszok – Prezydent Miasta Katowice



Komitet Organizacyjny ds. projektu Europejska Stolica Kultury 2016

PRZEWODNICZĄCY

Piotr Uszok – Prezydent Miasta Katowice

CZŁONKOWIE

- **Bogusław Śmigielski** – Marszałek Województwa Śląskiego
- **Krzysztof Siejna** – Pierwszy Wiceprezydent Miasta Katowice
- **Gabriela Gros** – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego
- **Danuta Kamińska** – Skarbnik Miasta Katowice
- **Tadeusz Sławek** – Doradca Prezydenta Miasta Katowice ds. kultury
- **Krzysztof Krzemiński** – Przedstawiciel Górnośląskiego Związku Metropolitalnego
- **Katarzyna Daab-Borkowska** – Naczelnik Wydziału Zagranicznego Urzędu Miasta Katowice
- **Edyta Sytniewska** – Naczelnik Wydziału Kultury Urzędu Miasta Katowice
- **Waldemar Bojarun** – Naczelnik Wydziału Informacji i Promocji Urzędu Miasta Katowice
- **Bogusław Sobuła** – Naczelnik Wydziału Organizacji i Zarządzania Urzędu Miasta Katowice

Rada Programowa

PRZEWODNICZĄCY

Tadeusz Sławek

CZŁONKOWIE

- | | |
|--------------------------------------|-------------------------------|
| ■ Leszek Jodliński | ■ Magdalena Piekorz |
| ■ Zbigniew Kadłubek | ■ Stanisław Ruksza |
| ■ Andrzej Klasik | ■ Michał Smolorz |
| ■ Eugeniusz Knapik | ■ Tomasz Szabelski |
| ■ Mirostów Neinert | ■ Lestaw Tetla |
| ■ Ewa Niewiadomska-Ciesielska | ■ Henryk Waniek |
| | ■ Joanna Wnuk-Nazarowa |

Ambasadorzy

Jean-Michel Alberola
Henryk Mikołaj Górecki
Derrick de Kerckhove
Wojciech Kilar
Kazimierz Kutż
Lech Majewski
Rod Mengham
Wojciech Pszoniak
Krzystian Zimmerman

Dyrektor projektu ESK Katowice 2016

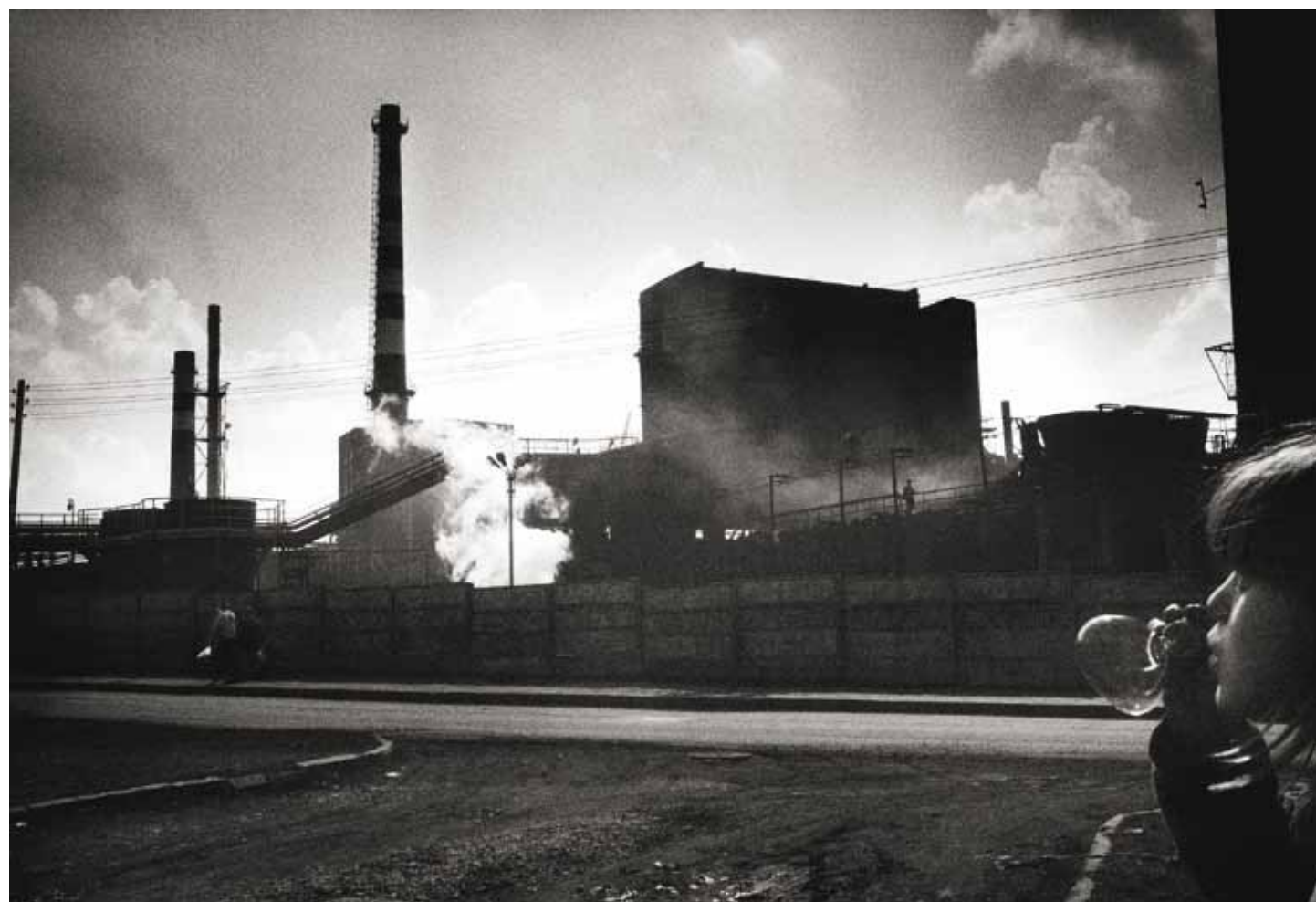
Marek Zieliński – Dyrektor Instytucji Kultury
Ars Cameralis Silesiae Superioris



Szare | fot. Rafał Milach | 2000–2002

Miasto Industrialne **Miasto Ogrodów**

<u>EKSPLOATACJA</u>	<u>ODPOWIEDZIALNOŚĆ</u>
<u>kopalnia</u>	<u>ogród</u>
<u>rozwój oparty na eksploatacji</u>	<u>zrównoważony rozwój</u>
<u>kultura podporządkowuje naturę</u>	<u>natura nie istnieje bez kultury</u>
<u>degradacja środowiska</u>	<u>rozwiązania proekologiczne</u>
<u>obciążenie przeszłością</u>	<u>kreowanie przyszłości</u>
<u>przemysł ciężki</u>	<u>przemysł kreatywny</u>
<u>niszczenie tradycji</u>	<u>inspiracja tradycją</u>
<u>masowa rozrywka</u>	<u>aktywny styl życia</u>
<u>zawłaszczanie przestrzeni publicznej</u>	<u>tworzenie przestrzeni publicznej</u>
<u>grupa ogranicza jednostkę</u>	<u>wspólnota wspiera kreatywność jednostki</u>
<u>sztuka w galerii</u>	<u>miasto dziełem sztuki</u>
<u>ucieczka od cywilizacji</u>	<u>spotkanie w ogrodzie</u>
<u>globalizacja</u>	<u>glokalizacja</u>
<u>jednorodność</u>	<u>różnorodność</u>
<u>rywalizacja</u>	<u>współpraca</u>
<u>egoizm</u>	<u>solidarność</u>



Na drugim planie dymią kominy, niszczej^ą robotnicze osiedla, tuszczy się farba sloganów, odpada tynk i nie ma kolorów. Ważniejsi są jednak ludzie. Oglądani u progu domów, na ulicy, w pociągach, autobusach. Kolor szary nie jest ani biały, ani czarny, a więc ma naturę symboliczną, ale życie mieszkańców Śląska jest wyraźne i konkretne.

Model do składania

Miejsca są fragmentarycznymi i zwiniętymi historiami, przeszłościami pozbawionymi czytelności przez innego, nagromadzonymi czasami, które mogą się rozwinąć, ale które występują tu raczej jako potencjalne opowieści, zagadki do rozwikłania.

Michel de Certeau, Wynaleźć codzienność. Sztuki działania

To nie jest historia o mieście, jakich wiele. Kolekcjonerzy starych zdjęć i pocztówek, zbieracze pamiątek mogą poczuć się rozczarowani. Spacer po Katowicach nie będzie wycieczką z przewodnikiem, mapą, aparatem. Miasta nie przecinają szlaki zabytków, a jedyna możliwa mapa jest w skali rzeczywistej i pokrywa cały jego obszar. Przestrzeń wytrąca z przyzwyczajenia, pozwala chodzić własnymi ścieżkami, zniemacka się zachwycać, jest miejscem nieoczekiwanych spotkań. Może wydarzyć się wszystko.

Każde wejście do miasta stoi otworem, przez co można po nim doskonale błądzić. Droga układająca się pod stopami przechodnia tworzy jednorazowe pasażę i nie sposób dwa razy przejść tą samą trasą. Marszruty są jak podpisy, każdy nogami kreśli swój ślad – szybki, zdecydowany między biurwcami, niespieszny, kręty, złożony w parkach. Są podpisy

wyćwiczone i profesjonalne, są niepewne i koślawe, są niepodrabialne. Chodzenie po mieście układa się w pismo, Katowice układają się w tekst. Miasto wciąga do gry.

Trudno znaleźć znak rozpoznawczy Katowic. Są jak model do składania, mają formę fraktala. Fraktalem jest chmura, grudka węgla, minerał, jego fragment wygląda jak całość. Biorąc cytat z miasta – dzielnicę, ulicę czy bramę – można wyczytać z niego historię miasta. Czas i przestrzeń Katowic nie odkłada się symetrycznym słojem jak w drzewie, nie przyrasta wokół centrum. Nakładają się raczej kolejne warstwy opowieści, prześwitując jednocześnie jedno spod drugich, łuszcząc się tu i tam, zastaniając i odkrywając tajemnicę. Fragmenty historii odrywają się i łączą w sobie tylko wiadomym porządku.





Miasto-ogród

To, co sprawia ci radość w mieście – to nie jego siedem czy siedemdziesiąt cudów, ale odpowiedź, jakiej udziela na twoje pytanie.

Italo Calvino, Niewidzialne miasta

Szybkiemu procesowi industrializacji na przełomie XIX i XX wieku towarzyszyły liczne problemy miast: począwszy od przeludnienia, przez nieodpowiednie warunki sanitarne, po wysokie czynsze. Nałożyły się na to coraz głębsze podziały społeczne i wzrost przestępczości. Pogarszające się stale warunki życia groziły wybuchem społecznego niezadowolenia. Architekci i planiści stanęli przed wyzwaniem: jak zaprojektować funkcjonalne, nowoczesne miasto.

Propagatorem nowego myślenia o mieście był angielski urbanista Ebenezer Howard. Koncepcję swą zobrazował diagramem trzech magnesów. Pierwszy z nich symbolizuje życie w mieście: tłoczonym, pozbawionym świeżego powietrza, za to zapewniającym miejsce pracy. Drugi magnes to wieś: czysta, spokojna i wpisana w naturę, jednak oddalona od tętniącego życiem miasta. Trzecim wyjściem było miasto jutra – Garden City – które łączyło w sobie zalety miejskiego i wiejskiego stylu życia.

Miasto-ogród, jako niezależna struktura, miało być oddalone od centrum o kilkadziesiąt kilometrów, ale dobrze z nim skomunikowane. Na tanich podmiejskich gruntach powstałyby osady, zamieszkałe przez nie więcej niż 30 tysięcy osób, zgodnie pracujących i troszczących się o wspólną przestrzeń. Organizacja miejsko-wiejskich ośrodków sprzyjać miała budowaniu poczucia wspólnoty między mieszkańcami, zapewnić godne warunki życia, łatwy dostęp do instytucji kultury oraz rozwój gospodarczy. Rzeczywistość okazała się surowa dla miast-ogrodów. W praktyce ośrodki te nie były samowystarczalne, ale wymagały pomocy ze strony miast, wokół których powstawały. Idea ta stała się jednak kolejną odstoną odwiecznego marzenia o arkadii. Przetłumacząc dotychczasowy sposób myślenia o mieście, stanowi element urbanistyki XX wieku.



Cywilizacja natury

Pomniki naszych czasów to nie tylko szkoły, szpitale i budynki rządowe, ale przede wszystkim miasta-ogrody, parki ludowe, kąpieliska, biblioteki, w których zaspokojona zostanie ludzka tęsknota za przyrodą i kulturą.

Karta Ateńska, 1933

Dla awangardowych architektów, zafascynowanych postępem, natura była ważnym budulcem tkanki miejskiej. W *Karcie Ateńskiej*, będącej manifestem modernizmu, sformułowali między innymi „trzy marzenia urbanisty: słońce, przestrzeń i zieleń”. Postulaty te znalazły swoje odzwierciedlenie także w nowej dzielnicy Katowic z drapaczem chmur, eleganckimi willami i monumentalnymi urzędami, powstałej w latach 30. ubiegłego wieku.

Najbardziej rozpoznawalnym elementem katowickich budynków modernistycznych są ogrody zimowe. Część balkonu zabudowana szklanymi ścianami, wypełniona roślinnością (chronioną dodatkowo przed zanieczyszczeniem i niską temperaturą) stanowiła namiastkę przyrody. Duża przeszklona przestrzeń doświetlała wnętrza mieszkań. Ogrody aranżowano też na dachach budynków.

W Polsce przed II wojną światową popularne były tak zwane ogródki jordanowskie. Nazwa pochodzi od ich pomysłodawcy, krakowskiego lekarza, doktora Jordana. Zakładano je przede wszystkim w rejonach przemysłowych, gdzie dzieci były bardziej narażone na rozmaite schorzenia. W ogrodzie takim, poza boiskami, basenami czy ścieżkami zdrowia, mieściły się piaszczyste plaże. Dzieci uczestniczyły w zajęciach z instruktorami, korzystały z opieki medycznej, spożywały darmowe posiłki. Rolą ogrodu jordanowskiego było zapewnienie miejsca wypoczynku i zabawy, ale także promowanie aktywnego stylu życia wśród najmłodszych. W Katowicach w owym czasie funkcjonowały cztery takie ogrody.



Czarny ogród

Giszowiec, miasto ogród, ogród wszelkich rzeczy, kończy sto lat. Podczas tych stu lat doświadczano tutaj uniesień patriotycznych i rozczarowań, wyzysku i przekupstw, szczytów narodowego w tę lub tamtą stronę, powoływania do przeciwnych armii, niszczenia obyczajów pracy i obyczajów rodzinnego, bo wymagała tego królewska potęga węgla, a potem zamykania kopalń, bo to królowanie upadło, i tak dalej. A jednocześnie trzymano się jakoś, często chytrych i humorem, zawsze pracowitością, i starano się przy każdej możliwej okazji prostować grzbiec.

Małgorzata Szejnert, Czarny ogród

Dzielnica Katowic, Giszowiec, nawiązuje do idei Howarda. W 1907 r. rozpoczęła się budowa osiedla dla robotników pracujących w zakładach „Giesches Erben” („Spadkobiercy Gieschego”). Jego twórcami byli architekci z Wyższej Szkoły Technicznej w Charlottenburgu – Georg i Emil Zillmann. Życie w mieście-ogrodzie miało zrekompensować pracownikom brak kontaktu z naturą, złagodzić skutki rewolucji przemysłowej. Centrum osiedla robotniczego w Giszowcu stanowił plac, wokół którego zlokalizowano szkołę, sklepy, pocztę, gospodę, administrację osiedla, łaźnię i pralnię. Promieniście wokół placu wybudowano domy z ogrodami. Budynki zaprojektowano na wzór starej górnośląskiej chaty wiejskiej. W latach 70. ubiegłego wieku wyburzono część budynków należących do osiedla i zbudowano jedenastopiętrowe bloki.

Wśród zadań Katowic jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury jest także przypomnienie fragmentów historii jednego z najstarszych na kontynencie miast-ogrodów.

W programie lokalna tradycja wiąże się z nowoczesnością i odważnym myśleniem o przyszłości.

Współczesne Miasto Ogrodów nie jest utopijną ideą. Czerpie z niej rozmach i energię działania, lecz w rzeczywistości jest wyzwaniem, które podejmują mieszkańcy. Jaime Lerner, ogłaszając swoją ideę akupunktury miasta, nawoływał do naktuc – drobnych działań w przestrzeni, mających uzdrowić ciało miasta i pobudzić jego krwiobieg. Inicjatywy podejmowane w Katowicach są właśnie serią ożywczych bodźców, które mają wprawić miasto i jego mieszkańców w ruch.



Miasto w ruchu

Miasto powstaje w wyniku wzajemnej wrażliwości: władza musi okazać wrażliwość na potrzeby i sugestie mieszkańców, gdyż to oni tworzą tkankę miasta.

Powodzenie programu Katowic jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 zależy w znacznym stopniu od tego, w jakiej mierze mieszkańcy poczują się współgospodarzami miejskiej przestrzeni, a zatem także od tego, jak zarządzający miastem potrafią komunikować swoje plany i zamierzenia. Powinno się w nich znaleźć miejsce dla inicjatyw stowarzyszeń, organizacji i jednostek angażujących się w kształtowanie przestrzeni publicznej.

Miasto powstaje w wyniku wzajemnej wrażliwości: władza musi okazać wrażliwość na potrzeby i sugestie mieszkańców, gdyż to oni tworzą tkankę miasta; to mieszkańcy formują atmosferę miasta poprzez swoją pracę, rozrywkę i chęć zamieszkiwania w nim. To, że miasta w regionie powoli się wyludniają, powinno dać nam do myślenia: prócz przyczyn ekonomicznych, niebagatelnym powodem jest, być może, brak wrażliwości okazywany przez władze. Ale mieszkańcy winni także wykazać się

wrażliwością; przede wszystkim na przestrzeń, którą zamieszkują. Stąd powinność lojalności wobec miejsca, angażowania się w tworzenie jego kształtu, nawet za cenę pewnego ryzyka, mniejszego zysku, poświęcenia własnego czasu. Niebagatelna jest także wrażliwość na czas: władza nie może zwlekać ze swymi decyzjami, gdyż powinna wykazać się wrażliwością na fakt, że czas życia jednostki jest ograniczony i nie do powtórzenia. Ale i mieszkańcy winni wykazać swą cierpliwością szacunek dla czasu, jakiego wymaga tworzenie się miasta.

Żadne miasto nie powstało z dnia na dzień; miasto wymaga czasu, czego poszanowaniem winni wykazać się obywatele, lecz co nie może służyć władzy do opóźniania decyzji, odkładania inwestycji na „potem”. Mówiąc językiem, jaki Józef Tischner wypracował na potrzeby *Etyki solidarności*, powiedzielibyśmy, że miasto to struktura, do której władza i mieszkańcy pozostają w „stosunku refleksyjnym”. Wynikiem tej relacji jest



Kultura rekonstruuje miasto jako więź społeczną różnych miejsc, sprzyja kształtowaniu miasta jako sfery zbiorowej wyobraźni i rozmowie różnych światów symbolicznych...

uważny, cierpliwy, lecz nie mający nic wspólnego z kunktatorstwem, namysł pozwalający na podejmowanie decyzji w najodpowiedniejszym rytmie i trybie.

Miasto nie jest „dane”; musimy porzucić myśl o mieście jako o przygotowanej przez kogoś, najczęściej anonimowego „kogoś”, przestrzeni. Miasto nie jest i nie może być monologiem władzy; miasto to dialog, a może wręcz wielogłos tych, którzy gotowi są w najróżniejszej postaci angażować się w powstawanie jego kształtu. Kultura to zbiór wartości, zasad, tradycji historycznych, języków, religii, sposobów poznawania świata, opowiadania jego treści; wiele z nich będzie wspólne dla wielu grup mieszkańców, ale nie wszyscy muszą podzielać jeden model uznany za obowiązujący. Kultura mniej bowiem polega na integrowaniu i scalaniu, co na tworzeniu i doskonaleniu trybów komunikowania się.

Kultura nowoczesnego miasta musi sprzyjać sposobom porozumiewania się ze sobą grup i jednostek, tego, co prywatne, z tym, co publiczne,

tego, co rządowe, z tym co samorządowe i pozarządowe, tego, co znajome, z tym, co obce i nieznanne. Oznacza to, że miasto wymaga zaangażowania osobowego, autorskiego, imiennego oraz to, że miasto jest miejscem „do zrobienia” i to nie oddzielnie, lecz zawsze w relacji z innymi miejscami. Kultura sprawia, że miasto spełnia się jako miasto wśród innych miast. Nigdzie lepiej nie powinno to być widoczne, jak w metropolii tworzonej przecież przez miast czternaście.

Kultura rekonstruuje miasto jako więź społeczną różnych miejsc, sprzyja kształtowaniu miasta jako sfery zbiorowej wyobraźni i rozmowie różnych światów symbolicznych tworzonych przez owe wyobraźnie. Miasto to współistnienie budynków, ulic, szlaków komunikacyjnych, ale w coraz większym stopniu także wyobraźni grup społecznych i jednostek. Deficyt tej ostatniej sfery grozi zapaścią miasta. Miasto jest bowiem silne wyobraźnią swoich mieszkańców.



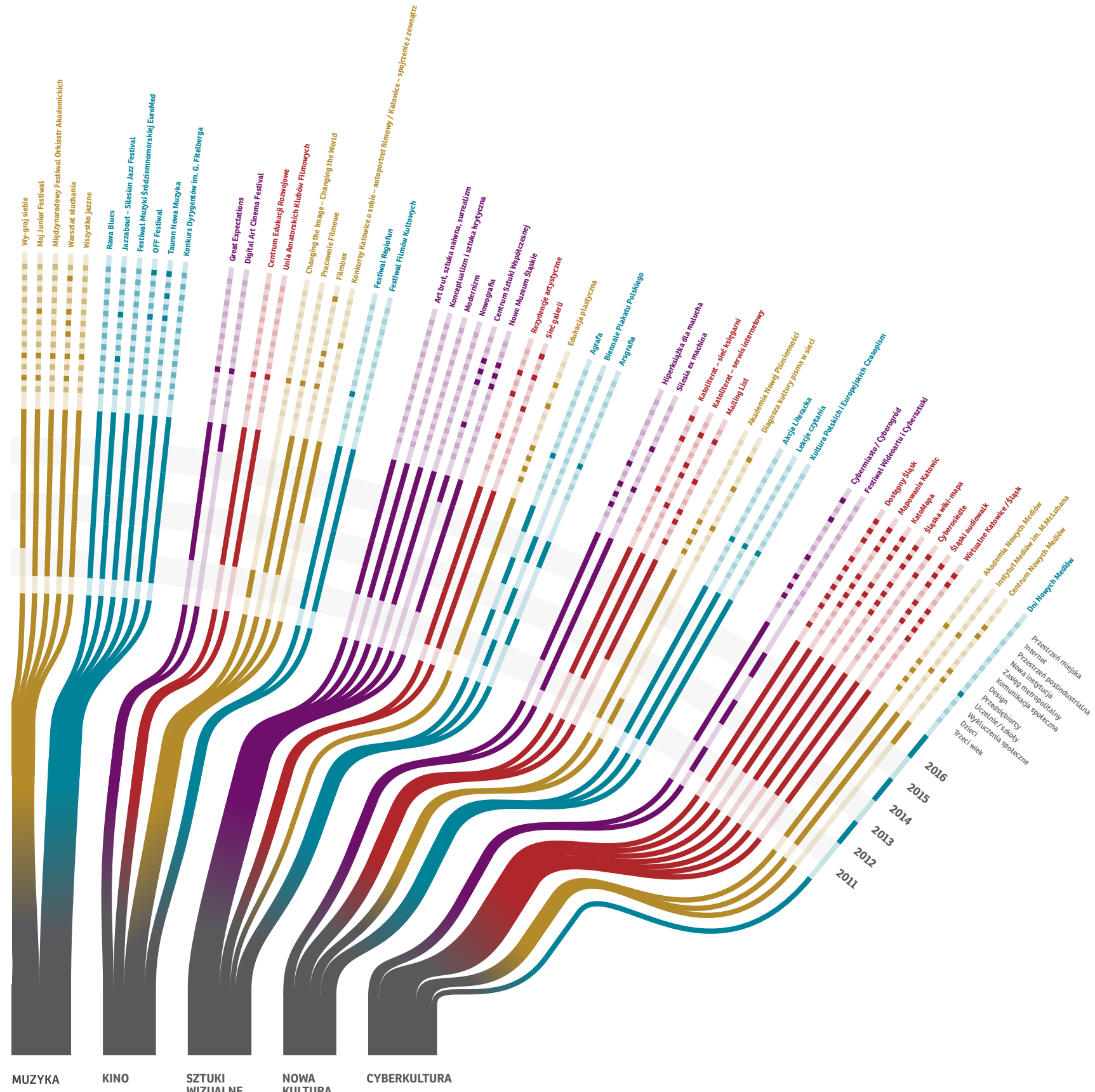
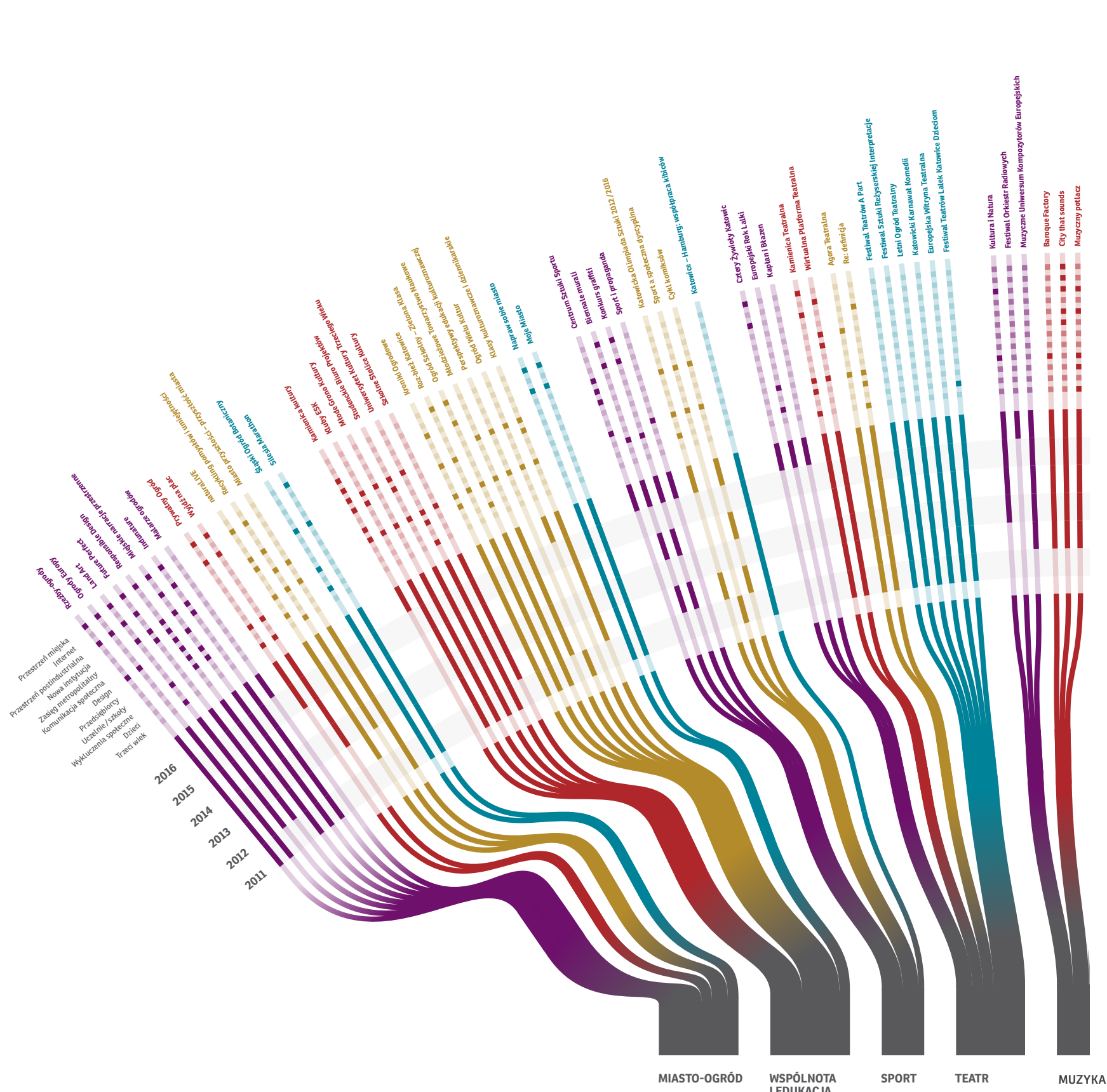
Stawką ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury jest otwarcie pola dla inicjatyw obywatelskich, które zmienią charakter naszej przestrzeni publicznej.

Decyzja o kandydowaniu do tytułu ESK 2016 to, najkrócej mówiąc, zmiana dotychczasowego biegu rzeczy w mieście. Nie po to, aby negocjować to, co było do tej pory, lecz po to, aby wprawić miasto, jego przestrzeń i mieszkańców w ruch. Miasto-kandydat do ESK nie zadowala się jedynie powielaniem dotychczasowych wzorów i sposobów działania; tego typu postawa sprawia, że przyszłość, kreowana wedle znanych przyzwyczajęń, nie kryje w sobie niczego nowego. Miasto-kandydat deklaruje, że gruntownie przemyślało swoją rzeczywistość, szanuje swoją tradycję, ale potrzebuje nowego obrazu siebie i nowego języka, jakim publicznie mówi o sobie. To właśnie ma stanowić azymut dla tego, co dzieje się w mieście. Miasto, które decyduje się na udział w programie ESK 2016 mówi: „jestem miastem w ruchu”.

Ten ruch jest ruchem myślenia, które musi objąć wszystkie rejony naszego życia. Kultura zmienia oblicze rzeczywistości, biorąc początek

w krytycznej refleksji nad światem i wypracowując nowe sposoby działania. A zatem chodzi o ruch twórców i ich nowatorskich pomysłów, którym powinno sprzyjać miasto, nie tylko z powinności mecenatu, ale przede wszystkim z przeświadczenia, że szeroko rozumiana praca kreatywna jest najlepszym sposobem podniesienia jakości życia w mieście. Kreatywność to chęć zmiany kształtu najbliższej otaczającego nas świata i możliwość realizowania projektów tychże zmian. Pierwszym krokiem w tę stronę jest chęć uczestniczenia w tym, co dzieje się w mieście, chęć „wyjścia z domu”.

Stawką ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury jest otwarcie pola dla inicjatyw obywatelskich, które zmienią charakter naszej przestrzeni publicznej. Projekt ten jest w istocie wielkim zaproszeniem.





Patrick Blanc

Wertykalny ogród pozwala przywrócić przyrodę w miejscach, skąd kiedyś usunął ją człowiek. Możemy odzyskać naturalne, choć stworzone przez człowieka, krajobrazy.

Tomasz Konior

Witalność i magnetyzm... Energia, która z każdym dniem przybiera nowe oblicza, nabiera nowych znaczeń... Niezwykła moc, która przyciąga ludzi... Słowem: fenomen miejskości. Tak w największym skrócie można określić jakość żywej, miejskiej przestrzeni. Decydującym kryterium w jej ocenie jest zdolność spełniania różnorodnych potrzeb człowieka.

Miasto-ogród

Katowice odczytują na nowo ideę miasta-ogrodu. W miejsce utopijnej formuły powrotu do natury przyjmują koncepcję zrównoważonego rozwoju, która leży u podstaw strategii Unii Europejskiej. Wizja angielskiego uczonego Ebenezera Howarda stanowi obecnie nie tylko propozycję określonego sposobu zagospodarowania przestrzeni, ale jest przede wszystkim inspiracją do zmian społecznych.

Na początku XX wieku w Katowicach zakończono budowę Giszowca, robotniczej dzielnicy, która nawiązywała do idei miasta-ogrodu. Miasto przechodziło wówczas okres gwałtownych zmian cywilizacyjnych związanych z kształtowaniem się nowoczesnej metropolii i społeczeństwa przemysłowego.

Awangardowym wieżowcom modernizmu lat 30. towarzyszyły tzw. ogródki jordanowskie. Istniejące do dzisiaj kompleksy ogrodów z pawilonami i boiskami sportowymi stanowiły przemysłane połączenie architektury i sztuki ogrodów. Działalność edukacyjna wiązała się z promowaniem nowego stylu życia opartego na higienie, zdrowiu i aktywności fizycznej. W centrum miasta, nie dalej niż kilka minut drogi piechotą, znajdowały się place zabaw z brodzikami i piaszczystymi plażami.

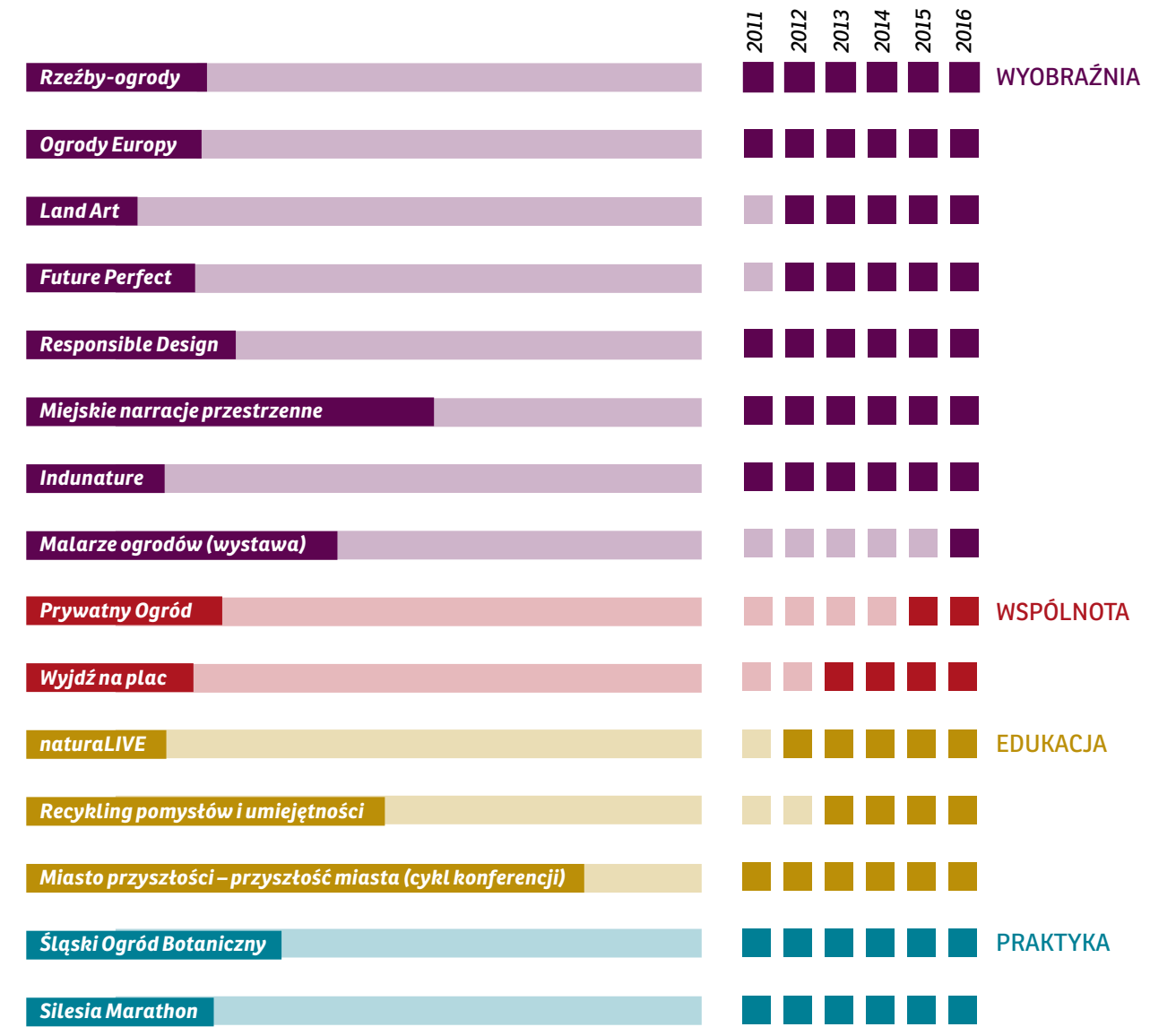
Miasto Ogrodów łączy lokalną tradycję z potrzebą odważnego myślenia o przyszłości. Kultura to dostownie uprawa, proces kreowania rzeczywistości, poszukiwanie nowego modelu życia, aktywnego, opartego na społecznej odpowiedzialności oraz równowadze pomiędzy naturą a cywilizacją.

Projekt jest odpowiedzią na jeden z ważniejszych problemów Katowic, jakim jest dewastacja i brak przyjaznych przestrzeni publicznych. Ogrody mają stać się atrakcyjnym elementem tkanki miejskiej oraz miejscem spotkań, przestrzenią kontaktów międzyludzkich.

Współczesne Miasto Ogrodów nie jest utopijną ideą. Czerpie z niej rozmach i energię działania, lecz w rzeczywistości jest trudnym wyzwaniem, które muszą podjąć mieszkańcy Katowic.



Neon na dworcu PKP w Katowicach | fot. Dominik Tokarski



Rzeźby-ogrody

Planowane działania artystyczne, społeczne i edukacyjne mają na celu przypomnienie tradycji ogrodów i parków w Katowicach oraz przemianę przestrzeni publicznej poprzez tworzenie nowych zjawisk o charakterze ogrodów. Staną się one nie tylko przestrzenią ruchu i wypełniania codziennych czynności, ale także miejscem sprzyjającym namysłowi czy życzliwej rozmowie.

Projekt obejmuje zarówno artystyczne przedsięwzięcia wielkowirowe (realizacje „ogrodowych” fasad budynków), jak i „filigrany” ogrodowe, powstające jako inicjatywy mieszkańców projektujących i wykonujących miniogrody na swych podwórkach, balkonach, loggiach i dachach.

Rzeźby-ogrody pomogą na nowo zdefiniować charakter miasta, stworzyć atrakcyjną, często zaskakującą i otwartą przestrzeń. Działania te stanowią bezpośrednią odpowiedź na obecne problemy Katowic wynikające z dewastacji znacznego obszaru centrum oraz braku zagospodarowanej miejskiej strefy publicznej.

Ważne są również edukacyjne funkcje projektu. Idea rzeźb-ogrodów odchodzi bowiem od tradycyjnego modelu prezentacji sztuki, polegającego na odgradzaniu codzienności od sfery sacrum ścianami muzeum czy galerii. Obiekty tworzone w przestrzeni miasta otwarte są na interakcję i interpretację.

Koncepcja miasta ogrodów pokazuje kierunek rozwoju europejskich metropolii. Uwzględniając takie współczesne zjawiska, jak dezurbanizacja i dążenie do zmiany stylu życia (będącego swoistym połączeniem wartości miejskich i wiejskich), proponuje sposób organizacji przestrzeni odzwierciedlający nowe potrzeby i nowy stosunek ludzi do rzeczywistości. Dotychczasową nieprzemysłaną eksploatację, której efektem są szkody górnicze oraz zanieczyszczenie miasta, zastąpi harmonia zróżnicowanych elementów tworzących nowe oblicze miasta oraz odpowiedzialność za środowisko.

Do wzięcia udziału w przedsięwzięciu zaproszeni zostaną uznani artyści, tacy jak Richard Serra, Antony Gormley, Patrick Blanc, Anish Kapoor czy Mirosław Bałka.

PARTNERZY

European Landscape Contractors Association / European Federation for Landscape Architecture / European Federation of Green Roof Associations / Fundacja Nasza Ziemia / Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych



Cazador-del-Sol | instalacja Agaty Norek i Rene Hildebranda 11.06.2010–13.06.2010 | plac Sejmu Śląskiego, Katowice | fot. Agata Norek

Ogrody Europy

W mieście powstanie sieć ogrodów, które będą odwoływać się do najbardziej znanych przykładów z historii sztuki europejskiej, takich jak ogród holenderski, włoski czy angielski. Katowickie realizacje zachowają ich historyczny charakter, ale nie będą jedynie powieleniem pierwowzorów. Pozostaną otwarte na dialog z przestrzenią, a także na interpretację tworzących je artystów.

Głównym celem jest rewitalizacja zaniedbanych fragmentów miasta oraz tworzenie przestrzeni publicznej, która zachęci mieszkańców oraz turystów do przebywania w centrum.

Ponadto projekt odpowie na potrzeby edukacyjne. Poszczególnym realizacjom towarzyszyć będą punkty informacyjne, strona internetowa oraz audioprzewodnik zawierający informacje historyczne i ciekawostki dotyczące ogrodów.

PARTNERZY

European Urban Landscape Partnership / Instytut Współczesnego Miasta / Fundacja Nasza Ziemia

Land Art

Nieliczona ilość zaniedbanych (często opuszczonych) zabudowań fabrycznych oraz terenów przemysłowych na Górnym Śląsku oczekuje na rewitalizację. Rozległe przestrzenie, niezwykle ciekawe pod względem krajobrazu i architektury, stanowią znakomite miejsce do działań artystycznych na dużą skalę.

Program zakłada stworzenie dzieł należących do nurtu tzw. sztuki ziemi. Przy realizacji znajdą pracę mieszkańcy dzielnicy, w której przewidziano przedsięwzięcie.

Jedną z inspiracji projektu jest realizacja francuskiego artysty land artu Jeana Paula Ganema, który stworzył ogród-dzieło sztuki w miejscu zlikwidowanej kopalni Rozbark w Bytomiu (mieście znajdującym się zaledwie kilkanaście kilometrów od Katowic).

PARTNERZY

European Landscape Contractors Association / European Federation for Landscape Architecture / Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Akademia Sztuk Pięknych / Wojewódzki Park Kultury
i Wypoczynku / Goldex Polkdex (Kraków) / Creative Time (Nowy York) / Cinema Rif
(Tanger) / The Diggers (San Francisco)

Future Perfect

Projekt zakłada zbadanie przemian zachodzących w mentalności zachodnich społeczeństw pod wpływem nowej etyki i sposobu organizacji pracy. Odnosi się do nowego stylu życia, który kształtuje się w opozycji do dwudziestowiecznego modelu pracy i rozrywki. Przedsięwzięcie dotyczy takich zagadnień, jak czas wolny, „śmierć człowieka pracy”, chill-out czy dziedzictwo modernizmu.

W programie znajdzie się szereg wydarzeń: wystawy, pikniki, koncerty, prace badawcze, konferencje oraz rezydencje artystyczne. W roku 2016 powstanie wystawa projektów publicznych, podsumowująca sześciolatnie działania artystyczne i badawcze. Będzie miała wymiar specjalistyczny, ale stanie się również – przez swój charakter dzieła wpisanego w czas wolny – przyjemnym i angażującym doznaniem dla każdego rodzaju publiczności. W realizację przedsięwzięcia zostaną zaangażowani artyści, kuratorzy i badacze z różnych części Europy.

fot. z albumu „Śląski Park Kultury” | wyd. 1960

Responsible Design

Celem projektu jest promowanie odpowiedzialnych pod względem ekologicznym i społecznym rozwiązań w różnych dziedzinach projektowania (wzornictwo, projektowanie graficzne, projektowanie informacji, nowe media etc.) oraz działania edukacyjne.

Prowadzone programy badawcze będą inicjować współpracę specjalistów z różnych dziedzin (designerów, informatyków, inżynierów, architektów, kulturoznawców etc.) oraz wspomagać przepływ pomysłów i technologii pomiędzy uczelniami i projektantami a przemysłem. Responsible Design ma być platformą wymiany doświadczeń projektantów z Europy i innych kontynentów, najlepsze realizacje europejskiego designu prezentowane będą na wystawach.

Ważnym elementem przedsięwzięcia są warsztaty i działania projektowe w przestrzeni miasta, prowadzące do realizacji i upowszechniania najlepszych rozwiązań z zakresu odpowiedzialnego projektowania.

Projekt zostanie przeprowadzony we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach, która wraz z Zamkiem Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie ma największy wkład w rozwój projektowania na Górnym Śląsku. Dzięki licznym przedsięwzięciom ASP (m.in. *Innowacyjny design lokomotywą śląskiej gospodarki*, *Sieć współpracy środowisk akademickich z biznesem* oraz *Design Silesia*, które realizowane są ze środków unijnych) Katowice mogą stać się ważnym europejskim ośrodkiem designu. Systematyczna edukacja oraz współpraca z producentami i biznesem przyniesie korzyści lokalnym firmom, które staną się bardziej atrakcyjne na rynku europejskim, ceniącym nowoczesne i innowacyjne rozwiązania.

II Międzynarodowa Konferencja Projektowa Odpowiedzialne Projektowanie Graficzne

W styczniu 2010 roku w katowickim Rondzie Sztuki spotkali się najlepsi europejscy projektanci, by dyskutować o społecznej odpowiedzialności swojego zawodu.

Rozkład jazdy niewidomych

Marcin Dębski, student Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, otrzymał stypendium marszałka województwa śląskiego na przygotowanie rozkładu jazdy dla osób niewidomych. W 2011 roku Biuro Europejskiej Stolicy Kultury będzie koordynować wprowadzenie rozkładu na terenie Katowic.

PARTNERZY

Akademia Sztuk Pięknych / Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości /
Uniwersytet Śląski / Uniwersytet Ekonomiczny / Politechnika Śląska /
The Society for Responsible Design

Miejskie narracje przestrzenne

Projekt sesji warsztatowo-eventowych organizowanych raz w roku przez katowicki oddział Stowarzyszenia Architektów Polskich. Uczestnikami będą studenci i absolwenci architektury, wybranych kierunków artystycznych, socjologii i kulturoznawstwa. Wezmą oni udział w warsztatach prowadzonych przez polskich i zagranicznych tutorów i moderatorów (m. in. architektów, urbanistów, designerów, plastyków, socjologów, streetworkerów). W interdyscyplinarnych zespołach opracują scenariusze rewitalizacji zaniedbanych dzielnic miasta.

Każdego roku tworzona będzie unikatowa narracja jednej dzielnicy Katowic. O wyborze miejsc zadecyduje potencjał urbanistyczno-architektoniczny konkretnej części miasta. Uczestnicy stworzą dossier ulic

wykorzystując metodę map mentalnych, dokumentację fotograficzną, dźwiękową i multimedialną. Zdefiniują możliwości i problemy, angażując nie tylko środowisko architektów, projektantów, socjologów, ale i mieszkańców dzielnic. Społeczne interwencje zrealizowane zostaną w formie flash mobu, gali, jarmarku, gry miejskiej czy happeningu.

W 2016 roku powstanie ujednolicona mapa miasta, którą można będzie wykorzystać jako interaktywną planszę gry miejskiej, materiał na miejski portal lub aranżację pleneru ulicznego. Dzięki mapom możliwe będzie również przygotowanie analizy dotyczące rozwoju miasta.



Prywatny ogród

Ponad 70% ogródków działkowych w Polsce należy do rencistów, emerytów i pracowników fizycznych. Celem projektu jest włączenie wymienionych grup w proces starań miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, a także wykorzystanie ich doświadczeń w promocji ekologicznego stylu życia (moda na działkę, slow food).

Zostanie ogłoszony cykl konkursów dla osób tworzących własne ogrody – zarówno na terenie działek i własnych posesji, jak również na balkonach, tarasach, dachach oraz w wielu innych miejscach. Silny akcent położono na aktywizację społeczną oraz propagowanie nowego stylu życia. W szerszym wymiarze symbolicznego znaczenia nabiera czynność kreowania najbliższej przestrzeni prowadząca do kształtowania odpowiedzialności za środowisko naturalne.

PARTNERZY

Polski Związek Działkowców / Stowarzyszenie Ogrodów Działkowych / Miesięcznik *Ogrody* / Ogólnopolskie Stowarzyszenie Twórców Ogrodów / Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy Eurofund

Osiedle Nikiszowiec | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach

PARTNERZY:

Górnośląskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości / Stowarzyszenie Moje Miasto / Fonds National de Revitalisation des Territoires

Wyjdź na plac

Program współpracy obywatelskiej ma na celu rewitalizację najbardziej zaniedbanych, przemysłowych dzielnic miasta. Mieszkańcy, wspólnie z wolontariuszami, przedstawicielami parafii, organizacji pozarządowych i przedsiębiorcami, opracują plany przemiany własnych podwórek, uwzględniające źródła finansowania.

Chodzi nie tylko o przekształcanie przestrzeni miejskiej, ale o zmiany mentalne i wyzwolenie energii społecznej. Dzięki temu, nawet najbardziej oddalone od centrum dzielnice, będą mogły identyfikować się z ideą miasta ogrodów.

Biuro Europejskiej Stolicy Kultury nawiąże również współpracę z organizacjami i miastami europejskimi o podobnym do Katowic charakterze, które posiadają doświadczenie w rewitalizacji przestrzeni przemysłowych.

*Zdjęcie z albumu *Ogrody polskie. Varia Śląskie. Dom – droga istnienia* | wyd. Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie 2010 | fot. Wojciech Prażmowski*





Zakład szewski Józefa Malcharka / fot. Radostaw Kaźmierczak



naturaLIVE

PARTNERZY
 Śląski Ogród Botaniczny / Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska /
 Fundacja Nasza Ziemia / Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych

Zmiany klimatyczne są jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata, szczególną wagę do ich rozwiązania przywiązują kraje europejskie. Troska o środowisko wymusza innowacje technologiczne, przekłada się na zmianę modelu życia i codziennych nawyków. Myślenie proekologiczne znajduje odzwierciedlenie w procesie dezurbanizacji miast, modzie na zdrową żywność czy ekologicznym nurcie architektury i designu.

Program naturaLIVE promuje aktywny tryb życia i świadomość ekologiczną. Skierowany jest głównie do uczniów gimnazjów, liceów oraz studentów. Obejmuje szereg wydarzeń, takich jak warsztaty, konkursy czy coroczne pikniki połączone z akcją sprzątania świata w czasie Dnia Ziemi. W kolejnych latach poświęcony będzie wybranym zagadnieniom (ekologiczny design, zdrowa żywność etc.). Ważnym elementem projektu jest strona internetowa pełniąca funkcję ekoinformatora i alternatywnego przewodnika miejskiego.

Dzieci z katowickiego przedszkola malujące słończniki, symbol Katowic jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury | fot. Radostaw Kaźmierczak

Recykling pomysłów i umiejętności

Program badawczo-edukacyjny, który zakłada m.in. stworzenie dwujęzycznej (polsko-angielskiej) internetowej bazy pomysłów i umiejętności, które straciły znaczenie w okresie masowej produkcji przedmiotów codziennego użytku, a mogłyby znaleźć szersze zastosowanie w kształtującym się społeczeństwie postindustrialnym.

Ważnym aspektem projektu jest aktywizacja ludzi starszych, inicjowanie dialogu międzypokoleniowego oraz transmisja wiedzy od najstarszych do najmłodszych pokoleń. Osoby marginalizowane ze względu na wiek i pozycję społeczną staną się – paradoksalnie – źródłem innowacji.

Projekt odnosi się do zagadnienia innowacyjności w gospodarce – lokalne tradycje i rozwiązania funkcjonują tu jako element procesu

glokalizacji, czyli kreatywnej odpowiedzi na ujednoczenie zglobalizowanej i masowej produkcji towarów.

Dzięki zaangażowaniu uczestników z Europy (m.in. uczelni partnerskich Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach) inicjatywa zyskuje wymiar symboliczny, pokazując wzajemne wpływy i różnorodność kulturową kontynentu. Jednocześnie projekt posiada charakter etnograficznych badań terenowych, stanowiących źródło inspiracji dla europejskich projektantów.

PARTNERZY
 Izba Rzemieślnicza w Katowicach / Akademia Sztuk Pięknych / Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej



Teren Śląskiego Ogródu Botanicznego | fot. Radosław Kaźmierczak

Śląski Ogród Botaniczny

Działalność Ogródu zmierza do ochrony i zachowania dla potomności ginących populacji gatunków roślin z terenu województwa śląskiego. Zakładane są kolekcje: dendrologiczna, siedliskowa, ozdobna i zielarska. Instytucja prowadzi edukacją ekologiczną i przyrodniczą, proponując spotkania adresowane do różnych grup wiekowych. Zajęcia i warsztaty dla dzieci i młodzieży odbywają się w ciekawych przyrodniczo miejscach, a formuła gawędy przyrodniczej pozwala odejść od teorii na rzecz praktyki. W ramach Ogródu tworzone są ścieżki edukacyjno-dydaktyczne, z których jedna powstanie w Katowicach. Ogród

organizuje konkursy i projekty związane z ochroną środowiska, oprócz tego jest placówką naukową

Śląski Ogród Botaniczny jest związkiem stowarzyszeń, w skład którego wchodzi m.in. miasta województwa śląskiego oraz Uniwersytet Śląski, Politechnika Śląska i Polska Akademia Nauk.



Silesia Marathon 2010 / Dzięki uprzejmości organizatora

Silesia Marathon

Fundacja Silesia Pro Active promuje kulturę fizyczną i sport, organizując m.in. biegi maratońskie. Trasa pierwszego maratonu przebiegała przez trzy miasta (Katowice, Chorzów, Siemianowice Śląskie), wystartowało w nim ponad tysiąc osób, w tym przedstawiciele świata polityki,

biznesu i nauki. W Silesia Marathon 2010 oprócz biegaczy z całej Polski wezmą udział reprezentanci kilku miast Europy. Pobiegną ulicami Katowic i trasami wyznaczonymi w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie.



Jerzy Buzek



Europa potrzebuje takich symboli jak Katowice – stolica Śląska, najstarszego ośrodka przemysłowego tej części Europy, zamieszkałego przez 4 miliony ludzi o różnej historii, obyczajach, tradycjach, wyznaniach i kiedyś także językach. Dzięki WSPÓŁPRACY zgodnie żyją na tym niewielkim skrawku Europy. Symbolizują jedność w różnorodności europejskiej kultury i jedność naszego kontynentu.

Jerzy Buzek | fot. P Heckler | PHOTOPQR | LE REPUBLICAIN LORRAIN | FORUM

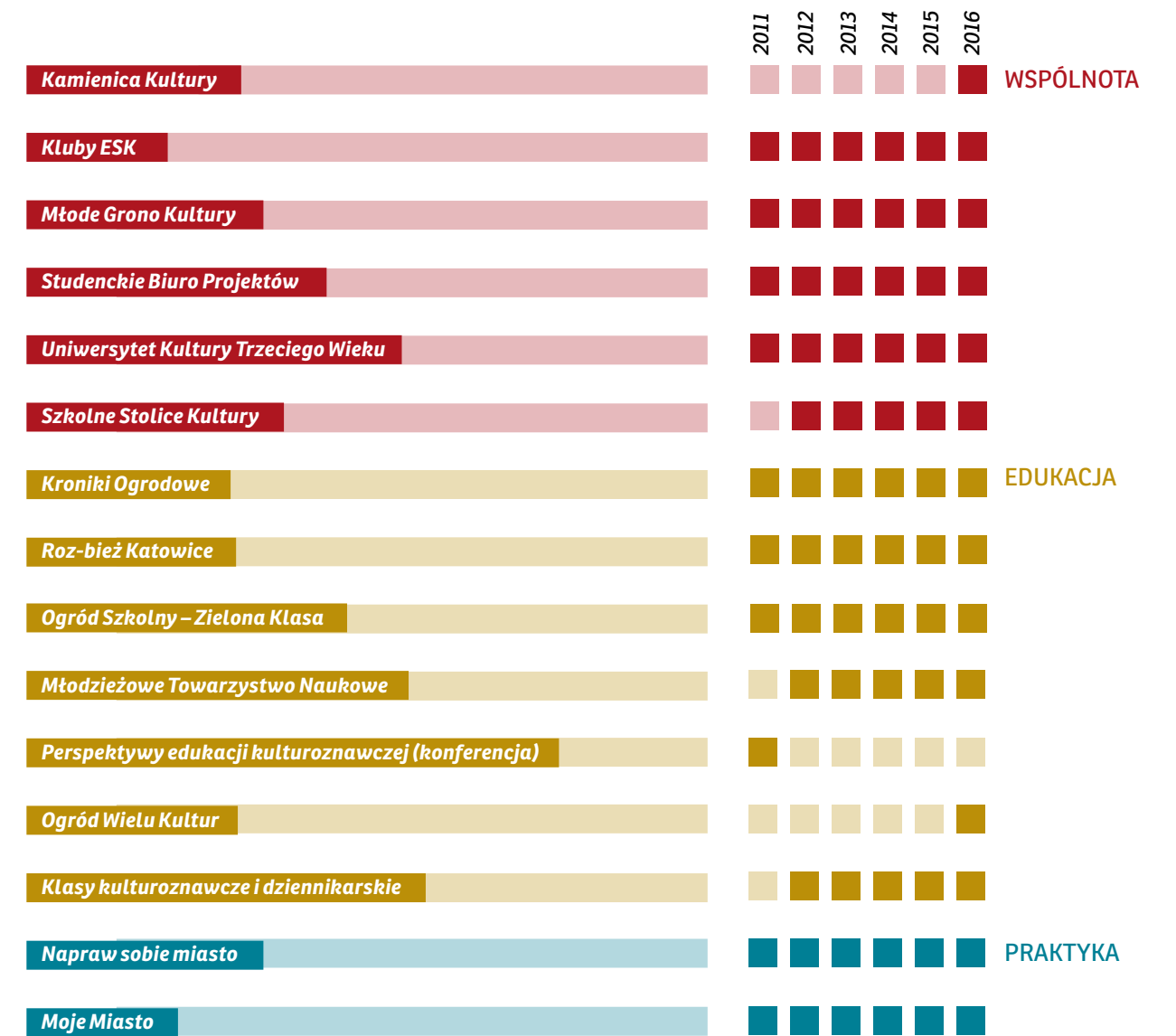
Wspólnota i edukacja

Edukacja musi nadążać za tempem zmieniającego się świata. Współczesnemu uczestnikowi kultury potrzebne są nie tyle same informacje, co umiejętność posługiwania się nimi, zdolność do syntezy i krytycznej interpretacji. Ze względu na postępujący proces globalizacji edukacja winna wyposażać w umiejętności potrzebne do funkcjonowania w społeczeństwie wiedzy. Przede wszystkim jednak powinna umożliwiać mądre i twórcze uczestnictwo w kulturze: w wymiarze miejskim, regionalnym, aż po wymiar międzynarodowy.

Projekt ESK, proponując zróżnicowane formy edukacji kulturowej, koncentruje się na kształceniu kompetencji pozwalających poruszać się w różnych obszarach wiedzy i praktyk społecznych. Te umiejętności można wykształcić przez uczestnictwo w życiu kulturalnym i jego współtworzenie. Efektem zmiany stosunku do sztuki (z biernego odbioru do kreowania), prócz wyzwolenia potencjału artystycznego, jest wytworzenie więzi pomiędzy dziedzictwem kulturowym a teraźniejszością. Kultura w takim ujęciu to żywy proces, w którym można uczestniczyć, za którego kształt jest się odpowiedzialnym.

Edukacja kulturowa skierowana jest ku wartościom moralnym i obywatelskim. Swym zasięgiem przekracza szkołę i wychowanie młodzieży. Jest zaproszeniem skierowanym do wszystkich grup wiekowych i społecznych. Aktywności takiej towarzyszy kształtowanie się tożsamości: regionalnej, państwowej, europejskiej. Tożsamość nie zasadza się na stereotypach i uprzedzeniach – jest indywidualnym, a jednocześnie wspólnotowym poczuciem odpowiedzialności za rzeczywistość. Pomaga w osiągnięciu poczucia godności i kształtuje postawy tolerancji. Tak pojmowana wspólnota nie unifikuje członków grupy, a uwrażliwia na różnice, pozwala na dialog z innymi.

Rozmowa, w której uważnie słucha się innych, szanuje odmienne poglądy i postawy, to odpowiednik dialogu międzykulturowego. Pierwsze słowa tej rozmowy padają jednak przed własnym domem.



Dzieci z katowickiego przedszkola z pracami przedstawiającymi słońce i kwiaty, symbol Katowic jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury | fot. Radostaw Kaźmierczak

Kamienica Kultury

Kamienica Kultury to długofalowy program wspierania przedsięwzięć z zakresu tzw. przemysłu kreatywnego. Zakłada zapewnienie uczestnikom przestrzeni profesjonalnej opieki organizacyjnej i merytorycznej, a także tworzenie preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Do współpracy z Kamienicą Kultury zaproszeni zostaną lokalni przedsiębiorcy, samorząd miasta oraz instytucje kultury. Ich współdziałanie będzie nowoczesnym połączeniem gospodarki, nauki i kultury, pozytywnie wpływającym na rozwój miasta.

W SKŁAD INSTYTUCJI BĘDĄ WCHODZIĆ:

Inkubatory Kultury:

Inkubator Przedsiębiorczości dla małych i średnich przedsiębiorstw z sektora kultury i sektora kreatywnego

Inkubator Organizacji Pozarządowych działających na polu kulturalno-społecznym

Federacja Organizacji Pozarządowych skupiająca firmy z sektora kultury, które powstały w konsekwencji działania Inkubatorów

Biuro Coworkingowe

Centrum Wolontariatu rekrutujące i szkolące wolontariuszy chętnych do pracy w obszarach kultury i sztuki

Centrum szkolenia animatorów i menedżerów kultury

Kamienica będzie inicjować i koordynować współpracę podmiotów lokalnych z partnerami europejskimi. Kontakty z organizacjami prowadzącymi podobne programy pozwolą na integrację grup i instytucji. W ramach wymiany przewidziano również warsztaty i szkolenia dla osób działających w sektorze kultury.

PARTNERZY

Instytut Współpracy i Parterstwa Lokalnego IWPL / Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego / Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości, w ramach Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice



Kopuła Galerii Rondo Sztuki w Katowicach | fot. Jerzy Nosek

Kluby ESK

Kluby, działające w aglomeracji górnośląskiej, to miejsca otwartych i regularnych spotkań osób zaangażowanych w realizację projektów ESK z przedstawicielami społeczności lokalnej. Stanowią przestrzeń debaty dotyczącej programu ESK, możliwości jego rozwijania i poszerzenia, a także uwzględnienia w formułowanej strategii potrzeb i oczekiwań mieszkańców regionu.

Panelom dyskusyjnym towarzyszyć będą wydarzenia artystyczne, warsztaty oraz wykłady. Celem klubów jest wspieranie inicjatyw lokalnych, a także umożliwienie aktywnego włączenia się do współpracy wszystkim, którzy identyfikują się z programem ESK.

PARTNERZY

Galeria Kronika w Bytomiu / Galeria Szyb Wilson w Katowicach / Klubokawiarnia Przedświt / Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides / Stowarzyszenie Mieszkańców Katowic / Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych Meritum / Stowarzyszenie Moje Miasto

Młode Grono Kultury

Grono skupi kreatywnych uczniów szkół ponadgimnazjalnych Katowic. Powstanie forum wymiany pomysłów dotyczących przyszłości kultury w mieście i regionie oraz programu ESK. Dzięki udziałowi w projekcie młodzież będzie mogła rozwinąć kompetencje kulturotwórcze i kulturoznawcze. Obok umiejętności indywidualnych program wykształci w młodych ludziach umiejętność pracy w zespole oraz rozwinięcie poczucia solidarności.

Podczas warsztatów prowadzonych przez artystów, dziennikarzy, krytyków, menedżerów kultury uczestnicy projektu zdobędą unikalne umiejętności i kompetencje. Planowane tematy zajęć to m.in. dziennikarstwo, rynek produktów kultury, marketing oraz pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania (formułowanie wniosków, szukanie sponsorów). W finale każdej edycji warsztatów nastąpi prezentacja pomysłów na Młodzieżowy Ogród Kultury. Opiniowanie projektów będzie także ćwiczeniem warsztatowym – uczestnicy wskażą słabe i mocne strony koncepcji, ocenią szanse odniesienia sukcesu. Najlepsze pomysły zyskają wsparcie merytoryczne i finansowe umożliwiające ich realizację.

PARTNERZY
Kuratorium Oświaty w Katowicach / Uniwersytet Śląski

Juwenalia Śląskie 2009 | fot. Patrycja Wites



Studenckie Biuro Projektów

Siostry studentki i bracia studenci! Zarzucają nam, że kultura studencka nie żyje, że umarła śmiercią naturalną. Nadszedł czas, by podjąć rękawicę, którą rzuca nam szara codzienność, czas najwyższy sformułować szeregi i stanąć oko w oko z rzeczywistością miasta, którego jesteście częścią.

Ruszymy z posad Katowice, później ruszymy z posad bryłę świata. Niech nastanie czas studenckiej rewolty. Miast koktajli Mołotowa za symboliczną broń postuż nam jednak kwiaty słonecznika.

(z deklaracji programowej)

Celem projektu jest wspieranie, realizowanie i promowanie studenckich inicjatyw kulturotwórczych na poziomie miejskim, regionalnym, ogólnokrajowym i międzynarodowym, przy wykorzystaniu istniejących i nawiązywaniu nowych partnerstw uczelni. Biuro ma pomagać w realizacji pomysłów studentów (w ramach platformy konkursowej wybrane projekty będą wcielane w życie), a także integrować twórców, aby w przyszłości mogli działać wspólnie, dzieląc się doświadczeniami, umiejętnościami i wiedzą.

Projekt realizowany przez Biuro ESK we współpracy ze Studenckim Studiem Radiowym EGIDA działającym na Uniwersytecie Śląskim.

PARTNERZY
Samorządy uczelni wyższych / uczelnie koła naukowe / AIESEC Katowice / Erasmus Student Network w Katowicach / Europejskie Forum Studentów AEGEE Katowice

fot. Zofia Ostliś



Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku

Proces starzenia się społeczeństwa stanowi wyzwanie dla polityki społecznej wielu krajów Europy. Obok zapewnienia osobom starszym odpowiedniej opieki zdrowotnej i warunków bytowych, istotne jest także dbanie o ich rozwój intelektualny i kulturalny. Celem projektu jest zapewnienie osobom trzeciego wieku warunków do aktywności i pokazanie, że dzięki posiadanym umiejętnościom i doświadczeniu, stanowią oni ważną część kształtującego się społeczeństwa wiedzy. W ramach funkcjonujących na terenie Śląska oddziałów Uniwersytetu Trzeciego Wieku uruchomione zostaną rezydencje artystyczne, pozwalające uczestnikom na czynny udział w kulturze. Cenne będzie także utworzenie funkcji profesora wizytującego dla emerytowanych twórców i wykładowców, których aktywność może być inspiracją dla słuchaczy.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia *Opoka* / Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej



Ogródki działkowe | fot. M.W. Naturscy

Szkolne Stolice Kultury

Projekt umożliwi nawiązanie kontaktów między uczniami z Katowic oraz miast Europy, które były Europejskimi Stolicami Kultury lub ubiegają się o ten tytuł. W pierwszych latach udział w programie wezmą szkoły Katowic i miast w Hiszpanii, które rywalizują o ESK 2016.

Rywalizacja o tytuł Szkolnej Stolicy Kultury zaangażuje do działania uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy zaproponują autorskie programy obchodów. Dwa najciekawsze projekty otrzymają wsparcie merytoryczne i finansowe. Uczniowie nominowanych szkół będą mieli okazję, by spotkać się z rówieśnikami z kraju partnerskiego, co zapoczątkuje szerszą i trwałą współpracę w przyszłości.

W kolejnych latach do udziału w projekcie zaproszone zostaną szkoły z innych krajów. Przedsięwzięciu towarzyszyć będą warsztaty dotyczące najważniejszych dla społeczności europejskiej zagadnień, takich jak ekologia czy wielokulturowość. Wymiana międzynarodowa uczniów przyczyni się do tworzenia sieci kontaktów i współpracy pomiędzy europejskimi regionami.

PARTNERZY

Kuratorium Oświaty w Katowicach / Regionalne Centrum Informacji Europejskiej / Polskie Forum Edukacji Europejskiej PFEE

Dzień Dziecka 2010 | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach



Kroniki Ogrodowe

Inspirację stanowi *Czarny ogród* Małgorzaty Szejnert, reportaż i równocześnie kronika katowickiej dzielnicy Giszowiec. Opowieść o losach ludzi zamieszkujących miasto-ogród urywa się w czasach współczesnych. W ramach projektu powstaną nowe opowieści o dzielnicy i jej mieszkańcach autorstwa młodych mieszkańców Giszowca. Projekt, realizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Giszowiec, pozwoli wykorzystać dziennikarski i pisarski potencjał młodzieży, zachęcając do stawiania pytań o tożsamość regionalną w wielokulturowej Europie.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Stowarzyszenie *Edukacja dla Przyszłości* / Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach



Osiedle Giszowiec | 2010 | fot. Marian Oslislo

Roż-bież Katowice

Gra miejska skierowana do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych jest formą poznawania stolicy województwa śląskiego. Przygotowane trasy wskażą na ślady obecności kultury polskiej, niemieckiej, żydowskiej, czeskiej, a także pozwolą zrozumieć wpływ kontekstu historycznego (np. okresu autonomii górnośląskiej sprzed 1939 roku lub czasów komunistycznych) na współczesny obraz miasta. Aktywne i samodzielne zdobywanie wiedzy pomoże uczestnikom dostrzec i zrozumieć znaczenie różnych kultur w procesie zachodzących w Katowicach przeobrażeń.

Projekt promuje współpracę i dialog międzykulturowy. Działania młodzieży w przestrzeni miasta będą na bieżąco dokumentowane, a wybrane epizody gry zostaną zaprezentowane w formie pokazu multimedialnego dostępnego na stronie internetowej projektu.

PARTNERZY

Śląski Klub Fantastyki / Kolektyw Partyzant / Stowarzyszenie *Genius Loci – Duch Miejsca*



Ogród Szkolny – Zielona Klasa

Poprzez zagospodarowanie placów szkolnych powstaną niekonwencjonalne miejsca do spotkań ze sztuką. Szkolne Ogrody Kultury staną się zarówno parkiem doświadczeń, jak i otwartymi galeriami, gdzie można wystawiać rzeźby, obrazy z kamieni, piasku i szyszek lub tworzyć instalacje. Ogrody będą w dużym stopniu nawiązywać do europejskiej kultury i przyrody (roślinność alpejska, miniatury znanych europejskich budowli, graffiti w stylu Miro), a w ich przestrzeni nauczyciele poprowadzą lekcje geografii, historii, matematyki czy przyrody.

W roku 2016 odbędzie się święto szkolnych ogrodów – festiwal plenerowej twórczości dziecięcej. Wystawy, spektakle i inne wydarzenia przy wykorzystaniu ogrodów pogłębią integrację rodziców ze szkołą.

Szkolny Ogród Kultury zainicjuje debatę społeczną na temat przekształcania przestrzeni szkół i przedszkoli Katowic. Część środków na realizację przedsięwzięcia będzie można pozyskać z programu Radosna Szkoła prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Dzień Dziecka 2010 | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach

Młodzieżowe Towarzystwo Naukowe

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Kuratorium Oświaty w Katowicach / Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji / Stowarzyszenie Edukacja dla Przyszłości

Adresatem programu są finaliści i laureaci konkursów przedmiotowych oraz olimpiad. Młodzież, trafiając pod merytoryczną opiekę pracowników akademickich, będzie mogła nie tylko poszerzać wiedzę i rozwijać pasje, ale także prezentować efekty swojej pracy. Działania staną się odpowiednikiem idei międzywydziałowych studiów przyrodniczych czy humanistycznych.

Uczestnicy towarzystwa będą objęci opieką stypendialną.



Lalki z Teatru „Ateneum” na ulicy 3 Maja w Katowicach |
fot. Radosław Kaźmierczak

Perspektywy edukacji kulturoznawczej

Konferencja / warsztaty / dobre praktyki

W 2011 roku zostanie zorganizowana konferencja (we współpracy ze środowiskiem akademickim, Stowarzyszeniem *Edukacja dla Przyszłości* i Kuratorium Oświaty w Katowicach), połączona z warsztatami oraz prezentacją dobrych praktyk. Proponowany temat: edukacja kulturoznawcza w kontekście potrzeb, które wynikają z obecności w programie szkolnym zagadnień obejmujących wiedzę o kulturze, wiedzę o sztuce, edukację regionalną, edukację europejską itd. Konferencja dostarczy pedagogom instrumenty do konstruowania programów autorskich odpowiednich do różnych poziomów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna).

Programy autorskie pomogą w prowadzeniu przez szkoły **klas o profilu kulturoznawczym**. Klasy takie działają w kilku szkołach regionu, które współpracują ze Stowarzyszeniem *Edukacja dla Przyszłości*.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski / Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze / Kuratorium Oświaty w Katowicach



fot. Zofia Oslislo

Ogród Wielu Kultur

Międzynarodowa konferencja i warsztaty Ogród Wielu Kultur odbędą się w 2016 roku. W dyskusjach i panelach wezmą udział uczniowie i pedagodzy z krajów europejskich. Tematem spotkań będzie szeroko rozumiana edukacja kulturowa – w szczególności problemy dotyczące zadań nauczycieli, animatorów kultury, a także władz lokalnych i państwowych.

Edukacja kulturowa w Europie ma różne tradycje i interpretacje. Niezależnie od miejsca czy sposobu kształcenia, jej celem jest przygotowanie

młodych ludzi do życia w społeczeństwie opartym na tolerancji i poszanowaniu różnorodności. Oczekiwania i problemy mieszkańców różnych państw Europy są jednak odmienne, stąd bierze się konieczność dyskusji. Ogród Wielu Kultur będzie miejscem nawiązania kontaktów, przepływu myśli i wymiany doświadczeń.

PARTNERZY
Stowarzyszenie *Edukacja dla Przyszłości* / Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze / Kuratorium Oświaty w Katowicach / Forum Edukacji Kulturalnej / Creativity, Culture and Education (CCE)



Akcja Umyj sobie dworzec przeprowadzona w Ligocie – dzielnicy Katowic, 24.04.2010 | fot. Przemysław Pyre

Napraw miasto – umyj sobie dworzec

Akcja społeczna Umyj sobie dworzec jest częścią inicjatywy Napraw sobie miasto, której celem jest zmiana mentalności i sposobu patrzenia na przestrzeń publiczną.

24 kwietnia 2010 roku mieszkańcy Katowic spotkali się na dworcu kolejowym w dzielnicy miasta Ligocie. Czyszczenie ścian zajęło dwie godziny, ale hala główna dworca odzyskała dawny blask. Kolejna akcja pod

hasłem Oczyszcmy miasto ze zbędnej reklamy, to wspólne usuwanie plakatów i reklam pokrywających budynki w centrum Katowic. Inicjatorami akcji są studenci architektury, którzy pragną wywołać publiczną dyskusję o odpowiedzialności za przestrzeń miejską.



Moje Miasto

Śniadanie pod Spodkiem | akcja Stowarzyszenia Moje Miasto |
Dzięki uprzejmości Stowarzyszenia Moje Miasto



Sport

Jan Furtok



Urodziłem się w Katowicach i... nadal tu mieszkam. Nie wyobrażam sobie, aby było inaczej. Kiedy wyjeżdżałem do Niemiec jako piłkarz, to już w momencie podpisywania kontraktu zdecydowaliśmy, że do Katowic wrócimy. Cieszę się, że moje miasto się zmienia. I choć wiem, że jest jeszcze sporo do zrobienia – tu czuję się najlepiej.

Stanisław Krzesiński



Mieszkam w Katowicach ponad 40 lat. I nie żałuję decyzji o przyjeździe. Była najlepsza z możliwych. Żyję wśród przyjaciół, dobrze się tu czuję, nie mam żadnych kompleksów. To jest mój świat. Śląsk się bardzo zmienił, nie jest już tylko robotniczy. Ale ludzie są nadal przyjaźni, szczerzy, prawdziwi.

Katowice, jako młode, dynamiczne miasto przemysłowe, od swych początków było także ośrodkiem sportu. Jego społeczność żyła potrzebą nieustannego rozwoju i ideałem postępu. Wartości te znalazły spektakularny wyraz w rywalizacji sportowej, która odgrywała i nadal odgrywa znaczącą rolę w życiu całego regionu. Górnośląski Okręg Przemysłowy, podobnie jak wiele innych zindustrializowanych obszarów Europy, wyrósł na prężny ośrodek sportowy.

Górnoślązacy odnosili sukcesy na arenach piłkarskich, hokejowych, bokserskich i lekkoatletycznych. Sport stał się integralną częścią etosu miasta i regionu. Świadczy o tym zlokalizowanie obiektów sportowych o ogólnokrajowym znaczeniu – Stadionu Śląskiego na granicy Chorzowa i Katowic (największej w Polsce areny piłkarskiej) oraz hali widowiskowo-sportowej w Katowicach, z uwagi na oryginalny kształt zwanej Spodkiem.

Mimo przekształceń systemowych i zmian zasad finansowania sportu wyczynowego, Górny Śląsk wykazuje wciąż największe w skali Polski nasycenie klubami piłkarskimi czy hokejowymi. O żywotności sportowych tradycji świadczą także osiągnięcia w dyscyplinach przeszczepionych na polski grunt w nieodległej przeszłości: futbolu amerykańskim czy curlingu. Konstruowanie nowej tożsamości miasta i regionu uwzględnia kulturowe dziedzictwo sportu.

Stadion, niczym ogród, może być miejscem wytchnienia od trudów codzienności, a także miejscem spotkania, w którym tworzy się prawdziwa wspólnota ludzi. Jest to także przestrzeń społecznego dyscyplinowania i kontroli, w której kształtowane są pożądane z punktu widzenia elit zachowania i postawy. Przykład Górnego Śląska znakomicie ilustruje te praktyki. Pograniczny charakter regionu sprawiał, że sport postrzegano jako ważny instrument narodowego uświadczenia. Powszechne związki sportu z nacjonalizmem zyskały tu szczególny wymiar.

Część funkcjonujących do dziś klubów powołana została do życia w dobie polsko-niemieckiej konfrontacji po I wojnie światowej. O zaangażowaniu w konflikt nierzadko świadczyły nazwy czy barwy. Od znanych zawodników – stanowiących potencjalny wzór postaw – domagano się jednoznacznego określenia w kategoriach narodowych. Aspekt propagandowy i dążenie do społecznego dyscyplinowania nasiliły się jeszcze w czasach narodowego socjalizmu oraz komunizmu.

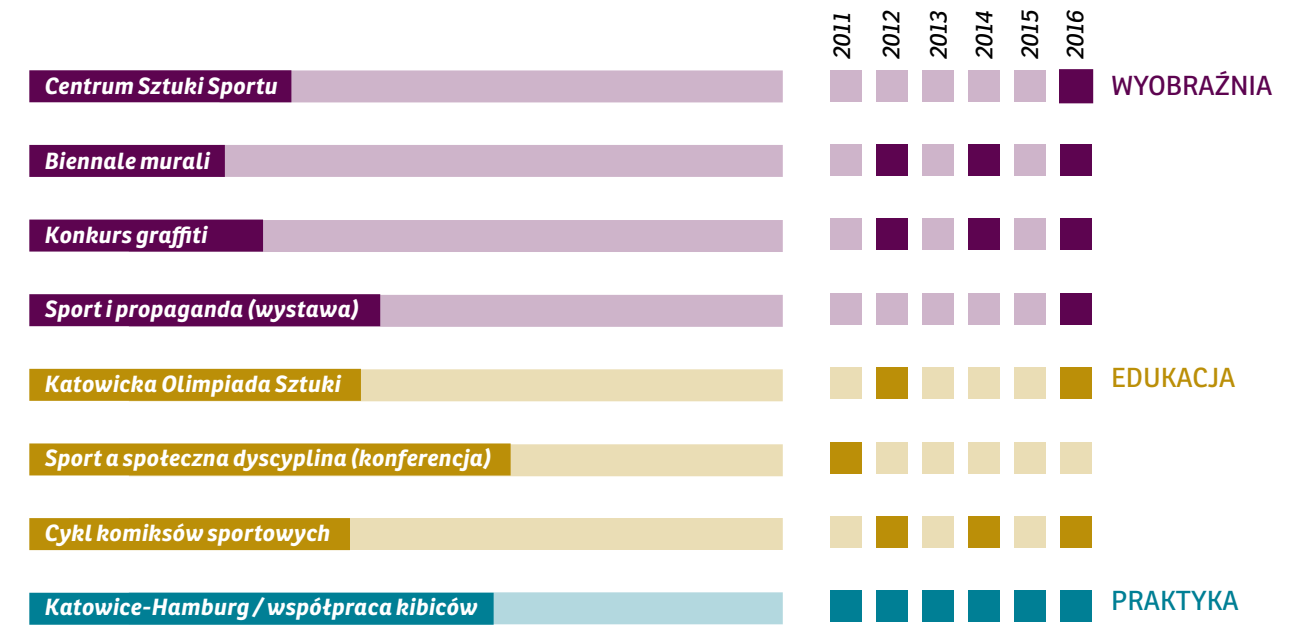
Próby poddania kontroli uczestników wydarzeń sportowych nigdy nie kończyły się jednak pełnym sukcesem. Nieodłącznym elementem sportowego życia było i jest przekraczanie granic. Czasami dosłowne – jak w przypadku zawodników, którzy w czasach PRL uciekali na Zachód. Zjawisko to ma jednak zdecydowanie więcej wymiarów. Manifestowanie przez kibiców niechęci



do władzy, demonstrowanie etnicznej odrębności tak przed jak i po 1989 r., występy wybitnego piłkarza Ernesta Wilimowskiego (1916–1997) w reprezentacjach Polski i Niemiec to kolejne dowody niepełnej skuteczności kontroli.

Sport może stać się „ogrodem dzikim”, o czym przekonują procesy zachodzące w ostatnich dziesięcioleciach, kiedy swoboda ekspresji uczestników sportowych wydarzeń niepomiarowo wzrosła. Manifestuje się ona w zjawiskach z pogranicza street artu, ale również w zachowaniach, które odbierane są jako zagrożenie. Prowadzi to do częściowego wykluczenia środowisk kibicowskich.

Punktem wyjścia programu jest refleksja nad granicami kontroli i buntu, ideałem natomiast oparta na społecznym konsensusie równowaga między dyscyplinowaniem a wolnością. Jest to możliwe jedynie przy założeniu czynnego udziału samych uczestników wydarzeń sportowych i interakcji między władzą a społeczeństwem oraz między różnymi grupami społecznymi. Projekt zakłada wykorzystanie kulturotwórczego potencjału środowisk postrzeganych dotąd często jako destrukcyjne. Uczestnicy wydarzeń sportowych (reżyserowanych jako narodowy rytuał) z reguły bezrefleksyjnie przyjmują narzucone im role. Górny Śląsk z uwagi na swą specyfikę (region pogranicza kulturowego poddany presji obu totalitaryzmów, a następnie gwałtownej transformacji gospodarczej) pozwala na większą ostrość widzenia. Europejski kibic może odnaleźć tu siebie.



fot. Radosław Kaźmierczak

Centrum Sztuki Sportu

Centrum ma być ośrodkiem prezentującym współczesne artefakty odwołujące się do sportu, wykorzystującym nowe media do celów edukacyjnych, przemawiającym do zwiedzających swą nowoczesnością. Część działalności centrum obejmie badanie i dokumentowanie dziejów sportu oraz opisywanie jego propagandowej funkcji, odświeżanie mechanizmów manipulacji, jakiej poddawani byli i są uczestnicy wydarzeń sportowych. W tym celu zgromadzone zostaną materiały poglądowe o różnicowym charakterze – filmy i kroniki filmowe, nagrania telewizyjne i radio-we, plakaty i fotografie, relacje uczestników.

Istotną częścią działalności będzie popularyzacja wiedzy o historii i aktualnych problemach kultury fizycznej. Centrum przyczyni się także do wzrostu zainteresowania sztuką poprzez budowanie odniesień do tradycji oraz współczesności sportu, ponadto realizować zamierza programy rezydencyjne artystów, naukowców i menedżerów sportowych.

Instytucja będzie istotnym elementem nowej, choć zakorzenionej w przeszłości, tożsamości miasta i budowy jego nowoczesnego wizerunku. Dzięki projektowi w Katowicach powstanie nowatorski na skalę europejską ośrodek refleksji nad wieloma aspektami sportu.



Mural sportowy | fot. Radosław Kaźmierczak

PARTNERZY
Akademia Wychowania Fizycznego /
Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej

Biennale murali i konkurs graffiti

Mury Katowic staną się miejscem spotkania artystów i kibiców. Na Śląsk zaproszeni zostaną twórcy z całej Europy, w tym z ośrodków o bogatych tradycjach piłkarskich, a także regionów, gdzie sport łączy się z etnopolityką (Zagłębie Ruhry, Manchester, Bilbao, Barcelona). W konkursie na graffiti uczestniczyć będą kibice z europejskich miast partnerskich Europy. Częścią projektu będą warsztaty dla kibiców oraz konkurs na najbardziej atrakcyjną oprawę meczu piłkarskiego (dokumentacja konkursu zostanie pokazana w Centrum Sztuki Sportu).

Zaangażowanie środowiska kibiców w projekt zapobiega ich społecznemu wykluczeniu, a jednocześnie stwarza szansę autoekspresji. Zjawiska z pogranicza street artu, postrzegane dotąd jako akty wandalizmu, przyczynią się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni publicznej. Potrzeba rywalizacji różnych grup kibiców zostanie zaspokojona na płaszczyźnie artystycznej lub paraartystycznej.



Mural sportowy | fot. Radosław Kaźmierczak

PARTNERZY
SK 1964 Stowarzyszenie Kibiców GKS Katowice / serwis kibice.net / portal GraffitiEssen.de / Graffiti-Dortmund Graffiti Community / Street Art & Graffiti photo community / Streetfiles.org / portal urbandamage.com / NIETAK team – twórcy Festiwalu Sztuka Ulicy

Katowicka Olimpiada Sztuki

W stulecie pierwszego Olimpijskiego Konkursu Sztuki i Literatury w 2012 roku młodzież z całej Europy rywalizować będzie o medale we wszystkich dyscyplinach sztuki (od liryki po fotografię i film). Najlepsze prace zaprezentowane zostaną na wystawach pokonkursowych w prestiżowych galeriach miasta, a zaproszeni laureaci będą uczestniczyć w warsztatach prowadzonych przez profesjonalistów. Projekt przyczyni się do nawiązania kontaktów między utalentowaną młodzieżą różnych krajów. Kolejne edycje konkursu odbędą się w latach olimpijskich.

PARTNERZY

Galeria Sztuki Współczesnej Biura Wystaw Artystycznych / Pałac Młodzieży w Katowicach / ISCA International Sport and Culture Association



Mural sportowy | fot. Radostaw Kaźmierczak

Sport a społeczna dyscyplina

Międzynarodowa konferencja historyków sportu, socjologów, teoretyków propagandy i medioznawców zajmie się dwoma aspektami sportu. Pierwszy, retrospektywny, będzie analizą relacji między sportem a dyscyplinowaniem społecznym, drugi, prospektywny, wskaże konkretne rozwiązania dla miasta i regionu, które pozwolą wykorzystać potencjał środowisk kibiców sportowych. Istotnym aspektem konferencji będzie dyskusja o związkach sportu z etnopolityką.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Akademia Wychowania Fizycznego

Cykl komiksów

W poetyce komiksu zostaną odtworzone najbardziej ciekawe epizody z historii katowickiego sportu. Komiks *Sokoły i Turnerzy* przybliży genezę i działalność niemieckich oraz polskich towarzystw gimnastycznych w Katowicach przełomu XIX i XX wieku. Komiks *Sztafeta* opowie o kolejach życia Niemców, Polaka i Żyda, pływaków klubów katowickich i warszawskich, którzy tworzyli polską pływacką sztafetę na igrzyskach w Berlinie w 1936 roku. Komiks *Wilimowski* przypomni jednego z najlepszych piłkarzy świata pierwszej połowy XX w., sportowca o wielkim talencie i dramatycznej biografii, reprezentanta Polski i Niemiec.

Fabuły komiksów stanowią interesujący przyczynek do dyskusji o potencjale sportu jako płaszczyzny dialogu międzykulturowego. Częścią projektu będą warsztaty komiksu dla dzieci i młodzieży.

PARTNERZY

Gildia Komiksu / Instytucja Kultury Ars Cameralis / Muzeum Historii Katowic / Muzeum Śląskie / Muzeum Górnośląskie w Bytomiu



Krystian Lupa



Śląsk, mając swój rdzennie słowiański, polski charakter, jest rejonem granicznym, w którym kultura germańska – poprzez osmozę – łączy się z kulturą polską. Ta mieszanka nabiera nowego wymiaru. Najprostsze wartości na Śląsku oznaczają co innego. Tutaj się inaczej myśli, inaczej czuje... Zapewne to właśnie w dużej mierze zadecydowało o moich wyborach życiowych, teatralnych, literackich... Myślę, że mój kontakt ze Śląskiem sprawił, że tak a nie inaczej traktuję drugiego człowieka i wiem, czego w nim szukam. Być może jest to nieświadome, ale to nie zmienia istoty rzeczy.

Grzegorz Jarzyna



Nauczyłem się, że być obcym, to nie skaza ani wstyd. Zacząłem kombinować, jak wchodzić w relacje, jak uzyskiwać swoje, nabrałem pewności siebie. Rozbijałem granice. Teraz wiem, że im mam większą świadomość swojej inności, poczucie godności, tym ludzie mają do mnie większy szacunek. To przekonanie wywoziłem ze Śląska.

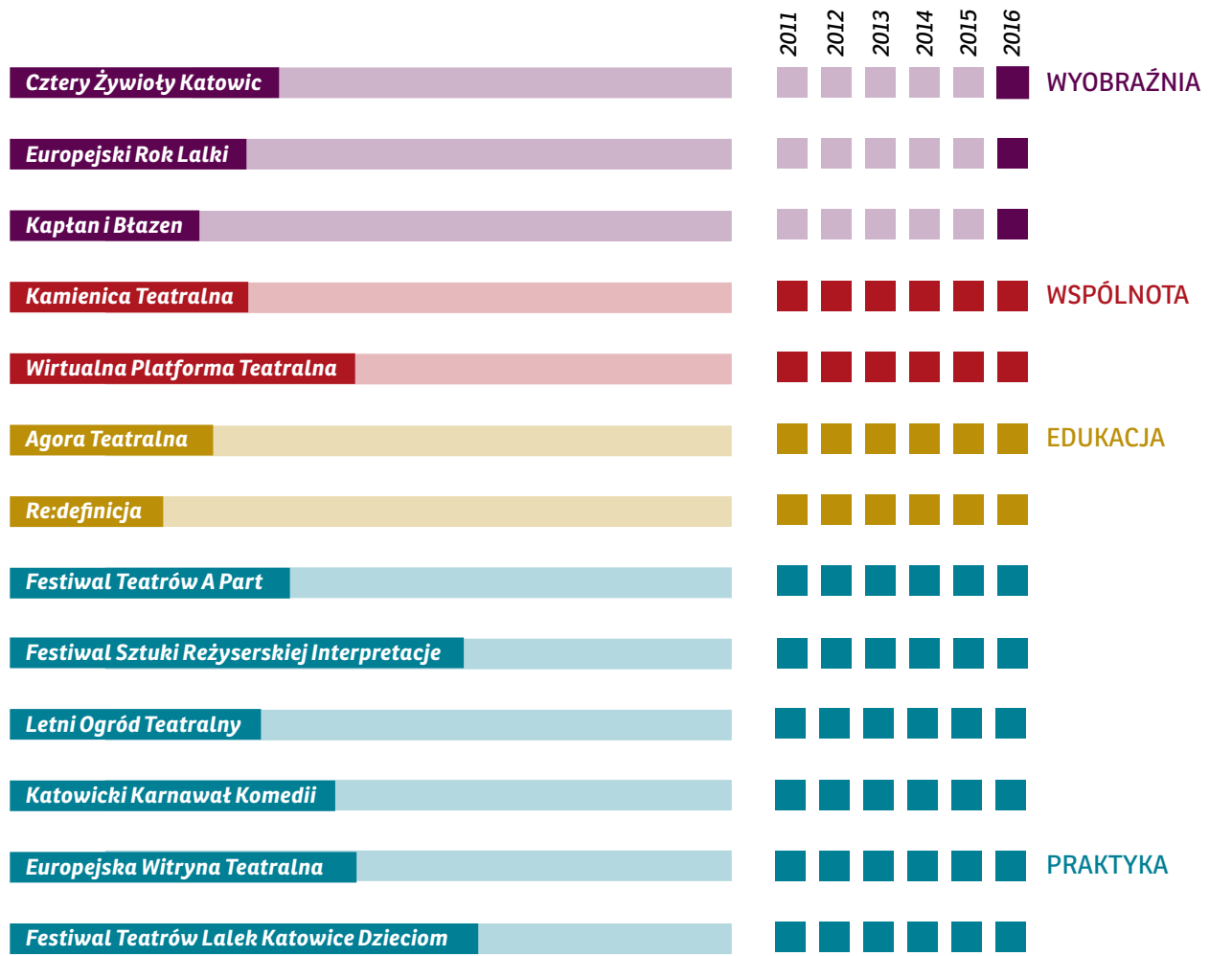
Teatr

Sceną teatralną w roku obchodów stanie się całe miasto. Wydarzenia plenerowe zniosą podział na obserwatorów i wykonawców. Teatr ożywi uśpione miejsca, obudzi ducha zabawy, zwróci się ku wspólnotowym źródłom. Aktywnymi współtwórcami widowisk będą nie tylko mieszkańcy Katowic, ale i goście z Europy.

Projekty Europejskiej Stolicy Kultury z zakresu edukacji teatralnej wpłyną na zmianę sposobu myślenia oraz zmianę postaw, pobudzą nie tylko twórczo, lecz i mentalnie. Celem nadrzędnym jest zmiana społecznego sposobu myślenia o teatrze, jako o miejscu niedostępnym i elitarnym. Ważnym elementem programu jest stworzenie warunków do współpracy animatorów i twórców teatru szkolnego, który stanowi pełnoprawny składnik ogólnej kultury teatralnej, oraz do rozwoju oddolnych programów kształceniowych i wychowawczych.

Historia i mitologia wybranych kamienic posłuży do stworzenia scenicznej partytury i przygotowania niepowtarzalnego widowiska angażującego całą społeczność lokalną. Warsztaty w przestrzeniach zagrożonych będą aktywizować ludzi przestrzeń tę zajmujących, staną się formą terapii i wykształcą kompetencje społeczne i obywatelskie. Uczestnikami wszystkich działań teatralnych i jego podmiotami staną się dzieci, młodzież i osoby dorosłe.

Wydarzeniom teatralnym w przestrzeni miasta towarzyszyć będzie wielojęzyczna Wirtualna Platforma Teatralna. Ten nowatorski projekt pozwoli dokonać diagnozy zjawiska teatru w sieci i podjąć działania edukacyjne oraz kreatywne w zakresie różnych form dramaturgii internetowej. Uniwersalny język teatru, powszechny dostęp do narzędzi twórczych oferowanych przez nowe media umożliwią powstanie przestrzeni współpracy twórców teatralnych z całego świata.



Lalki z Teatru „Ateneum” na ulicy 3 Maja w Katowicach | fot. Radostaw Kaźmierczak

Cztery Żywioły Katowic

Europejski Festiwal Teatrów Ulicznych

Projekt międzynarodowego przeglądu teatrów ulicznych oraz plenerowych nawiązuje swoimi spektaklami do czterech żywiołów. Ideą spotkania jest działanie w tkance miasta, podjęcie jego żywiołów i kreowanie z nich teatralnej jakości.

Pierwiastkami, których proporcje wpływają na złożoność społeczno-kulturalnego życia Katowic są:

Ogień – oznacza witalną energię miasta. Związany jest z jego industrialną historią. Skupione wokół przemysłu hutniczego miasto ujarzmiło ogień w służbie człowiekowi. Ogień oznacza również społeczne problemy miasta – jego punkty zapalne.

Ziemia – symbol życia, ojcowizny i bezpieczeństwa oznacza przywiązanie do tradycji i styl życia. Złoża węgla były bezcennym darem ziemi dla miasta. Praca w kopalni wpływała na życie codzienne Katowic, ich tradycje i legendy.

Woda – żywioł oczyszczający i ożywczy jest symbolem zmian przez jakie przechodzi miasto. Industrialna historia ustępuje miejsca nowemu porządkowi.

Powietrze – symbol duchowości i nieskończoności oznacza wzrastające kulturalne i estetyczne potrzeby miasta. Powietrze jest siłą łączącą Katowice z regionem i krajem. Gwarantem ich jedności.

Cztery żywioły wyjaśniają przemiany miasta. Zaproszone zespoły zaprezentują spektakle nimi inspirowane. Przedstawienia realizowane będą w szczególnie znaczących punktach Katowic, umożliwiając angażowanie do działań teatralnych mieszkańców miasta.

PARTNERZY

Stowarzyszenie Teatralne A PART / Teatr Cztery Żywioły / Antagon TheaterAKTion (Niemcy) / Teatro Due Mondì (Włochy)



IX Letni Ogród Teatralny | spektakl plenerowy Tesoro Archipelago Circo Teatro z udziałem kubańskiej grupy akrobatycznej, 6.07.2007 | Hala Starego Dworca w Katowicach | fot. Agnieszka Astaszow

Europejski Rok Lalki

Projekt Europejskiego Roku Lalki to dwa całoroczne programy: akcje lalkowo-pedagogiczne w szkołach i przedszkolach oraz międzynarodowy festiwal, wzorowany na doświadczeniach bielskich i katowickich przeglądów lalkarskich. Wydarzenie rozmachem i formą nawiązywać będzie do tradycji teatrów jarmarcznych.

Działania prowadzone w placówkach oświatowych poprzedzone zostaną cyklem warsztatów i spotkań skierowanych do nauczycieli. Będą one prezentacją europejskich doświadczeń w wykorzystywaniu lalki w pracy pedagogicznej. Druga, festiwalowa linia działań, przeobrazi miasto w różnorodny i barwny jarmark przez odwołanie się do tradycji europejskich teatrów okazjonalnych i wędrownych. Ulicami miasta zawładnie wielość europejskich Punchów, Pierrotów i Pietruszek.

PARTNERZY

Union Internationale de La Marionnette / Polski Ośrodek Lalkarski POLUMINA / Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach / Teatr Lalek „Banialuka” w Bielsku-Białej / Teatr Dzieci Zagłębia w Będzinie / The Worldwide Friends of Punch and Judy / The British Puppet and Model Theatre Guild / Verband Deutsche Puppentheater e.V.

Kapłan i Błazen

Katowicki Ogród Komedii będzie autorskim festiwalem, który umożliwi poszerzenie dokonań dwóch istniejących już zdarzeń: Katowickiego Karnawału Komedii i Letniego Ogródu Teatralnego.

Proponowana formuła międzynarodowego festiwalu Kapłan i Błazen połączy wysokie i niskie poczucie humoru, elementy sacrum i profanum. Historyczna perspektywa umożliwi zaprezentowanie szeregu teatralnych stylów i wpływów. Obok sztuk Szekspira (w których pojawia się znacząca postać Błazna) przedstawiane będą komedie charakterów Moliera, utwory konwencją nawiązujące do farsowej literatury starożytnej Grecji i Rzymu oraz sztuk Dürrenmatta, naznaczonych gorzkim dowcipem. Międzynarodowy festiwal błaznów i kapłanów ogarnie swym zasięgiem zarówno sceny miejskie, jak i plenerowe.

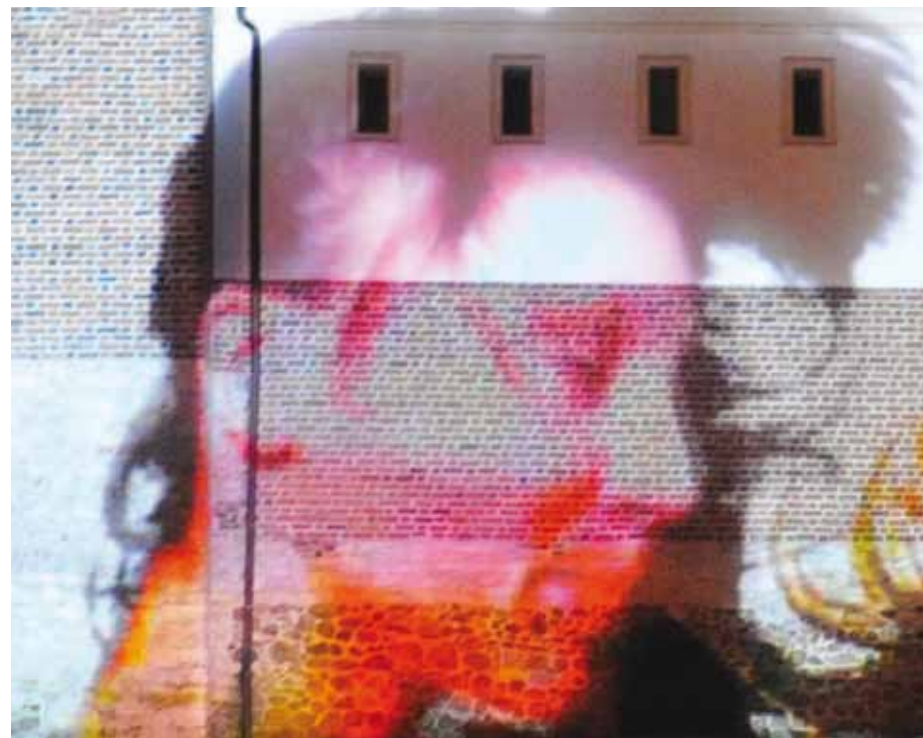
PARTNERZY

Teatr Korez / Teatr Śląski / Teatr Rozrywki w Chorzowie / Teatr Pantakin da Venezia / Teatr Oskarasa Koršunovasa

Kamienica Teatralna

W 2016 roku powstaną cztery spektakle plenerowe wykorzystujące multimedia i przestrzeń miasta (budynki). Ogromną zaletą mającej powstać produkcji teatralnej, oprócz oryginalnej formy łączącej tradycję z nowoczesnością, jest aktywizacja mieszkańców miasta (którzy obok profesjonalnych aktorów będą stanowić obsadę spektaklu) oraz zwiększenie zainteresowania zabytkowymi budynkami. Jako potencjalne sceny brane pod uwagę będą domy i kamienice, które lokalna historia czy mitologia połączyła z ważnymi dla polskiej kultury postaciami (takim jak Hans Bellmer, Konrad Swinarski, Zbigniew Cybulski, Ernest Wiliński czy Maria Goepert-Meyer).

W drodze głosowania internetowego w 2011 roku wyłonione zostaną cztery budynki. Wraz ze swoimi mieszkańcami staną się one bohaterami przedstawień. Ich dramaturgiczną monografię stworzy czterech reżyserów. Pomoże im w tym zaangażowana w projekt młodzież. W latach 2012–2015 odbędą się warsztaty dla młodzieży prowadzone przez dramaturgów, historyków i kulturoznawców. Spotkania przygotują młodych badaczy do kompetentnego gromadzenia i interpretacji dokumentów (obejmujących różnorodne formy, np. relacje świadków, listy, ikonografię) dotyczących historii wybranych miejsc. Efektem pracy będzie stworzenie wstępnych scenariuszy przedstawień. Dla uczestniczących w warsztatach młodych ludzi będzie to żywa lekcja historii, niezwykle doświadczenie współtworzenia produkcji teatralnej oraz szansa zdobycia unikalnych umiejętności.



Art Noc Gliwice | mapowanie budynku wykonane przez pracownię Nowe Media i Podstawy Działań Multimedialnych ASP Katowice 2010 | praca na fasadzie zamku w Gliwicach | autor Katarzyna Jędrośka | Dzięki uprzejmości Archiwum Pracowni Nowe Media ASP Katowice

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski / Stowarzyszenie *Moje Miasto* / Towarzystwo Przyjaciół Katowic / Muzeum Historii Katowic

Wirtualna Platforma Teatralna

Projekt zakłada uruchomienie serwisu internetowego, który zintegruje działania edukacyjne i kreatywne związane ze zjawiskiem teatru w sieci. Jego zadaniem jest nie tylko prezentacja i archiwizacja nowatorskich przedsięwzięć teatralnych, ale przede wszystkim promowanie oddolnych inicjatyw oraz tworzenie międzynarodowej sieci współpracy osób zaangażowanych w tworzenie tzw. dramaturgii internetowej.

Platforma będzie się składać z następujących modułów:

Diagnoza

Konferencja podsumowująca stań badań dotyczących teatru w sieci. Nawiązanie kontaktów z osobami i instytucjami zajmującymi się dramaturgią internetową. Opracowanie szczegółowego programu działań w ramach platformy.

Edukacja teatralna oraz medialna

Organizacja szkoleń, warsztatów i kursów on-line. Inicjowanie współpracy na wszystkich szczeblach edukacji. Angażowanie szkół, placówek oświatowych oraz instytucji kulturalnych do odpowiedzialnego korzystania z sieci oraz budowania więzi i społeczności sieciowych.

Kreacja

Organizacja przeglądów, konkursów oraz warsztatów, które przyczynią się do tworzenia nowych dzieł i poszukiwania nowego języka teatru. Upowszechnianie narzędzi kreacji sieciowych zjawisk teatralnych.

Integracja i współpraca

Uruchomienie modułu społecznościowego umożliwiającego redagowanie Platformy, dzielenie się własną twórczością, tworzenie grup tematycznych oraz nawiązywanie kontaktów.

Budowanie sieci współpracy z teatrami oraz ośrodkami kulturalnymi w Europie i na świecie.

Dokumentacja i archiwizacja

Rejestracja i digitalizacja działań teatralnych w sieci. Podejmowanie współpracy z teatrami i ośrodkami kultury w zakresie tworzenia dokumentacji twórczości.

Prezentacja i promocja

Popularyzacja oddolnej twórczości teatralnej oraz innych zjawisk związanych z dramaturgią internetową.

Analiza i badanie

Prowadzenie statystyk oraz analiz dotyczących działań teatralnych w sieci. Inicjowanie badań i konferencji akademickich. Publikacja prac naukowych oraz raportów.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski / Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie

Agora Teatralna

Projekt stanowi próbę zredefiniowania teatru szkolnego i znalezienia nowoczesnej formuły dyskusji na temat edukacji teatralnej i parateatralnej. Internet jest agorą XXI wieku, przestrzenią rozmów i kontaktów. Możliwości sieci zostaną wykorzystane w budowaniu przestrzeni wymiany doświadczeń teatralnych nauczycieli, pasjonatów oraz praktyków.

Forum rozmowy o teatrze szkolnym zainspiruje do twórczej dyskusji, zainicjuje spotkania warsztatowe i wymiany. Działania dotychczas lokalne przeobrażą się, wykorzystując m.in. formułę międzyszkolnych festiwali teatralnych. Internet pomoże teatralnym entuzjastom w nawiązaniu kontaktów i znalezieniu partnerów dla swoich scenicznych akcji. Finałowym przedsięwzięciem, zaplanowanym na 2016 rok, będzie Międzynarodowy Festiwal Teatrów Szkolnych, realizowany w formule konkursowej (podstawą kwalifikacji będzie głosowanie internautów). Obok prezentacji przedstawień konkursowych, przewidziano zajęcia warsztatowe, które zwieńczy plenerowy happening performujący przestrzeń Katowic.

PARTNERZY

Kuratorium Oświaty w Katowicach / Uniwersytet Śląski / Regionalny Ośrodek Kultury / Festiwal Teatralny Batorego

Dzień Dziecka 2010 | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach



Re:definicja

Program obejmie cykl akcji, których celem jest wykorzystanie działań teatralnych do rewitalizacji obszarów zagrożonych wykluczeniem. Nawiązanie wzajemnych relacji między przestrzenią postindustrialną a sztuką, ożywienie miejsc niszczących dokonywać się będzie poprzez wykorzystanie ich potencjału (przestrzennego, akustycznego) w działaniach teatralnych i parateatralnych. W ponownym zdefiniowaniu zagrożonych miejsc uczestniczyć będą mieszkańcy. Organizowane w dzielnicach przedstawienia, projekcje multimedialne, stuchowiska oraz cykle warsztatów (m.in. dramy, teatru tańca, pantomimy), kierowane będą do poszczególnych grup wiekowych. Ich celem jest zarówno zmiana wizerunku marginalizowanych dzielnic, jak i stosunku mieszkańców do sztuki teatralnej. Działania parateatralne, aktywizowanie społeczności lokalnych i rozbudzanie zainteresowania zaniedbanymi przestrzeniami wykorzystane zostaną w budowaniu wspólnoty i przeciwdziałaniu wykluczeniom społecznym.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Regionalny Ośrodek Kultury / Stowarzyszenie Teatr Grodzki w Bielsku-Białej



A Part

Interpretacje

Międzynarodowy przegląd najciekawszych zjawisk artystycznych teatru autorskiego, niewerbalnego, eksperymentalnego i alternatywnego odbywa się w Katowicach i miastach regionu. Spektakle realizowane są w najróżniejszych poetykach i stylach, a publiczność często bierze w nich czynny udział. Miejscami teatralnymi stają się ulice, place, podwórza i przestrzenie postindustrialne. Podczas piętnastu edycji festiwalu wystąpiły na nim czołowe polskie i europejskie teatry innowacyjne, między innymi: Ache, Betontanc, Cacahuete, Derevo, Farma v Jeskyni, Scena Plastyczna KUL, Senza Tempo, Teatr Ósmego Dnia, TheaterLabor Bielefeld, Titanick.

Organizator: Stowarzyszenie Teatralne A Part

Cykliczny przegląd spektakli najzdolniejszych młodych polskich reżyserów teatralnych, organizowany jest w Katowicach od 1998 roku. W formule festiwalu, któremu patronuje Konrad Swinarski, mieszczą się zjawiska graniczne, kontrowersyjne tematy, oryginalne interpretacje rzeczywistości. Całe życie Swinarskiego rozdarte było pomiędzy Polską a Niemcami, Polską a Europą, Polską a światem, dlatego reżyser powtarzał, że najlepiej mu w samolocie, czyli nigdzie. Wydaje się, że Interpretacje, mimo iż umiejscowione bardzo konkretnie, bo w sercu Śląska, tak naprawdę opowiadają, nie oglądając się na granice, o wszystkich i wszystkim, są wszędzie i nigdzie zarazem. Zdobywcami Lauru Konrada, głównej nagrody festiwalu, są między innymi: Anna Augustynowicz, Grzegorz Jarzyna oraz Jan Klata.

Organizator: Centrum Kultury Katowice



LOT

Cykliczna impreza organizowana w Katowicach powstała z potrzeby ożywienia miasta, w którym w czasie wakacji nie działają teatry repertuarowe. W każdy weekend lipca i sierpnia Śląska publiczność zapraszana jest na spektakle lekkie, ale artystycznie wartościowe, często z udziałem czołówki teatru i estrady. Z biegiem lat imprezę obudowano takimi wydarzeniami pozateatralnymi jak: wernisaże, warsztaty dla dzieci i koncerty (np. muzyki klezmerskiej i flamenco). W 2010 roku LOT wyszedł poza dotychczasowe ramy i przestrzenie, proponując dodatkowo plenerowe widowisko cyrkowe.

Organizator: Teatr Korez

Spektakl Hipnoza, Krzysztof M. – Teatr Polonia z Warszawy | 29.01.2010 | Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego | fot. Agnieszka Astaszow

Katowicki Karnawał Komedii

Festiwal teatralny organizowany w Katowicach od 2008 roku. Zwyczajowo odbywa się w połowie stycznia. Stanowi znakomitą teatralną ofertę na czas karnawału, bowiem z założenia ma rozśmieszać, a nie zanudzać. Mistrzowie scenicznego żartu walczą o nagrody publiczności. Festiwal jest lekką i przyjemną odpowiedzią na monotonię zimowych dni w mieście. Karnawałowe spotkania z teatrem cieszą się rosnącą popularnością, gromadząc tłumy spragnionych humoru widzów.

Organizatorzy: Teatr Korez / Teatr Śląski



Przeгляд teatralny, zaplanowany na lata 2010–2016, polega na wymianie spektakli pomiędzy katowickim Teatrem Śląskim a innymi ośrodkami europejskimi. Zespoły zapraszane do udziału są członkami założonej przez Giorgio Strehlera Unii Teatrów Europy. Jej celem jest propagowanie ponadnarodowych wartości kulturalnych i artystycznych oraz wspieranie współpracy między teatrami. W czasie pierwszej edycji, odbywającej się pod nazwą Europa Środkowa, na katowickiej scenie gościły zespoły Hungarian Theatre z Rumunii i Teatr Petra Bezruče z Czech.

Organizator: Teatr Śląski

Organizowany od 2002 roku festiwal prezentuje najbardziej interesujące dokonania teatrów dla dzieci. Szczególnie ważne są propozycje, w których zastosowane konwencje i techniki rozwijają wyobraźnię młodych odbiorców, prowokując ich do twórczego myślenia. Właśnie dlatego na czas festiwalowych dni ze zwykłego kawałka drewna można wy-czarować bohatera Stracha na Wróble, a z kolorowych gałganek przepiękną Królowę, która cierpliwie czeka na ratunek. Katowice stają się miastem otwartym dla lalkarzy z całego świata, a uniwersalny język teatru przedmiotu łączy nie tylko występujących gości, ale i pokolenia zasiadające na widowni.

Organizator: Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”

Europejska Witryna Teatralna

Katowice Dzieciom



Wojciech Kilar



Tu coś jest w powietrzu. Tworzę nie po to, by popisać się mistrzostwem, zachwycić kolegów, zaszokować publiczność, ale mam poważniejszy obowiązek. Cięży na mnie odpowiedzialność za drugiego człowieka, za to bym stał się lepszym.

David Harrington (Kronos Quartet)



Możliwość zagrania wszystkich trzech kwartetów w jednym miejscu i czasie, w Polsce, a w szczególności w rodzinnym mieście Henryka, była zbyt cudowna, aby z niej zrezygnować. [...] to naprawdę wyjątkowa chwila w naszej działalności, a także w całej historii kwartetów smyczkowych.

Muzyka

Chociaż muzyka należy do najbardziej uniwersalnych form komunikacji i ekspresji, wiele jej odmian funkcjonuje jedynie w świadomości wąskiego grona odbiorców. Pobudzenie życia muzycznego Katowic, połączone z przygotowaniem atrakcyjnej oferty edukacyjnej, będzie sprzyjać aktywnemu słuchaniu, współtworzeniu muzyki i wykonywaniu jej na żywo. Wszystkie działania znajdą swoją kulminację we współpracy z muzykami europejskimi.

Śląska szkoła kompozytorów, której czołowymi postaciami są światowej sławy artyści Wojciech Kilar i Henryk Mikołaj Górecki, jest inspiracją do niestąbnącego rozwoju twórczego. Katowice są również prężnym ośrodkiem jazzu, rocka, bluesa, muzyki alternatywnej i elektronicznej. Zróżnicowane stylistycznie, wielopokoleniowe środowisko muzyczne jest gwarantem przepływu idei i dialogu artystycznego.

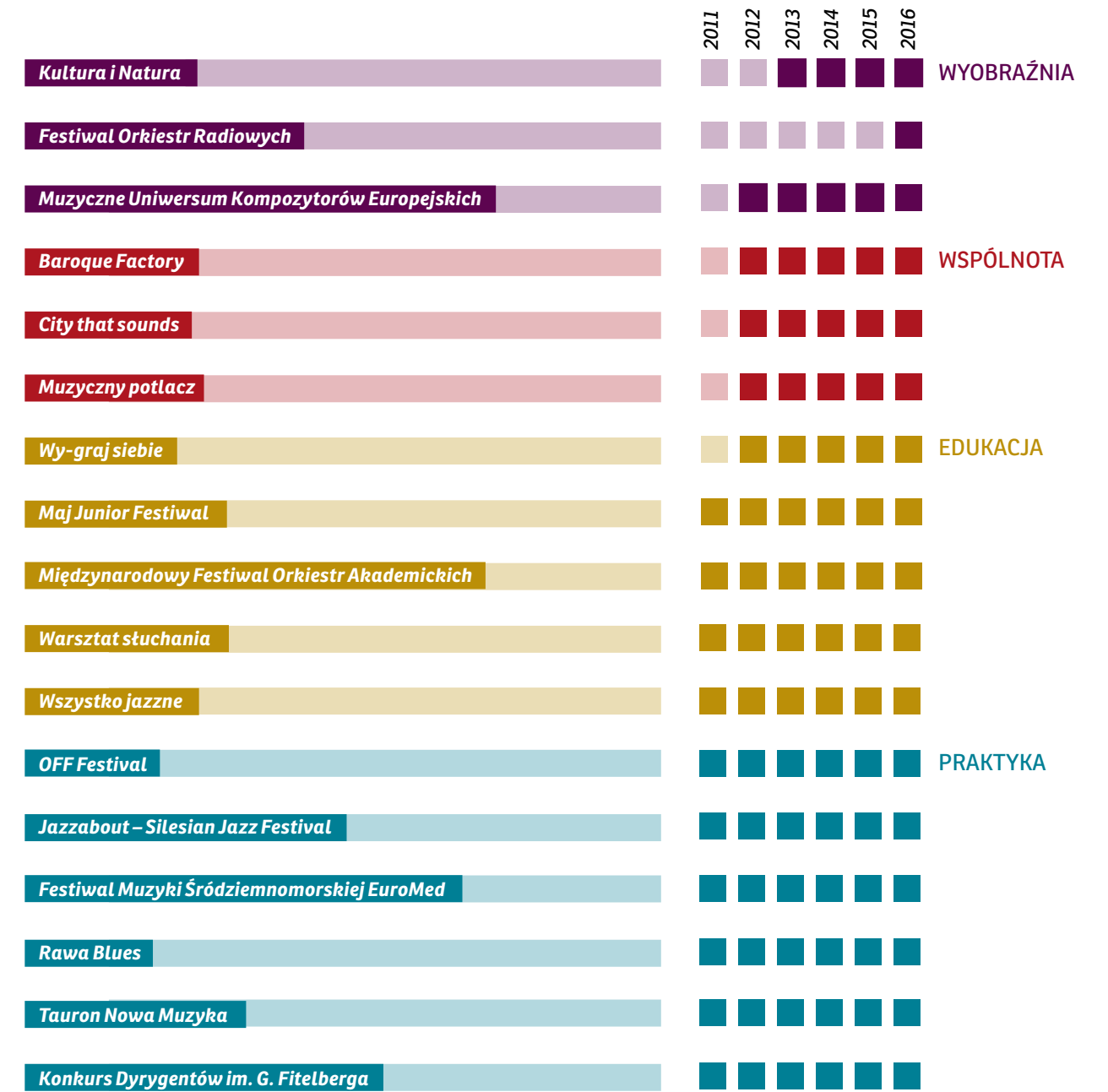
W stolicy Śląska mają siedziby ważne instytucje: szkoły muzyczne, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego, dwie prestiżowe orkiestry symfoniczne (Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Orkiestra Filharmonii Śląskiej). Jedną z wizytówek miasta jest Kwartet Śląski znajdujący się w gronie najbardziej cenionych w kraju i za granicą zespołów kameralnych oraz słynąca z perfekcyjnych, stylowych wykonań muzyki dawnej i współczesnej grupa śpiewaków Camerata Silesia. Inwestycje, w tym nowa siedziba Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i przebudowana Filharmonia Śląska, podniosą rangę Katowic jako europejskiego ośrodka kultury muzycznej.

Oddziaływanie muzyki należy poszerzyć o nowe przestrzenie (w tym postindustrialne), pozyskując dotąd marginalizowane grupy odbiorców. Realizowane projekty doprowadzą do trwałych efektów i uruchomienia mechanizmów współpracy na linii twórca – instytucja – miasto oraz twórca – odbiorca. Głokalny charakter programu zakłada zarówno czerpanie z tradycji i dorobku Katowic, jak i współpracę z partnerami z Europy.

Wojciech Kilar | fot. Tomasz Jodtowski

Henryk Mikołaj Górecki i Kronos Quartet po koncercie w Górnośląskim Centrum Kultury w Katowicach | 10.11.2007 |

XVI Festiwal Ars Cameralis | fot. Agnieszka Psiuk



III Międzynarodowy Art Naif Festiwal | Jarmark Sztuki – Nikisz Art | Dęta Orkiestra Górnicza przy Kopalni Wieszorek | fot. Radosław Kaźmierczak

Kultura i Natura

Projekt ma na celu stworzenie interdyscyplinarnego festiwalu poświęconego relacjom pomiędzy naturą a kulturą, w którym muzyka poważna stanowi element nadrzędny. Programowym punktem wyjścia jest formuła „natura nie istnieje bez kultury”.

Przemiany zachodzące na terenie Katowic, głównego ośrodka najbardziej uprzemysłowionego regionu w kraju, to dynamiczny proces. Dominacja przemysłu ciężkiego słabnie nie tylko na polu gospodarki i krajobrazu, ale przede wszystkim w odniesieniu do struktury społecznej. Powstała pustka po statym elemencie, który przez dekady podporządkowywał sobie miasto i jego przestrzeń, trzeba na nowo wypełnić. Degradacja ekosystemu przez cywilizację wielkoprzemysłową odcisnęła tak silne piętno, że priorytetem jest zrównoważony rozwój zarówno kultury, jak i natury (konceptcja miasta ogrodów). Silna opozycja natura – kultura została przekształcona we współtętnienie natury i kultury – już nie proprzemysłowej, eksploatującej, lecz proekologicznej, zharmonizowanej z cywilizacją. Kultura traktowana jest jako ciągłość i partnerstwo wobec natury – za Cyncerem *cultura animi* (uprawianie umysłu).

Proponowany festiwal jako pierwszy w regionie łączy kulturę i naturę na poziomie intelektualnym (muzyka poważna) i materialnym (ekologiczne filharmonie – miejsca dotąd niewykorzystywane dla potrzeb muzyki poważnej). Projekt zostanie podzielony na dwie edycje: Ogrody Wiosenne i Ogrody Jesienne. Oferta programowa festiwalu obejmie szerokie spektrum historyczne, stylistyczne oraz gatunkowe z zakresu muzyki poważnej – interpretacja muzyki jako formy harmonii, współtętnienia między naturą a kulturą (muzyka natury, natura muzyki). Miejskami wydarzeń, m.in. plenerowych koncertów i widowisk, staną się przede wszystkim pomijane dotychczas dzielnice miasta, które będą stanowiły osobne mikrocentra kulturalnego ekosystemu. Koncerty w wykluczonych dotąd z tego typu aktywności kulturalnej przestrzeniach osiedli, zaktywizują nowe wspólnoty odbiorców.

PARTNERZY

Baroque Factory

Naczelną ideą projektu jest barokowa improwizacja, zaś celem utworzenie pierwszego w Katowicach, profesjonalnego, barokowego ansamblu złożonego ze studentów polskich i zagranicznych, grających na instrumentach dawnych. Baroque Factory stanowić będzie odważny dialog z muzyczną tradycją. Dla muzyków zaproszonych do udziału w projekcie przewidziano stypendia.

Katowice stałyby się centrum warsztatowym reinterpretacji dzieł barokowych przez młodych muzyków o różnorodnej tożsamości kulturowej i doświadczeniach muzycznych. Zaproszeni do współpracy muzycy, po cyklu warsztatów (m.in. z twórcami brytyjskiego zespołu Red Priest, którzy nazywani są The Rolling Stones muzyki dawnej), mieliby zaproponować współczesne i autorskie odczytanie kompozycji muzyki dawnej. Stworzony zespół, po kolejnych etapach pracy, koncertowałby w Katowicach, na mobilnej scenie (BAROQUE in MOTION), traktując miasto jako nową salę koncertową (zerwanie z hermetycznym środowiskiem sal filharmonii, stworzenie nowego środowiska słuchaczy).

Ostatnim punktem projektu byłoby utworzenie stałego zespołu i nagranie płyty stanowiącej dźwiękową europocztówkę Katowic. Obok warsztatów dla muzyków przewidziano także cykl wykładów i laboratoriów dla młodych dziennikarzy muzycznych (uczniowie liceum, studenci), którzy będą wprawiać się w pisanie o muzyce, dokumentując pracę Baroque Factory na polsko-angielskim blogu.



Kopalnia Ludwik | fot. Marian Oslisło

City that sounds

Jest to zaproszenie skierowane do mieszkańców, by wraz z profesjonalnymi muzykami współtworzyli bazę dźwięków miasta (Wirtualne Akustyczne Muzeum Katowic). Inspirację ma stanowić utwór Bridge Music autorstwa amerykańskiego kompozytora Josepha Bertolozziego, który jako instrumentu użył nowojorskiego mostu Roosevelta.

Projekt zakłada stworzenie platformy internetowej, na której mieszkańcy umieszczą zapisy dowolnych dźwięków Katowic (dźwięków zarówno konkretnego miejsca, jak i wydobytych przy użyciu np. elementów konstrukcyjnych budynku, mostu itp). Z zebranych dźwięków zawodowi kompozytorzy – Joseph Bertolozzi i inni artyści z Europy – oraz amatorzy będą mogli skomponować trzyminutowe utwory. Wybrane kompozycje zostaną odtworzone w kilku miejscach reprezentatywnych dla dzielnic Katowic oraz w centrum miasta. W ramach projektu odbędą się także warsztaty kompozytorskie (e-learning) dla najbardziej aktywnych użytkowników.

PARTNERZY

Akademia Muzyczna / Akademia Sztuk Pięknych / Uniwersytet Śląski / Polskie Radio Katowice / Grupa eMedia

Muzyczny potłacz

Celem jest reaktywowanie i rozpowszechnienie idei amatorskiego ruchu muzycznego. Wspólna gra na instrumentach i śpiew mają nie tylko działanie terapeutyczne, będąc aktywną formą spędzania czasu wolnego, przyczyniają się także do powstania nowych, lokalnych wspólnot.

Kontynuacja bogatej śląskiej tradycji chórów i orkiestr dętych wymaga nowej perspektywy, myślenia nieograniczającego się do wymiaru lokalnego. Stąd odwołanie do najstarszej formy wymiany kultury materialnej i intelektualnej: plemiennych ceremonii potłacz. Projekt będzie cyklem corocznych warsztatów i występów lokalnych, krajowych, zagranicznych i polonijnych zespołów (m.in. z miast partnerskich). Przestrzeń publiczna Katowic ma stać się miejscem spotkania, dialogu pomiędzy różnymi tradycjami muzycznymi. Równolegle, przy wsparciu działających już zespołów, powstaną nowe inicjatywy muzyczne (już nie tylko zespoły zrzeszające mieszkańców danej dzielnicy, parafii, zakładu pracy, ale wspólnoty powstające w oparciu o nowe kategorie). W działania amatorskiego ruchu muzycznego zaangażowane zostaną grupy wykluczone społecznie (ze względu na wiek, status społeczny), m.in. bezdomni i więźniowie. Punktem kulminacyjnym będzie cykl występów wszystkich beneficjentów (różnorodne kompozycje powstałe dla celów projektu).

PARTNERZY

Akademia Muzyczna / Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział Śląski / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Areszt Śledczy w Katowicach

PARTNERZY

Red Priest (Wielka Brytania) / The Mozarteum University in Salzburg / Schola Cantorum Basiliensis (Szwajcaria) / Akademia Muzyczna / Uniwersytet Śląski

II Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Akademickich, Akademicka Orkiestra Konserwatorium we Lwowie | 17.03.2010 | Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach | fot. Zbigniew Sawicz



Wy-graj siebie

Orkiestry Akademickie

Projekt odwołuje się do inicjatywy El Sistema autorstwa światowej klasy artysty Jose Antonio Abreu, który pomagał dzieciom i młodzieży ze slumsów uniknąć wykluczenia społecznego.

Do katowickiego projektu zaproszeni zostaną uczniowie szkół muzycznych oraz grupa amatorów, beneficjentów z wykluczonych środowisk. Powstaną tym samym dwa rodzaje zespołów. Dzieci i młodzież otrzymają instrumenty i opiekę artystyczną (ze strony studentów Akademii Muzycznej). Co roku uczestnicy projektu wezmą udział w międzynarodowych warsztatach muzycznych, które zwieńczą wspólne koncerty w różnych przestrzeniach miasta. Finałem projektu będzie spotkanie grup w nowej siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia.

Ideą projektu jest zintegrowanie młodych muzyków z akademickich orkiestr symfonicznych. Festiwal będzie wyjątkową w swej formule platformą wymiany doświadczeń artystów u początku profesjonalnej drogi (wspieranie kreatywności), a także wspólną, otwartą dla publiczności prezentacją wielkich dzieł muzycznych w niepowtarzalnej, wolnej od rutyny interpretacji młodych orkiestr (reinterpretacja tradycji). Festiwalowy charakter spotkań sprzyja współpracy młodych muzyków i stanowi inspirację dla kolejnych projektów artystycznych. Obok spotkań na gruncie muzycznym, program Międzynarodowego Festiwalu Orkiestr Akademickich zawiera propozycję turystyki przemysłowej dla goszczących w Polsce muzyków – partnerów projektu, którzy zmieniają w swoich krajach utrwalone, stereotypowe postrzeganie Katowic i Górnej Śląska.

PARTNERZY
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia / Akademia Muzyczna

PARTNERZY
Akademia Muzyczna / uczelnie partnerskie

Warsztaty słuchania

Nowatorski projekt skierowany do dzieci i młodzieży dotąd wykluczonej z uczestnictwa w kulturze muzycznej, propagujący kreatywny odbiór muzyki poważnej w przestrzeni szkoły (instalacja multimedialnego obiektu) oraz w przestrzeni wirtualnej (platforma e-learningowa).

Spośród 50 filmowych podcastów o 50 dziełach muzyki poważnej zamieszczonych na platformie e-learningowej, uczniowie wybierają 10. W wyniku wirtualnego głosowania powstaje *NIE-poważna playlista* (uczniowie traktowani są nie jako bierni odbiorcy, ale współtwórcy projektu kulturalny i równouprawnieni do korzystania z niego). Kolejny etap to zaprojektowanie SOUND_BOOTH – designerskiego obiektu multimedialnego odtwarzającego 10 wybranych utworów. Z obiektów uczniowie będą mogli korzystać w dowolnej chwili, organizując osobiste mikrokoncerty między lekcjami. SOUND_BOOTH to pionierski projekt wprowadzenia na stałe kompozycji muzyki poważnej w przestrzeń szkoły.

PARTNERZY
Kuratorium Oświaty w Katowicach / Akademia Muzyczna / Akademia Sztuk Pięknych

Wszystko jazzne!

Młodzi ludzie mają kontakt z różnymi gatunkami muzycznymi, które często pojawiają się w tak szybkim tempie, iż przemykają niezauważone i nie są odnotowane w historii muzyki. Jazz jest gatunkiem powszechnie rozpoznawalnym, który przez wielu młodych ludzi uważany jest za muzyką niezrozumiałą, nienadającą się do słuchania.

Grupą docelową warsztatowych lekcji z profesjonalnymi jazzmanami są uczniowie klas IV–VI szkół podstawowych. Priorytetem jest pobudzenie wrażliwości muzycznej i wykształcenie przyszłego grona świadomych słuchaczy. Dla wielu uczniów będzie to pierwszy kontakt z muzyką jazzową oraz muzyką na żywo w ogóle.

PARTNERZY
Akademia Muzyczna / Kuratorium Oświaty w Katowicach



OFF Festival

Najważniejszy festiwal muzyki alternatywnej w kraju, poświęcony najciekawszym trendom światowym, narodził się w Mysłowicach, skąd pochodzi dyrektor festiwalu i lider grupy Myslovitz. W 2010 roku OFF przeniesiono do Katowic.

Pierwszy festiwal w 2006 roku promował ideę wolontariatu. Wydarzenie zostało bardzo dobrze odebrane przez publiczność, a wysoka frekwencja (10 tys. widzów) stała się zachętą do stworzenia imprezy cyklicznej. Piąta edycja trwała cztery dni, na pięciu plenerowych scenach wystąpiło blisko 90 artystów z Polski, krajów europejskich i USA. Organizatorzy OFF Festivalu poza koncertami przygotowali sporo innych atrakcji m.in. kino muzyczne i warsztaty producenckie.

Organizator: Fundacja Independent

OFF Festival Katowice 2010 | Koncert zespołu Flaming Lips | fot. Radosław Kaźmierczak



Rawa Blues Festival | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach

Cykl koncertów trzeciej edycji EuroMed Music Festival odbył się w czerwcu 2010 roku w trzech miastach Europy Wschodniej i Środkowej: Budapeszcie, Belgradzie i Katowicach.

Festiwal jest odpowiedzią na problemy współczesnych, wielokulturowych społeczeństw. Stanowi platformę spotkań twórców reprezentujących odmienne tradycje, style i gatunki muzyczne. Wspólne warsztaty i występy umożliwiły wykonawcom wymianę doświadczeń, a widzom bliższe poznanie mnogości i bogactwa różnych kultur muzycznych. Festiwal ma znaczenie nie tylko artystyczne, ale również polityczne, jako ważna płaszczyzna kontaktów twórców z Izraela i państw arabskich.

Organizator: Instytucja Kultury Ars Cameralis

Najstarszy i najważniejszy festiwal bluesowy w Polsce, jeden z najbardziej uznanych w Europie i największy na świecie indoor, w 2010 roku odbędzie się w katowickim Spodku po raz 30. Co roku impreza przyciąga kilka tysięcy fanów z całej Europy.

Na początku istnienia i przez całe lata 80. XX wieku na Rawie Blues prezentowano głównie polskie zespoły. Wraz z nastaniem kolejnej dekady zaczęto zapraszać wielkie gwiazdy z USA (zawsze występujące w naszym kraju po raz pierwszy, m.in. Koko Taylor i Junior Wells).

Dzięki festiwalowi i jego twórcy, Irkowi Dudkowi, Katowice od lat uchodzą za stolicę polskiego bluesa. Również w całej Polsce ten gatunek muzyki ma się coraz lepiej (świadczy o tym ok. 70 festiwali i ponad 200 zespołów). Dla wielu bluesowych przedsięwzięć inspiracją była i pozostaje Rawa Blues.

Organizator: Biuro Rawa Blues Festival

EuroMed

Rawa Blues



Tauron Festiwal Nowa Muzyka | 28–20.08.2009 | Teren byłej kopalni Katowice | Dzięki uprzejmości organizatora

Impreza gości obiecujących debiutantów i wielkie gwiazdy. Miejsce prezentacji ciekawych zjawisk współczesnej muzyki z pogranicza awangardy, elektroniki, jazzu i muzyki tanecznej. Wydarzenie organizowane jest w samym sercu Śląska – w postindustrialnych ruinach Kopalni Węgla Kamiennego Katowice.

W ciągu pięciu lat, z imprezy organizowanej przez grupę zapaleńców, festiwal urósł do miana jednego z najważniejszych muzycznych wydarzeń

lata w Polsce. Duża w tym zasługa internautów, których opinie wylansowały festiwal i sprawiły, że wydarzenie cieszy się dobrą marką.

Wśród imprez towarzyszących piątej edycji znalazły się warsztaty fotograficzne, pokazy filmowe i wypady turystyczne organizowane pod hasłem Alternatiff Turistik.

Organizator: More Music Agency

Tauron Nowa Muzyka



Konkurs zainaugurowany w 1979 roku, już podczas drugiej edycji został włączony do Światowej Federacji Międzynarodowych Konkursów Muzycznych w Genewie. Jesienią 2012 roku w odnowionych i rozbudowanych murach Filharmonii Śląskiej w Katowicach odbędzie się IX Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga. Jest to, po konkursach w Warszawie i Poznaniu, najważniejszy w Polsce międzynarodowy konkurs wykonawczy. Chęć udziału w 2007 r. zgłosiło 209 dyrygentów z 43 krajów całego świata. Zwyciężył Amerykanin Eugene Tzigane. Przewodniczącym jury w 2012 roku będzie światowej sławy dyrygent, dyrektor Filharmonii Narodowej w Warszawie, prof. Antoni Wit.

Organizatorzy: Filharmonia Śląska / Fundacja Muzyczna Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga

Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga

Stefan Drobner | plakat VIII Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga | 2007



3.0 MEGAPIXELS

KINO

MEMORY STICK DUO
PRO



Carlos Saura



Każdy z nas we własnym ogrodzie (wyobraźni) jest w stanie stworzyć niepowtarzalny świat, od najprostszego ogrodu do niepowtarzalnego filmu.

Lech Majewski



Jest taki sen, który czasami mi się zdarza. Podoba mi się. Wszystko jest takie bardzo czarne, bardzo szare i pokryte sadzą. Taka intensywno-sadzowa przestrzeń. I przez to sunie kolumna dziewczynek w białych strojach do komunii. To jest taki śląski sen...

Carlos Saura | fot. Radostaw Kaźmierczak
Lech Majewski | fot. Eugeniusz Helbert | FORUM

Kino

Dynamiczna urbanizacja Katowic sprzyjała rozwojowi kultury audiowizualnej. Miasto, Masa, Maszyna było naturalnym środowiskiem innowacyjności. Obecne narzędzia kreowania obrazu umożliwiają przeobrażenie odbiorcy w aktywnego twórcę kultury filmowej, natomiast uniwersalny język filmu sprzyja kreowaniu wspólnoty. Realizacja programu Europejskiej Stolicy Kultury sprawi, że film ponownie stanie się instrumentem przekształcania rzeczywistości.

W przeszłości oferta filmowa w Katowicach była zdominowana przez kulturę masową. Wieloletnia, sprzężona z polityką popularyzacja rozrywki, jako oferty dla „ludzi ciężkiej pracy”, utrudnia wykorzystanie potencjału kina.

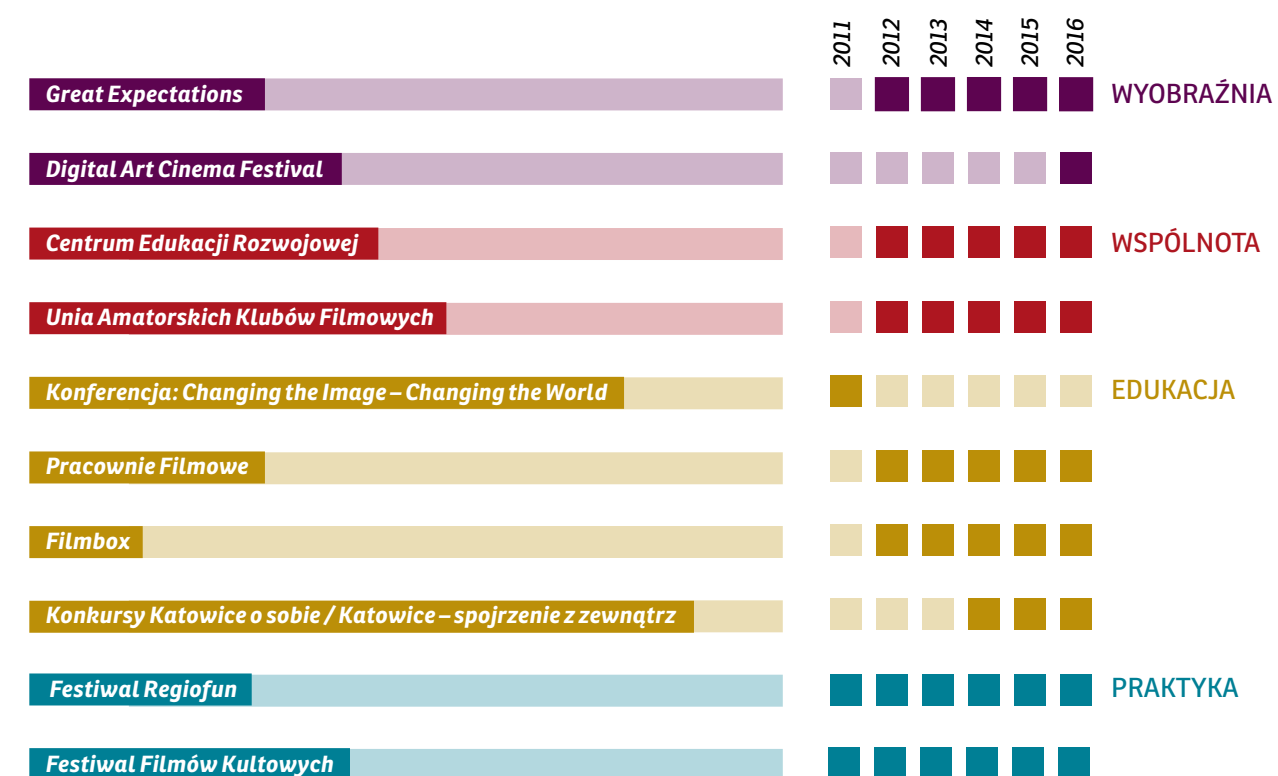
Program ESK uwzględnia rolę i szeroki zasięg kina jako medium kształtującego wyobraźnię. Podnosi także kwestę społecznej odpowiedzialności twórców. Realizacja projektów przyczyni się do neutralizacji podziałów i antagonizmów, przy jednoczesnym zachowaniu i pielęgnowaniu różnorodności.

Hasło „Patrzenie na.../Patrzenie z...” definiuje postrzeganie, w szczególności zaś odbiór dzieł sztuki. „Patrzenie na...” zawłaszcza obiekt. Natomiast „Patrzenie z...” w naturalny sposób otwiera na innego, uwrażliwia na odmienności, tworzy nowy wymiar wspólnotowości. „Patrzenie z...” jest zatem patrzeniem razem z innymi ludźmi, także z tymi wykluczonymi społecznie.

Film identyfikuje tożsamość kulturową miasta. Jej kształtowanie wymaga świadomej strategii zarówno w obszarze produkcji filmowej, jak i edukacji oraz praktyk społecznych. Przewiduje ona stworzenie sieci współpracy uczelni wyższych i instytucji filmowych z partnerami zagranicznymi. Dzięki temu Katowice przyciągną przedstawicieli branży filmowej i pasjonatów kina z całej Europy.



Perła w koronie, reż. Kazimierz Kutz 1971 | Olgierd Łukaszewicz i Łucja Kowolik | FilMOTEKA Narodowa



Great Expectations

Wydarzenie, w ramach którego wyłonione zostaną najlepsze filmy zrealizowane przez młodych, obiecujących twórców. Obok promocji zdolnych filmowców, festiwal stworzy warunki do współpracy służącej rozwojowi produkcji filmowej w kraju i Europie. Spoiwem łączącym aspekt artystyczny z edukacyjnym będą warsztaty mistrzowskie prowadzone przez profesjonalistów z branży filmowej (projekt towarzyszący – Ambasador Filmowy). Efektem pracy uczestników, młodych reżyserów z całej Europy, będzie obraz filmowy.

W latach 2011–2013 nastąpi rozwój Wydziału Radia i Telewizji UŚ, który będzie odgrywał kluczową rolę w budowaniu wydarzenia. Rozbudowa oraz wyposażenie szkoły w nowoczesny sprzęt filmowy jest niezbędnym elementem tworzenia festiwalu.

Począwszy od pierwszej edycji w 2012 roku program imprezy będzie wzbogacany o nowe elementy, a repertuar filmowy poszerzany. Edycja finałowa w 2016 roku zakłada setki projekcji oraz imprez artystycznych w różnych punktach miasta.

Projekt będzie miał wymiar nie tylko artystyczny i edukacyjny, stanie się okazją do promocji miasta, regionu oraz partnerów, producentów, szkół filmowych i europejskich festiwali filmowych, z którymi Wydział Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego zamierza nawiązać współpracę.



Angelus, reż. Lech Majewski 2001 | AWR Edytor

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski – Wydział Radia i Telewizji /
Instytucja Filmowa Silesia Film / Filmstiftung NRW /
CRRAV – w Région Nord-Pas de Calais

Digital Art Cinema Festival

Festiwal DAC przyjmie formę zarówno prezentacji, jak i konfrontacji o charakterze konkursowym. Retrospektywnemu przeglądowi osiągnięć towarzyszyć będą dyskusje panelowe, warsztaty i spotkania z twórcami. Impreza stanie się płaszczyzną współpracy pomiędzy polskim środowiskiem twórców sztuki digitalnej a renomowanymi ośrodkami takiej twórczości w Europie i na świecie (Hongkong, Korea Południowa, Japonia, USA).

Festiwal będzie się składać z kilku pasm tematycznych, np.: kino eksperymentalne (digitalne), cyfrowe wizualizacje muzyczne, sztuka performatywna (łącząca wizualizację, taniec, muzykę, fotografię cyfrową) oraz osiągnięcia digitalnego filmu naukowego.

PARTNERZY

EMPAC – Curtis R. Priem Experimental Media and Performing Arts Center (Nowy York) / ZKM Zentrum für Kunst und Medientechnologie / FIAPF Fédération Internationale des Associations de Producteurs de Films (Paryż) / Videotage – Asia's Media Art Organization (Hongkong) / The Agency for Cultural Affairs (Japan) / Centre for Digital Media (Vancouver) / Videospace Gallery (Budapeszt)

Centrum Edukacji Rozwojowej

Program realizowany przez Wydział Filologiczny oraz Wydział Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Głównym celem jest inicjowanie projektów międzynarodowej współpracy młodzieży (studenci, młodzież licealna) w sferze kultury, rozumianej jako forma edukacji rozwojowej i globalnej. Działania Centrum stanowią element realizacji Europejskich Ram Strategicznych dla Rozwoju i Wzmocnienia Edukacji Globalnej do 2015 (European Strategy Framework for Improving and Increasing Global Education in Europe to the Year 2015).

Podstawowym celem będzie tworzenie sieci połączeń i powiązań międzykulturowych, znoszenie ograniczeń, stereotypów, wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami dialogu artystyczno-społecznego. W ramach Filmowego Centrum Edukacji Rozwojowej prowadzona będzie stała wymiana, międzynarodowa współpraca obejmująca wspólne działania artystyczne, spotkania, warsztaty. Projekt umocni europejską tożsamość i propagowanie europejskich wartości wśród przedstawicieli nowych państw członkowskich Unii Europejskiej (Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja, Czechy, Bułgaria, Rumunia), a także istniejących w ich obrębie mniejszości narodowych. Adresatem projektu są przede wszystkim studenci i młodzież licealna.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski – Wydział Filologiczny i Wydział Radia i Telewizji / Fundacja Edukacja dla Demokracji / Centrum Współpracy Rozwojowej

Tolerancja przez poznanie

Nazwa projektu odwołuje się do jednego z haseł edukacji globalnej. Jego celem jest stworzenie cyklicznych warsztatów filmowych dla studentów uczelni filmowych, artystów z niezależnych klubów i stowarzyszeń oraz amatorów. Tematem przewodnim jest poznawanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych, ze szczególnym uwzględnieniem bogatego dziedzictwa Śląska. Od 2012 roku na warsztaty będą zapraszani młodzi twórcy z Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi, Rosji, Ukrainy, Słowacji, Czech oraz Niemiec. Docelowo także z Armenii, Izraela, Turcji, Bułgarii i Rumunii.

Udział młodzieży i amatorów pozwoli stworzyć materiał filmowy o silnym ładunku emocjonalnym, zaangażowany i autentyczny.

PARTNERZY
Międzynarodowy Instytut Dialogu i Tolerancji im. Jana Karłowicza w Rudzie Śląskiej / Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego

Kamera-sport-tożsamość

Projekt warsztatów filmowych adresowany do przedstawicieli mniejszości narodowych (takich jak białoruska, czeska, litewska, niemiecka, ormiańska, rosyjska, słowacka, ukraińska i żydowska) oraz etnicznych (mniejszość karańska, łemkowska, romska i tatarska). Tematem cyklicznych spotkań jest sport i związany z nim fenomen kibicowania. W dzisiejszym świecie to jeden z głównych elementów budowania odrębności narodowej, umacniania więzi lokalnej bądź wręcz przeciwnie – ich zacierania i tworzenia postaw, w których tracą one na znaczeniu. Sport daje możliwość budowania świadomości i tożsamości, staje się też narzędziem jej tworzenia.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski / Portal kinoamatorskie.pl / Studio Filmowe dzin.pl / Stowarzyszenia mniejszości narodowych w Polsce

Unia Amatorskich Klubów Filmowych

Projekt ma na celu połączenie w sieć europejskich amatorskich klubów filmowych, jako elementu edukacji rozwojowej młodych. Współpraca z międzynarodowymi stowarzyszeniami, jak np. UNICA (Union Internationale du Cinéma Non Professionnel), pozwoli zbudować forum wymiany doświadczeń filmowców-amatorów (twórców filmów artystycznych, obrazów dokumentujących wydarzenia miasta i regionu, wychowawców młodych filmowców). Dodatkowo proponowane działania ożywią kilkudziesięcioletnią tradycję tego rodzaju klubów w regionie (np. Iks w Miłkowie, Klaps w Chybiu czy Śląsk w Katowicach).

PARTNERZY
UNICA (Union Internationale du Cinéma Non Professionnel) / Uniwersytet Śląski – Studencki Klub Filmowy / Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych IN-NI

Józef Ktyk, twórca śląskiego westernu | Dziękuję uprzejmości artysty





Pracownie Filmowe

Merytorycznym partnerem projektu, realizowanego w wybranych szkołach Katowic, będzie Wydział Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. W ramach pracowni uczniowie poznają tajniki warsztatu filmowego, zyskując praktyczne umiejętności związane z różnymi fazami produkcji filmowej.

Nawet nieprofesjonalna kamera filmowa umożliwi uczniom realizację filmów krótkometrażowych. Filmiki mogą być również tworzone przy pomocy kamer w telefonach komórkowych i prywatnych aparatów fotograficznych. Te miniprodukcje wezmą udział w szkolnych konkursach filmowych zorganizowanych na podobieństwo międzyszkolnych konkursów plastycznych i fotograficznych.

Konkursy, odpowiednio przeprowadzone i nagłośnione (najlepsze filmy trafią na oficjalną, specjalnie utworzoną w tym celu stronę internetową), spopularyzują wśród młodzieży szkolnej ideę filmu jako środka ekspresji. Najbardziej aktywni młodzi filmowcy będą uczestniczyć w zajęciach międzyszkolnych pracowni działających w każdej dzielnicy.

Obok warsztatów przewidziano (dwa razy do roku) plenery filmowe. Niektóre zajęcia (dotyczące pisania scenariusza i scenopisu, przygotowania dokumentacji, pracy z aktorem) odbywać się będą w szkołach, inne, związane już z praktyczną realizacją, na uczelni lub w Centrum Sztuki Filmowej.

Po premierze filmy zostaną zamieszczone na stronie internetowej. W roku obchodów zorganizowany zostanie międzynarodowy przegląd kina szkolnego Sch-cool Film Festival.

W przyszłości, zakładając spektakularny rozwój ruchu pracowni filmowych, ich dorobek mógłby być wykorzystywany podczas zajęć na temat kultury współczesnej, lekcji wychowawczych, byłby ilustracją diagnoz socjologicznych itp.

PARTNERZY

Kuratorium Oświaty w Katowicach / Uniwersytet Śląski – Wydział Radia i Telewizji / Instytucja Filmowa Silesia Film / Danish Film Clubs for Children and Youth

Angelus, reż. Lech Majewski 2001 | AWR Edytor

Filmbox

W najbardziej uczęszczanych miejscach publicznych (Silesia City Center, nowy dworzec, przebudowany rynek, Międzynarodowe Centrum Kongresowe, Centrum Kultury Katowice itp.) powstaną minikina (dla kilku widzów). Stając się elementem tkanki miasta, zachęcą do zapoznania się z trailerami nowości, sekwencjami z historii kina, sylwetkami twórców itp. Na podobnej zasadzie w Hamburgu istnieją tzw. ściany muzyczne, które umożliwiają przechodniom kontakt z dziedzictwem kultury muzycznej.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Politechnika Śląska / Akademia Sztuk Pięknych / Instytucja Filmowa Silesia Film

Konkursy

Katowice o sobie – autoportret filmowy Katowice – spojrzenie z zewnątrz

Konkursy na krótką formę dokumentalną poświęconą miastu i jego mieszkańcom, będącą rejestracją dokonujących się w nim przemian. *Autoportret filmowy* stworzą twórcy nieprofesjonalni – mieszkańcy Katowic, natomiast *Spojrzenie z zewnątrz* to realizacje filmowe autorów zaproszonych do projektu – każdego roku z innego kraju Europy. Komisja fachowców dokona oceny i wyboru najlepszych prac, które zostaną zaprezentowane podczas publicznej projekcji na miejskich ekranach (np. na elewacji Spodka). Kolejne edycje projektu złożą się na dokumentację najnowszej historii miasta i samoświadomości jego mieszkańców, a także zmieniającej się optyki spojrzenia obserwatorów-filmowców z zewnątrz.

PARTNERZY

Regionalny Ośrodek Kultury / Pałac Młodzieży w Katowicach

Regiofun



Perta w koronie, reż. Kazimierz Kutz 1971 | Łucja Kowolik | FilMOTEKA Narodowa

Pierwszy na świecie festiwal prezentujący filmy powstałe przy wsparciu regionalnych funduszy filmowych takich, jak Śląski Fundusz Filmowy, fundusze Nadrenia Północna-Westfalia czy Nord-Pas-de-Calais. Fundusze umożliwiają samorządom aktywną promocję miast i regionów, jednocześnie wspierają rodzimą kinematografię.

Pierwsza edycja festiwalu w Katowicach odbędzie się w listopadzie 2010 roku, projekcjom filmów startujących w konkursie towarzyszyć będą m.in. spotkania i panele dyskusyjne. W planach jest powołanie *Silesia Film Commission* (zapewniającej kompleksową pomoc filmowcom pragnącym realizować swoje produkcje), forum dyskusyjnego, warsztatów

filmowych dla dzieci i młodzieży. Wszystkie wymienione działania zmierzają do projektu kulminacyjnego w 2016 roku – zrealizowania filmu w międzynarodowej koprodukcji kilku funduszy.

Festiwal Sztuki Filmowej *Celuloid, Człowiek, Cyfra* to najważniejsza impreza towarzysząca. Bohaterami za każdym razem są inne postaci filmu i kina związane ze Śląskiem. W 2010 roku odbędzie się retrospektywa filmów wybitnego dokumentalisty Andrzeja Fidyka, połączona z benefitem reżysera i spotkaniami z twórcami.

Organizator: Centrum Sztuki Filmowej

Festiwal Filmów Kultowych

Wydarzenie promuje obrazy ambitne, zmuszające do refleksji, przypomina klasykę. Wyjaśnienie, czym jest film kultowy, organizatorzy ujmują w kilku punktach: to obrazy wysoce artystyczne, ale mimowolnie narzucające wzorce zachowań, posiadające wyjątkową metafizykę, stale wywołujące emocje. Są też filmy skazane na kultowość ze względu na postać reżysera.

Pierwsze edycje stanowiły retrospektywny przegląd kina polskiego adresowany do studentów. Z czasem impreza przerodziła się w konfrontacje filmowe wielkich indywidualistów kina światowego.

Festiwal łączy środowiska, wychowuje kolejne pokolenie kinomanów i pełni rolę edukacyjną, czemu służą prelekcje, spotkania z reżyserami i filmoznawcami.

Organizator: Stowarzyszenie Inicjatywa

Perta w koronie, reż. Kazimierz Kutz 1971 / Reżyser z Łucją Kowolik / FilMOTEKA Narodowa



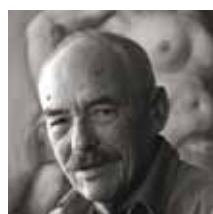


Jean-Michel Alberola



Historia Europy może osiągnąć swoje spełnienie jedynie poprzez nadzieję i ideę przekształcenia. Te dwie drogi jej spełnienia wyruszać mogą jedynie z wnętrza Europy. Katowice znajdują się dokładnie w jej centrum, zarówno geograficznie, jak i kulturowo...

Franciszek Starowieyski



To, co widzę na Śląsku, to nie jest zanieczyszczenie krajobrazu, to jest kreacja obrazu.

Sztuki wizualne

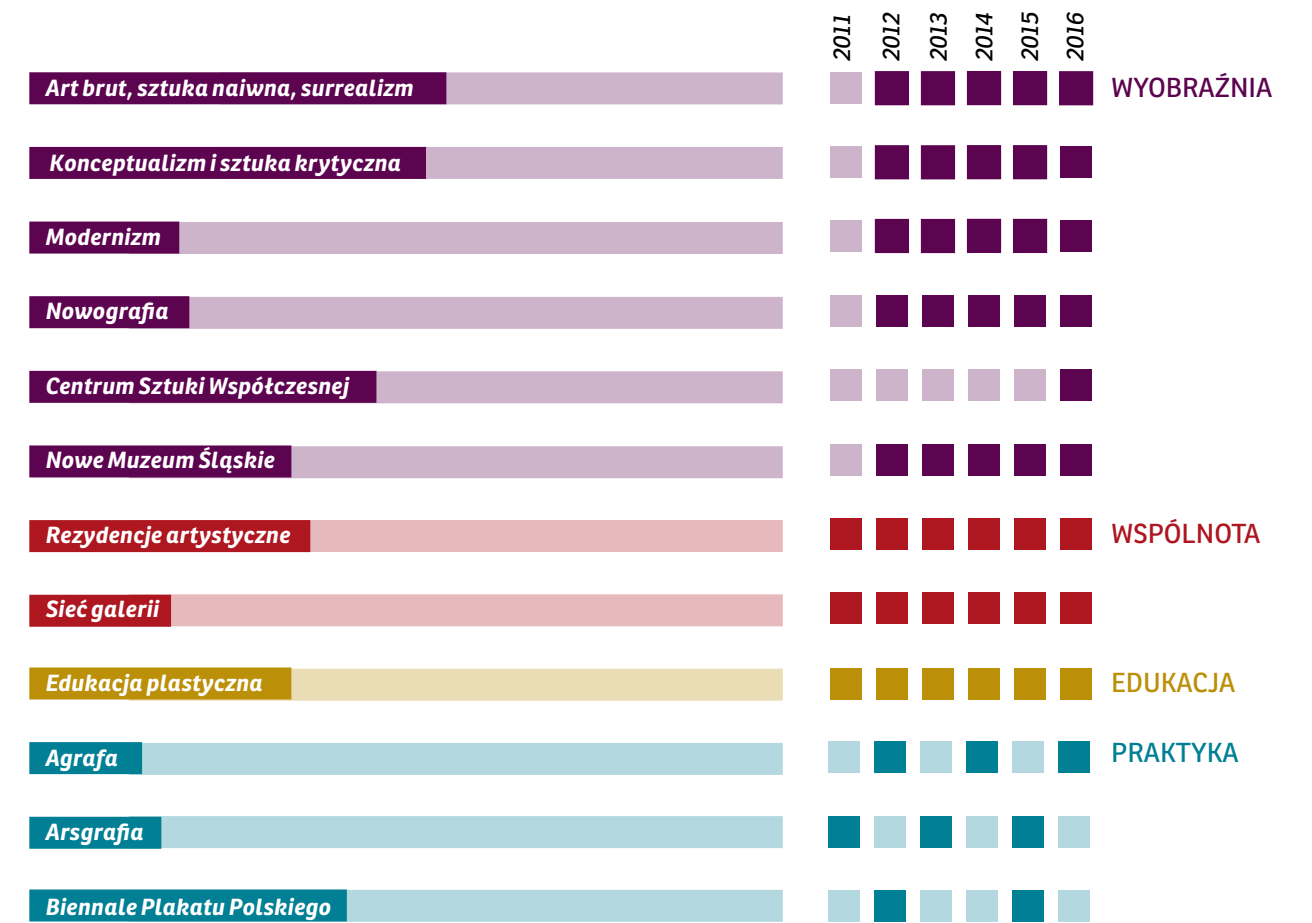
Odwołując się do postaci, instytucji i kontekstów, które decydują o ciągłości praktyki artystycznej w regionie, program ESK wiąże rodzimą tradycję z procesami zachodzącymi w sztuce na poziomie globalnym.

Bogata i ciągle żywa tradycja malarstwa nieprofesjonalnego na Górnym Śląsku będzie punktem wyjścia do wystaw badających uniwersalny wymiar twórczości, która powstaje w „małych ojczyznach”. Obok znanych w obiegu ogólnopolskim artystów z regionu, zaprezentowani zostaną artyści „naiwni” z odległych kulturowo i geograficznie części świata.

Problem relacji między tym, co lokalne a globalne będzie podejmowany również w odniesieniu do spuścizny katowickiego modernizmu. Pytanie należałoby odwrócić: jak globalna tendencja ulega przekształceniu w zetknięciu z lokalnymi potrzebami i mentalnością? Architektura modernistyczna zostanie potraktowana jako zjawisko, które stało się nośnikiem narodowej ideologii.

W regionie o wyrazistej tożsamości, lecz jednocześnie dotkniętym przez problemy społeczno-ekonomiczne, zawsze ważne były manifestacje sztuki zaangażowanej. Ta praktyka artystyczna będzie eksplorowana poprzez cykl wystaw poświęconych relacjom sztuki i płci oraz poprzez akcje, ingerencje w przestrzeń publiczną, spotkania i publikacje dotyczące społecznego wykluczenia i marginalizacji.

Na artystycznej mapie Polski Katowice są silnym ośrodkiem grafiki. Dlatego też istotną częścią programu będą imprezy eksponujące obecność tego nurtu. Przedsięwzięcia te zainspirują międzynarodową wymianę doświadczeń artystów pracujących w różnorodnych technikach: od grafiki warsztatowej po nowe media.



Kobieta z Kato, mural | Projekt dyplomowy Magdaleny Drobczyk 2010

PARTNERZY

Museum Kunst Palast, Dusseldorf / České muzeum výtvarných umění v Praze / Hokkaido Aino Centre, Sapporo / Ubu Gallery, New York

Art brut, sztuka naiwna, surrealizm

Twórczość naiwna i art brut zostały podniesione do rangi pełnoprawnej ekspresji artystycznej już przez surrealistów, Jeana Dubuffeta czy członków grupy CoBrA. W późniejszym czasie Joseph Beuys dostrzegł w aktywności twórców naiwnych potencjał demokratyzujący społeczeństwo i dowód na powszechną obecność instynktu kreacji.

Na Górnym Śląsku sztuka naiwna ma długą tradycję, należy do nich przede wszystkim działalność Grupy Janowskiej (m.in. Teofila Ociepki, Pawła Wróbla, Erwina Sówki), filmowa aktywność Józefa Kłyka (świątowego guru tzw. fan filmu) czy praktyka fotograficzna m.in. Krzysztofa Vorbrodta.

Ze sztuką naiwną koresponduje widoczny w galeriach renesans surrealizmu. Wątek ten posiada kontekst katowicki za sprawą dziedzictwa Hansa Bellmera, jednej z najważniejszych postaci światowego surrealizmu, a także działalności grupy Oneiron. Oba zjawiska – międzynarodowej i lokalnej obecności śląskiego surrealizmu – staną się punktem wyjścia do dalszych badań nad tym zagadnieniem.

Szereg postaw okołosurrealistycznych pokazano na Śląsku w czasie wystaw m.in. Jiřego Kolářa, Rolanda Topora, Hansa Bellmera, Antonio Saury czy Asgera Jorna. Należy również podkreślić, że surrealizm nie jest tu rozumiany historycznie, jako styl minionych dekad, ale raczej jako stosunek do rzeczywistości, pewna poetyka, która stała się narzędziem refleksji i oceny współczesnej kondycji kulturowej. Tak pojęty surrealizm jest obecny w telewizji, internecie, reklamie czy muzyce.

Tomasz Tomaszewski | „Hades?” – katalog wystawy | wyd. Urząd Miasta Katowice, 2010



Konceptualizm i sztuka krytyczna

Sztuka bazująca na konceptualnym zwrocie lat 70. („po konceptualizmie sztuka może już być tylko konceptualna”) oraz dziedzictwie sztuki krytycznej zarówno niemieckiej tego okresu, jak i polskiej lat 90. są dzisiaj kanonem i punktem wyjścia dla sztuki zaangażowanej społecznie. Oba wspomniane nurty kładły nacisk na ideowy aspekt praktyki artystycznej, przedkładając go nad walory formalno-warsztatowe, estetyczne. Sztuka wykorzystująca te narzędzia wchodzi dziś w społeczny dialog, inicjuje debaty społeczne, działa na rzecz przywrócenia uczestnictwa grup wykluczonych w dyskursie publicznym. Przedsięwzięcia mogą być realizowane nie tyle poprzez klasyczne wystawy, ile przez edukację, publikacje książkowe, prace w przestrzeni miasta, działania akcyjne odnoszące się do tematów obecnych w debacie społecznej.

Śląsk wyróżnia się dorobkiem w dziedzinie fotografii, wystarczy wymienić tylko takie nazwiska, jak Hans Bellmer, Zofia Rydet, Jerzy Lewczyński, Sławomir Rumiak czy Joanna Helander. Oprócz ekspozycji poświęconych poszczególnym artystom zainicjowana zostanie seria wystaw zorientowanych na konkretne zagadnienia. Przykładem jest Foto Gender, który posłuży do zbadania relacji między materią twórczą a płcią (zgodnie z założeniem teorii genderowych uznających fotografię za domenę kobiecą w przeciwieństwie do silnie zmaskulinizowanego malarstwa).



Urszula Broll, Andrzej Urbanowicz | Obraz (malarstwo materii) | Dzięki uprzejmości Muzeum Śląskiego w Katowicach



Joanna Helander | Ewa na koksowni | Dzięki uprzejmości artystki

PARTNERZY

ARTIUM Basque Museum of Contemporary Art / White Cube, London / PrometeoGALLERY di Ida Pisani, Milano

Modernizm

Przed II wojną światową Katowice uznawane były za najnowocześniejsze miasto w Polsce. W jego kształtowaniu brali udział architekci Bauhausu i licznych funkcjonalistycznych pracowni architektonicznych.

Dziedzictwo modernizmu jest jednym z ważniejszych punktów odniesienia w związku z pytaniami o utopijne działania w przestrzeni publicznej, wspólnotowe kształtowanie tkanki urbanistycznej czy kwestie ekologiczne. Podkreślenie społecznego wymiaru istotnej w Katowicach architektury modernistycznej (poprzez trasy turystyczne, wystawy, albumy, przewodniki), a także stworzenie projektów artystycznych szukających interakcji z przestrzenią publiczną przyniesie rozwiązania mające na celu zrównoważony rozwój społeczno-urbanistyczny. Służyć mają temu m. in. powstałe do 2016 roku projekty, które będą rezultatem rezydencji artystycznych.

PARTNERZY

Dům umění, Ostrava / Zeche Zollverein, Essen

Kamienica przy ul. PCK w Katowicach | fot. Zofia Oslisko

Nowografia

Wydarzenie stanowi okazję do twórczego dialogu między bogatą tradycją śląskiej grafiki wykonywanej w dobrze znanych, klasycznych technikach, ze środkami wyrazu, które pojawiły się w wyniku rewolucji cyfrowej. Będąc rozwinięciem konkursu ArtPrint, projekt ma charakter globalny. Odbywa się w Katowicach, nawiązuje do dorobku lokalnych twórców, a jednocześnie posiada odpowiedniki w Wiedniu, Ostrawie, Berlinie, Brunszwiku, Cuenca i Krakowie.

Dwa spolaryzowane układy – tradycyjne/nowe oraz lokalne/globalne – nałożą się na siebie podczas triennale Bieguny 2013 i Bieguny 2016. Miejscem realizacji projektu będą katowickie galerie Rondo Sztuki oraz BWA, a także przestrzeń publiczna śląskich miast. Uczestnicy projektu wspólnie wypracują koncepcję kolejnych wystaw. Każde takie spotkanie stanie się okazją do artystycznego dialogu, zaś twórcy sami dookreślą, jak rozumieją biegunowość wzajemnych relacji i mediów, w ramach których się poruszają. Ich korespondencja i poszukiwanie scenariusza do wspólnej ekspozycji będzie interesującym uzupełnieniem całości prezentacji.

PARTNERZY

Fundación Antonio Saura, Cuenca / Atelier Clot, Bramsen & Georges, Paris / Item éditions, Paris / Miskolc Gallery

Victor Lasuchin, Untitled | Międzynarodowe Triennale PrintArt
Kraków–Katowice 2009 | Międzynarodowe Triennale Grafiki | 17.09–16.10.2009 |
Galeria Rondo Sztuki w Katowicach



Centrum Sztuki Współczesnej

Katowicki projekt zdecydowanie odcina się od modelu *white cube*. Centrum, jak większość aktualnie istniejących placówek tego typu, nie chce być wyłącznie przestrzenią wystawienniczą, jego przyszłość wiąże się z szeroko zakrojoną działalnością interdyscyplinarną.

Program działania instytucji oparty jest na świadomości, że współczesna kultura stanowi system naczyń połączonych. Centrum przekroczy autonomię świata sztuki i zintegruje obszary praktyki artystycznej, edukacyjnej i badawczej. Obok zdarzeń, które tradycyjnie wpisują się w funkcjonowanie tego typu instytucji (wystawy, gromadzenie kolekcji, dokumentacja prac oraz ich naukowe opracowanie, działalność wydawnicza) placówka zamierza inicjować dyskusje ideowe.

Tak rozumiana działalność z jednej strony powinna skupiać środowiska twórców, z drugiej strony wkraczać w przestrzeń publiczną i przenikać w lokalną wspólnotę miejską. Instytucja traktowana będzie zatem jako rodzaj logistycznego ośrodka działań, a miasto jako gotowa przestrzeń ekspozycyjna.

Podstawę aktywności instytucji stanowią będą długofalowe programy i cykle realizowane z myślą o wywołaniu debaty publicznej i dyskusji. Wśród cykli wystawienniczych pojawią się m.in.: *Foto Gender* (wystawy i debaty wokół fotografii artystek w optyce dyskursu feministycznego) i *Future Perfect* (cykl projektów publicznych i sztuki w przestrzeni publicznej dotyczących zagadnień czasu wolnego, skutków dezindustrializacji i dziedzictwa modernizmu).

Instytucja ma wprowadzać poruszane zagadnienia w międzynarodowy obieg zjawisk artystycznych, współdziałając z szeregiem innych, dopełniających ją programowo placówek. Współpraca z najważniejszymi instytucjami artystycznymi na świecie nie będzie polegać na importowaniu projektów, ale na partnerskim dialogu.

PARTNERZY

Akademia Sztuk Pięknych / Instytucja Kultury Ars Cameralis / Kunsthalle Basel / ICA Londyn / Futura Gallery / Kunstverein Dortmund / Kunstverein Wolfsburg / The Living Art Museum / Creative Time / de Appel Arts Centre (Amsterdam) / Center for Curatorial Studies and Art in Contemporary Culture

Anatomical boy 1983 (autor lalki Yotsuya Simon) fotografia – Kishin Shinoyama | Praca z wystawy Yotsuya Simon i przyjaciele, czyli Hans Bellmer in Japan | Muzeum Śląskie w Katowicach oraz CSW Kronika w Bytomiu | 2010





Nowe Muzeum Śląskie



Już samo umiejscowienie i architektoniczny projekt Nowego Muzeum Śląskiego doskonale oddają koncepcję działalności tej instytucji. Nowoczesny kompleks budynków został zaplanowany w samym centrum Katowic, na terenach pokopalnianych, zaś część powierzchni wystawiennej ulokowano pod ziemią. To unikatowe założenie zaprojektowano, wykorzystując niepowtarzalne cechy Górnego Śląska. Kopalnie są nie tylko miejscem pracy, elementem krajobrazu i historii regionu, ale również charakterystycznym i cennym składnikiem tożsamości. Przywrócone do życia świadczą o kierunku rozwoju miasta (regionu), jego nowym charakterze i wykorzystaniu uśpionego dotychczas potencjału.

Muzeum łączące nowoczesność z przeszłością i przyszłością zamierza ukazywać europejską wielokulturowość i kultywować etos Górnego Śląska – przywiązanie do tradycyjnych wartości dnia codziennego. Znaleźiska archeologiczne będą sąsiadować z unikatowym zbiorem sztuki nieprofesjonalnej, dorobek artystów rangi światowej z twórczością

debiutujących polskich artystów i kolekcją sztuki regionu. Instytucja stanie się również laboratorium otwartym na eksperyment i najnowsze trendy w kulturze.

Zadaniem muzeum będzie zapoczątkowanie nieustającego dialogu z odwiedzającymi, zachęcanie ich do indywidualnej partycypacji w kulturze. Będąc spójnym organizmem, zajmie się promocją modelu życia kulturalnego, opierającego się na różnorodności i wielości wyboru.

Nowe Muzeum Śląskie to nie tylko centrum artystyczne mające budować kapitał symboliczny Górnego Śląska. Miejsce to powstaje z myślą o mieszkańcach – jako integralny element życia Katowic, podkreślający ich niepowtarzalny klimat, niezbędna część, bez której nie będzie można wyobrazić sobie społecznej i kulturalnej topografii miasta.

Plakat Kolektywu Haja 2009 | Dzięki uprzejmości artystów

Rezydencje artystyczne

Istotnym elementem strategii kształtowania wizerunku wielu miast w Europie i na świecie stają się rezydencje artystyczne. Cennym składnikiem tego typu działalności twórców jest animacja relacji społecznych w obszarach, które wymykają się polityce społecznej władz.

Pobyt artystów reprezentujących różne dziedziny sztuki w ramach programu ESK 2016 zdynamiczuje przestrzeń miejską. Wnikając w przestrzenie dotknięte społecznym atomizmem czy rejonami spauperyzowanymi, artyści wzbogacają i poprawiają otaczającą przestrzeń i relacje międzyludzkie. Zaproszenie do Katowic wybitnych artystów zajmujących się sztuką w przestrzeni publicznej zostało poprzedzone prezentacją ich działań w galeriach. Inicjatywa zbliżyłaby artystów do przestrzeni miasta, pozostawiając interesujące artystycznie efekty. Rzeźby, pomniki, instalacje, fotografie czy tradycyjne obrazy, będąc trwałą śladami aktywności przyjezdnych twórców, spełnią ważną rolę w budowaniu identyfikacji wizualnej miasta.

PARTNERZY

Akademia Sztuk Pięknych / Galeria Bielska BWA / CSW Kronika w Bytomiu / ResArtis Worldwide Network of Artist Residencies



Kopuła Galerii Rondo Sztuki w Katowicach | fot. Jerzy Nosek

Sieć galerii

Prowadzenie aktywnej i nowoczesnej polityki kulturalnej na poziomie lokalnym zakłada wspieranie obszarów ekonomicznie wrażliwych, wymykających się rynkowym mechanizmom popytu i podaży. Do tej domeny należy działalność galeryjna. Sprzyjanie inicjatywom osób chcących zakładać i prowadzić galerie stanowi zarówno narzędzie rewitalizacji wyludnionych lub zaniedbanych obszarów miasta, jak i włączania w tkankę społeczno-urbanistyczną terenów przemysłowych. Interesujące są tutaj wzorce niemieckie – szczególnie Berlina, którego strategia rewitalizacji dzielnic dotkniętych społeczno-ekonomicznymi bólami opierała się m.in. na stworzeniu warunków finansowych sprzyjających powstawaniu galerii sztuki. Stworzenie tego typu instytucji pociągało (i pociąga) za sobą pojawienie się ludzi kreatywnych, pracujących w lokalnych społecznościach i dokonujących innowacyjnych zmian.

PARTNERZY

Galeria Sztuki Współczesnej BWA / Centrum Kultury Katowice / Galeria Szyb Wilson / Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości



Zajęcia plastyczne dla dzieci | Pałac Młodzieży w Katowicach | fot. Marian Oslisło

PARTNERZY

Muzeum Śląskie / Muzeum Historii Katowic / Galeria Sztuki Współczesnej BWA / Galeria Rondo Sztuki / Uniwersytet Śląski – Wydział Artystyczny / Zespół Szkół Plastycznych w Katowicach

Edukacja plastyczna

Często pomijana w szkołach edukacja plastyczna musi opierać się na interesujących formach zajęć i działań. Poszczególnym grupom wiekowym uczestniczącym w projekcie dedykowane zostaną odpowiednio przygotowane podprojekty, charakteryzujące się wspólnymi celami. Najważniejsze z nich to rozbudzanie twórczego potencjału oraz stworzenie klimatu sprzyjającego zarówno tworzeniu, jak i odbieraniu sztuki. Niezwykle istotne jest również, by edukacja plastyczna nie stanowiła krótkotrwałego epizodu, ale była rozciągniętym w czasie procesem wrastania w sztukę i wzrastania w jej obecności.

W osiągnięciu wymienionych celów pomocne będą projekty adresowane do odbiorców w różnym wieku. W projekcie „Sztuka dla rodziny” wezmą udział rodzice i ich pociechy. Kiedy najmłodszy poprzez warsztaty, a także zabawy i gry będą uczyć się, jak operować materiałem sztuki, rodzice obejrzą np. aktualne wystawy.

Do dzieci ze szkół podstawowych i przedszkolaków skierowany jest projekt obejmujący cykliczne zajęcia, podczas których uczestnicy poznają różne sposoby twórczego kształtowania otoczenia. Część zajęć stanowić będą gry i zabawy edukacyjne wprowadzające uczestników w świat sztuki.

Uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych wezmą udział w warsztatach twórczych w ramach projektu „Nasza wARTa”. Po ich zakończeniu uczestnicy przygotowują własny projekt wystawy (młodzież wybierze bądź stworzy własne dzieła). To doświadczenie pomoże nastolatkom zyskać umiejętności tworzenia prac, ale także organizowania wystaw i współpracy w obrębie grupy. Tematy prac i wystaw będą autorskimi pomysłami klas czy zespołów.

Kolejny projekt skierowany jest do studentów i wszystkich osób zainteresowanych sztuką. Cykl regularnych spotkań z twórcami umożliwi uczestnikom nie tylko zapoznanie się z działaniami twórczymi, ale także nawiązanie dialogu z artystami. Taka interakcja pozwoli młodym ludziom nabyć umiejętności debatowania. W ramach projektu młodzież udostępniła zostanie przestrzeń wystawienniczą do prezentowania własnej twórczości. Centrum Sztuki Współczesnej będzie nie tylko miejscem spotkań, ale także swego rodzaju biblioteką projektów studenckich i przestrzenią, w której byłyby one realizowane.



Eeva-Liisa Isomaa | Girl on the Beach | Międzynarodowe Triennale PrintArt Kraków – Katowice 2009, I Międzynarodowe Triennale Grafiki, 17.09–16.10.2009 | Galeria Rondo Sztuki w Katowicach

Agrafa

Arsgrafia

Międzynarodowe Biennale Studenckiej Grafiki Projektowej Agrafa jest przeglądem aktualnych dokonań studenckich w dziedzinie projektowania graficznego, połączonym z konkursem i wystawą pokonkursową. Na wystawie prezentowane są zarówno prace studentów będące efektem samodzielnej pracy, jak i powstałe w pracowniach projektowych poszczególnych uczelni. W wydarzeniu uczestniczy około 20 uczelni z kraju oraz 25 europejskich szkół partnerskich z Węgier, Słowacji, Czech, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Francji, Grecji, Portugalii, Hiszpanii, Włoch, Chorwacji. Impreza odbywa się od 18 lat, umożliwia przepływ informacji między uczelniami, studentami i pedagogami.

Celem festiwalu jest promowanie współczesnej grafiki polskiej i międzynarodowej. Inicjatorem Arsgrafii jest Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, a współorganizatorami śląskie instytucje wystawiennicze: Rondo Sztuki, BWA, Galeria Piętro Wyżej i Galeria Engram. Festiwal podzielono na trzy obszary. Pierwszym jest Printart – katowicka odsłona Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie prezentuje prace artystów z całego świata wybrane przez niezależny zespół jurorów. Kolejnym – Triennale Grafiki Polskiej, najważniejsza ogólnopolska impreza graficzna, trzecim – wystawa Energia prezentująca projekty multimedialne wywodzące się z tradycji graficznej.

Organizator: Akademia Sztuk Pięknych

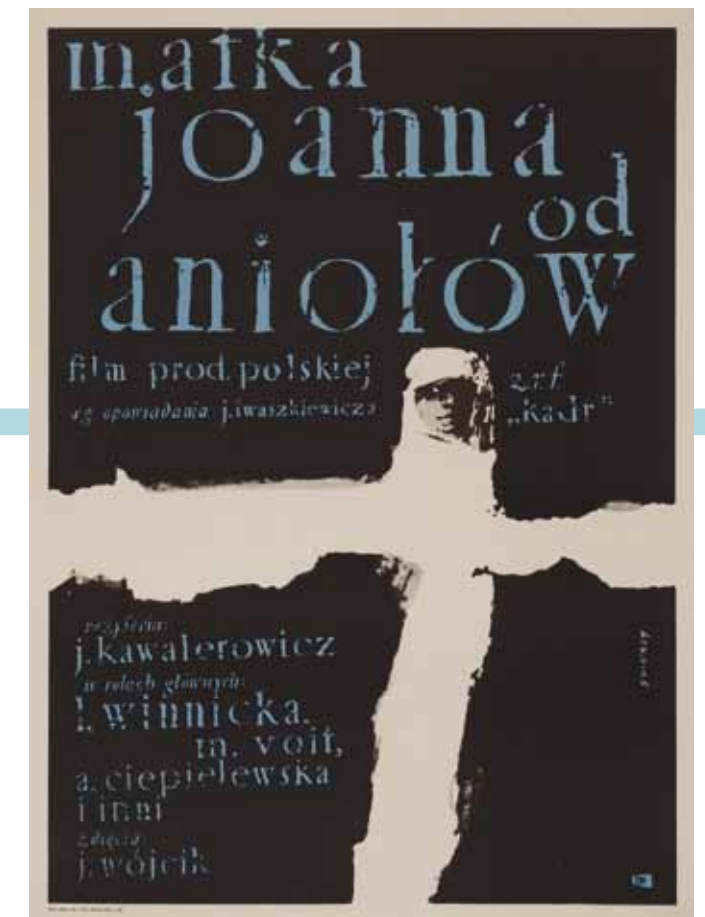
Organizatorzy: Akademia Sztuk Pięknych / Galeria Rondo Sztuki / Galeria Sztuki Współczesnej BWA / Centrum Kultury Katowice

Biennale Plakatu Polskiego

Najstarsza impreza tego typu w Europie narodziła się w Katowicach w 1966 roku. Wypromowała wielu znakomitych artystów, wylansowała śląską szkołę plakatu. Przyszłość biennale wiąże się z organizacją zamkniętego konkursu na plakat z udziałem wybitnych twórców z Polski i Europy. Kolejny projekt zakłada organizację Ulicznej Galerii Plakatu w centrum miasta. W ramach Galerii przewidywane są wystawy indywidualne, a instytucje kultury przygotowują ekspozycje tematyczne. Dwuletni cykl pomiędzy biennale kończyłby się międzynarodowym symposiumem na temat plakatu.

Organizator: Galeria Sztuki Współczesnej BWA

Waldemar Świerzy | plakat filmu Matka Joanna od Aniołów reż. Jerzy Kawalerowicz 1960 | Dzięki uprzejmości Muzeum Śląskiego w Katowicach





Jacques Derrida



Potrąfiliście wybrać gościnność, odrzucając wrogość.

Rod Mengham



Ogromnie cieszę się, że Katowice kandydują do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury. Od wielu lat miasto inspiruje różnego rodzaju sztuki. Inne miasta zazwyczaj specjalizują się w jednej dziedzinie, Katowice są absolutnie wszechstronne.

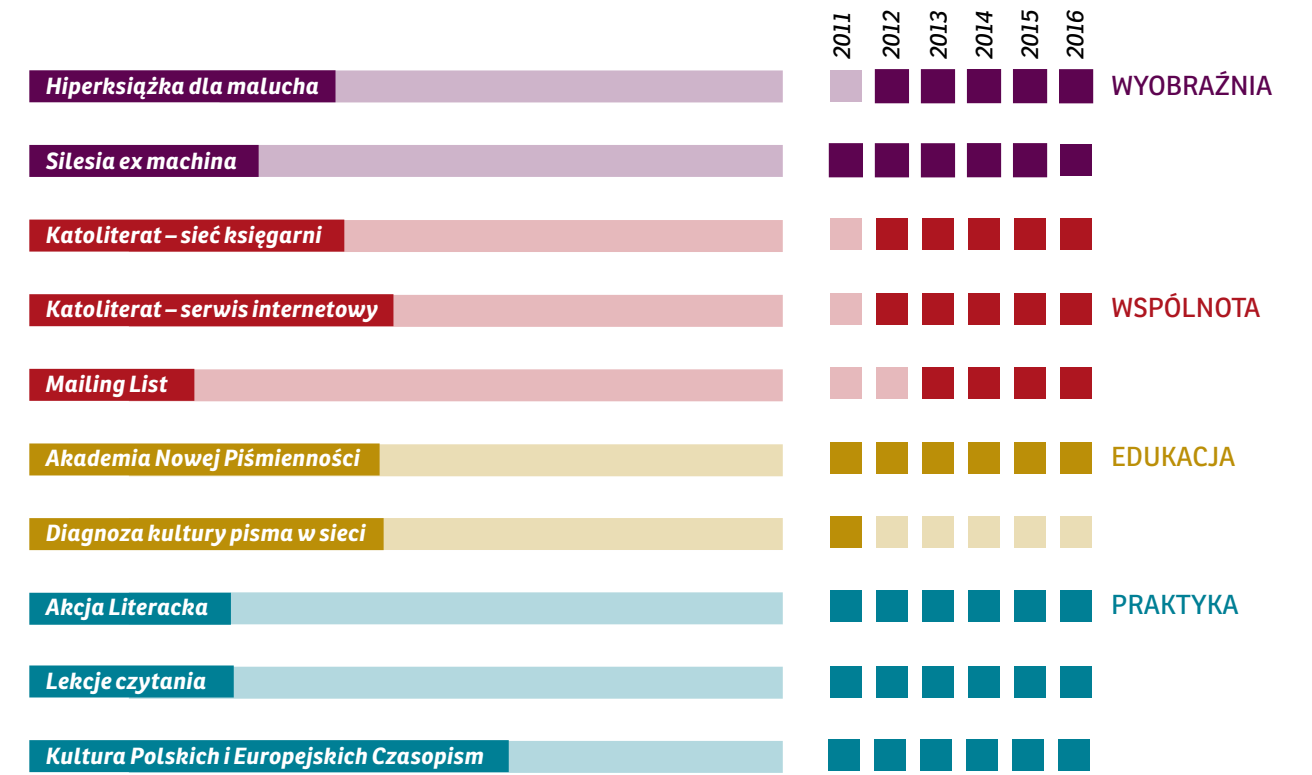
Nowa kultura pisma

Wraz z głębokimi przekształceniami cywilizacyjnymi spowodowanymi rewolucją technologiczną nastąpiły zmiany w kulturze pisma. Upowszechnienie nowych mediów wpłynęło radykalnie na powstanie wielu form komunikacji oraz ekspresji literackiej lub paraliterackiej. Celem programu Europejskiej Stolicy Kultury jest nie tylko rejestrowanie przejawów nowej działalności literackiej, ale również kształtowanie kompetencji istotnych z punktu widzenia społeczeństwa wiedzy.

Nowe formy, takie jak e-mail, SMS czy blog, nawiązując do tradycyjnych gatunków (list, dziennik) oraz powtarzając tradycyjne role nadawcy i odbiorcy, znacznie zmieniają zasady obiegu wypowiedzi literackiej. Zmiany te należy widzieć nie jako zagrożenie, lecz szansę rozwoju kultury pisma oraz powstania sieciowych społeczności literackich.

Kultura pisma odradza się dzięki dostępności telefonii komórkowej (wiadomości SMS są współcześnie najbardziej powszechną formą pisanej odmiany języka) oraz dzięki nowym przejawom aktywności pisarskiej, w tym publicystycznej. Świadczą o tym skrócone wpisy komentujące bieżące wydarzenia polityczne, społeczne, sportowe, artystyczne, oryginalne formy poetyckie publikowane na portalach społecznościowych, blogi (uwspółcześiona forma diarystyki), działalność krytycznoliteracka, eseistyka, a także – coraz liczniejsze na forach internetowych – literackie polemiki i spory.

Komunikacja w sieci niweluje bariery przestrzenne i kulturowe, ale równocześnie wiąże się z potrzebą określenia przez nadawcę komunikatu własnej tożsamości i cech wyróżniających najbliższe otoczenie społeczne i kulturowe. Program Europejskiej Stolicy Kultury odpowiada na potrzeby współczesnej kultury pisma, tworząc przestrzeń dla nowych form obywatelskiej i społecznej aktywności.



Między | instalacja Stanisława Drożdża 1977 | Dzięki uprzejmości Fundacji dla Śląska



174 16 der Fliegenpilz

174 16 muchomor czerwony

Hiperksiążka dla malucha

Rewolucja komunikacyjna związana z rozwojem technologii cyfrowych sprawia, że tradycyjna książka przestaje być podstawowym medium opowiadania historii, zmienia się również sposób odbioru dzieł literackich. Współczesny czytelnik pragnie kreować literaturę, nie wystarcza mu jedynie czytanie tekstu, chce usłyszeć dźwięki fikcyjnego świata, dotknąć postaci, dosłownie zanurzyć się w odgrywanej rzeczywistości.

Nowe technologie, wychodząc poza formułę audiobooka, czy alfabetu Braille'a, stanowią szansę dla dzieci z dysfunkcjami poznawczymi. Pisanie jest tu nie tyle układaniem interesujących historii, co tworzeniem nowych interfejsów i środowisk komunikacyjnych, w znacznie większym stopniu otwartych na interakcję i współpracę.

Hiperksiążka dla malucha to cykliczny konkurs dla projektantów z Europy połączony z konferencją, warsztatami oraz akcją promującą nowe odczytania klasycznych europejskich dzieł literackich dla dzieci. Głównym założeniem przedsięwzięcia jest poszukiwanie i rozwijanie nowych form wyrazu dla tradycyjnych tematów literackich. Mogą być to gry wideo, instalacje w przestrzeni miasta czy sieciowe hiperteksty, ale również tradycyjne książkowe publikacje, które w nowatorski sposób umożliwią multisensoryczny odbiór i zaangażowanie najmłodszych czytelników.

Kolejne edycje będą poświęcone różnym zagadnieniom istotnym dla europejskiej tradycji literackiej. W 2016 roku w ramach konkursu zatytułowanego *Europejska mapa baśni* nastąpi zebranie i ponowne odczytanie motywów baśniowych funkcjonujących w europejskiej kulturze oraz przeniesienie ich do środowiska mediów elektronicznych.

Wykorzystanie hipermediów nie będzie jednak celem samym w sobie, lecz środkiem do pokazania uniwersalnego charakteru toposów literackich, tak by były łatwo zrozumiałe dla dzieci o zróżnicowanym zasobie kompetencji kulturowych i umiejętności poznawczych (przedstawicieli różnych kultur, mniejszości, grup marginalizowanych czy osób z dysfunkcjami).

Organizacją przedsięwzięcia zajmie się Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach. Do udziału w konkursie zaproszeni zostaną projektanci z całej Europy. Istotnym elementem będzie wypracowanie mechanizmu współpracy pomiędzy projektantami a wydawcami z różnych części kontynentu. Najlepsze prace zostaną zrealizowane.

PARTNERZY

Fundacja ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom / Uniwersytet Śląski / Fundacja Elementarz / Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci Szansa / Association for Childhood Education International / Reading is fundamental (<http://www.rif.org/>) / Children's Literacy Program (<http://www.pageahead.org/>) / Reading Recovery Europe (<http://readingrecovery.ioe.ac.uk/>)

Silesia ex machina

Eurypides zsyłał w swych tragediach boga z maszyny, by rozwiązać akcję w sposób totalny. Inicjatywy artystyczne skupione pod szyldem Silesia ex machina to próba literackiej i naukowej odpowiedzi na pytanie, czym jest to boskie, które determinuje niestałość rzeczy charakterystyczną dla Górnego Śląska?

W ramach konkursów literackich, skierowanych do uczniów i studentów, wybrane zostaną najlepsze eseje lub opracowania (naukowe bądź artystyczne) na temat Silesia ex machina. Przewidziany jest również konkurs na utwór (forma dowolna) dotyczący Górnego Śląska. Inicjatywy takie mają na celu wspieranie twórczości artystycznej, wzbudzenie zainteresowania władz lokalnych promocją młodych talentów, a przede wszystkim podejmowanie tematów regionalnych w kontekście europejskim.

Aby wesprzeć twórczość pisarską, a równocześnie promować Katowice oraz region ufundowane zostanie stypendium twórcze. Trafi ono do pisarza spoza regionu, który podejmie się stworzenia dzieła obejmującego szeroko pojęty temat śląski.

Częścią projektu stanie się antologia-portret regionu. W jej skład wejdą rozproszone teksty o Górnym Śląsku w języku polskim, ale także nieprzetłumaczone jeszcze z języka niemieckiego i czeskiego. Dzięki temu powstanie kanoniczny zbiór wykorzystywany w edukacji regionalnej. Ponadto przewiduje się wydawanie bezpłatnego periodyku zawierającego krótkie formy prozatorskie, poezję oraz recenzje wydarzeń kulturalnych regionu.

Sesja Silesia ex machina to okazja do spotkań i paneli tematycznych z udziałem myślicieli, artystów, naukowców, publicystów. Cykl zwieńczy międzynarodowa konferencja poświęcona pisarzom i intelektualistom górnośląskim.

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Uniwersytet L'Orientale (Neapol) / Johannes-Bobrowski-Gesellschaft e.V. (Berlin) / Stowarzyszenie Genius Loci – Duch Miejsca / Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze / Ars Poetica Association, Bratislava



10.4 der Schaukasten

10.4 gablotka, szafka oszklona

Katoliterat

Mailing List

Projekt obejmuje szereg inicjatyw w sieci oraz w przestrzeni miasta, które mają na celu wspieranie oddolnych form aktywności pisarskiej. Stworzona w ramach projektu witryna pełnić będzie funkcje edytorskie i krytyczne, pomagając w badaniu najciekawszych, oddolnych zjawisk literackich w internecie. Najbardziej wartościowe utwory trafią do wydawanej co pół roku tradycyjnej publikacji redagowanej przez znawców literatury. Działalności serwisu będą towarzyszyć sympozja i konferencje dotyczące najnowszych zjawisk (około)literackich w sieci. Koordynacją zajmą się studenci filologii polskiej oraz kulturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego.

Warto stworzyć atrakcyjne warunki do prowadzenia księgarń, antykwariatów oraz kawiarni literackich. Staną się one punktami spotkań osób skupionych wokół serwisu internetowego i promocji czytelnictwa. Tworzone głównie w śródmieściu, będą odpowiedzią na jeden z kluczowych problemów Katowic, jakim są opustoszałe ulice, brak przestrzeni do spotkań i aktywności kulturalnej.

Program badawczo-edukacyjny traktuje list jako instrument komunikacji oraz tekst kultury. Uczestnicy projektu, uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i studenci, spróbują dotrzeć do prywatnej korespondencji dokumentującej wielokulturowość przedwojennego Śląska.

W projekcie ważny też będzie współczesny kontekst komunikacji międzykulturowej, pojawiający się w wraz z emigracją zarobkową. Nowe narzędzia komunikacji (e-mail, SMS, serwisy społecznościowe) funkcjonują przede wszystkim jako środki nawiązywania i utrzymywania kontaktów międzyludzkich. W tym kontekście wielokulturowość objawia się nie jako zagrożenie dla wspólnoty, lecz ważny element jej tożsamości kształtowanej w procesie komunikacji.

Planowane są warsztaty realizowane we współpracy ze studentami Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Sztuk Pięknych. Najciekawsze historie, przetłumaczone na język angielski, umieszczone zostaną na stronie internetowej projektu.

PARTNERZY

Biblioteka Śląska / Instytut Mikołowski im. R. Wojaczka / Kwartałnik Kulturalny Opcje / Wydawnictwo Fa-Art

PARTNERZY

Uniwersytet Śląski / Akademia Sztuk Pięknych / Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego / Biblioteka Śląska / Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach / Stowarzyszenie *Genius Loci – Duch Miejsca*



182 12 **die Strecke**

182 12 **odcinek**

Akademia Nowej Piśmienności

Gwałtowne zmiany cywilizacyjne zwiększyły szybkość obiegu oraz dostępność informacji. Rozpoczął się proces stopniowego wypierania tradycyjnej książki (koniec tzw. epoki Gutenberga), dający jednocześnie szansę na rozwój kultury pisma dzięki upowszechnieniu dostępu do środków przekazu.

Zmiany wiążą się z koniecznością nabywania nowych kompetencji kulturowych, polegających na wykorzystaniu elektronicznych narzędzi i aktywności w procesie komunikacji. Jest to już nie tylko umiejętność czytania i posługiwania się językiem naturalnym, ale również biegłość w wyszukiwaniu informacji w sieci i tworzeniu hipertekstów oraz współpraca z innymi użytkownikami internetu.

Akademia ma za zadanie odpowiedzieć na wyzwania, które pojawiły się wraz z upowszechnieniem internetu oraz powstaniem tzw. społeczeństwa informacyjnego. Obejmuje szereg inicjatyw edukacyjnych skierowanych do odbiorców w różnym wieku, które będą dostarczać kompetencji w zakresie nowej kultury pisma, nie odcinając się przy tym od tradycyjnych wartości humanistycznych związanych z funkcjonowaniem kultury książki.

Zadania Akademii będą realizowane w ramach projektów edukacyjnych ESK na podstawie programu wypracowanego przez specjalistów z Uniwersytetu Śląskiego w czasie warsztatów i konferencji, które odbędą się w 2011 roku w Katowicach.

Diagnoza nowych form komunikacji

Ważnym elementem projektu Nowa kultura pisma będzie raport dotyczący nowych form komunikacji o charakterze literackim lub paraliterackim w sieci. Badania, przeprowadzone na przełomie 2011 i 2012 roku przez grupę specjalistów związanych z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, dostarczą wskazówek do dalszych działań w ramach projektu, staną się również cennym materiałem dla badaczy zajmujących się zagadnieniem piśmienności i literatury w Internecie.

Diagnoza może otrzymać dofinansowanie w ramach programu Obserwatorium Kultury prowadzonego przez Narodowe Centrum Kultury.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski w Katowicach / Salon Promocji Talentów Parnas /
Fundacja NADwyraz



11 24 **die Aufschrift**

11 24 **napis**

Akcja Literacka

Lekcje czytania

Prezentacja twórczości autorów z kręgu katowickiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich oraz z innych środowisk twórczych. Publiczność poznaje utwory literackie wybranych pisarzy w instytucjach kultury Katowic oraz w przestrzeni miasta. Zwieńczeniem są wieczory autorskie.

Akcja propaguje twórczość literacką, kreatywne myślenie, a jednocześnie poszukuje interdyscyplinarnych rozwiązań służących prezentowaniu sztuki szerokiej publiczności. Projekt aktywizuje środowiska twórcze, umożliwia nawiązanie współpracy między profesjonalnymi artystami a studentami uczelni artystycznych przy tworzeniu dzieł łączących przekaz werbalny i pozawerbalny.

Organizatorzy: Stowarzyszenie Pisarzy Polskich / Akademia Sztuk Pięknych / Teatr Rozrywki w Chorzowie / Business Consulting Sp. z o.o. / Instytut Współczesnego Miasta / Klub Niezależnych Stowarzyszeń Twórczych Marchoń w Katowicach

Lekcje w szkołach Katowic i Śląska będą przygotowywane i prowadzone przez literaturoznawców związanych z Uniwersytetem Śląskim, nauczycieli, członków Stowarzyszenia Edukacja dla Przyszłości, a ponadto pisarzy i tłumaczy (również spoza granic Polski). Podniesieniu jakości kształcenia humanistycznego, integracji środowisk naukowych, szkolnych i artystycznych służą warsztaty literackie i dziennikarskie oraz konkurs na esej literacki, reportaż lub inną formę literacką.

Organizatorzy: Uniwersytet Śląski / Stowarzyszenie Pisarzy Polskich / Stowarzyszenie Edukacja dla Przyszłości



148 [BA] der Horizont

148 [PW] horyzont

Andrzej Tobis | A-Z Gabloty edukacyjne |
Dzięki uprzejmości artysty

Kultura Polskich i Europejskich Czasopism

Wydarzenie poświęcone polskim i międzynarodowym niskonakładowym czasopismom literackim i artystycznym. Panele dyskusyjne i warsztaty redaktorów czasopism umożliwią nawiązanie współpracy między redakcjami. Istotne tematy, które będą przeanalizowane, dotyczą poszerzenia tematyki czasopism, ich zasięgu, sposobu zdobycia nowych grup docelowych.

Powstanie strona internetowa promująca czasopisma literackie i artystyczne (w językach polskim, angielskim, niemieckim i rosyjskim), prowadzona przez międzynarodowy zespół.

Organizatorzy: Fundacja *Otwarty Kod Kultury* / Wydawnictwo FA-art / Biblioteka Narodowa / Instytut Książki / Uniwersytet Śląski / European Cultural Foundation / LabforCulture.org / Frankfurckie Targi Książki / Kulturhuset (Sztokholm) / Forum Copenhagen / The Danish Cultural Institute / Art Historian Information from Central Europe / Kleist Forum (Frankfurt nad Odrą) / Documenta (Kassel)



Derrick de Kerckhove



Miasto Ogródów to piękna idea. Od czasów Babilonu wykorzystywano przyrodę nie tylko jako dekorację miast, ale i czynnik rozwoju. W Katowicach nie brakuje pięknych zakątków, ale mogłoby ich być jeszcze więcej. Podstawą rozwoju Katowic był przemysł. Dziś celem jest stworzenie gospodarki opartej na wiedzy i Katowice są na bardzo dobrej drodze, aby to osiągnąć. Miasto potrzebuje ogrodów – nie tylko tych prawdziwych, ale też wirtualnych.

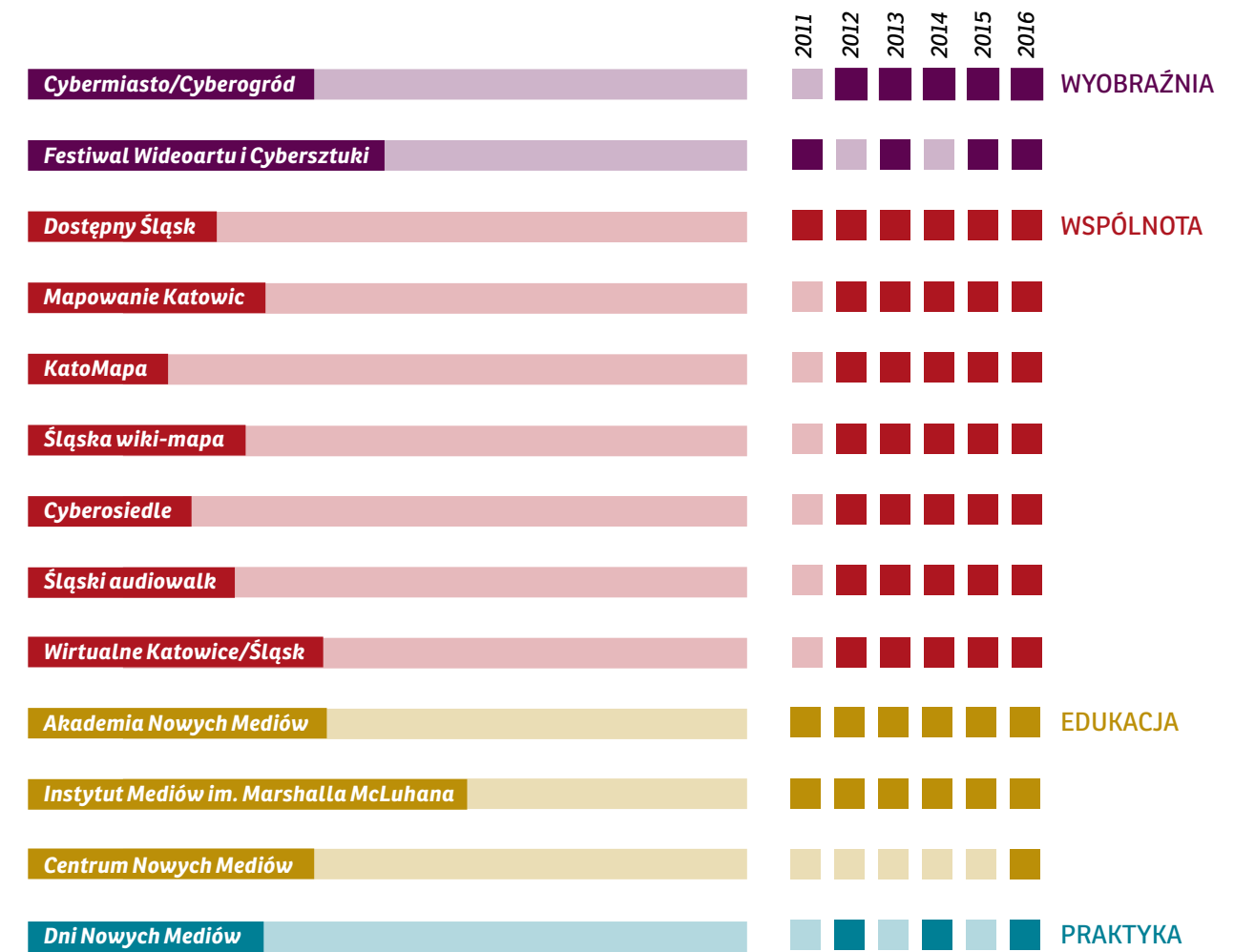
Cyberogród

Nowe technologie i nowe media są dziś podstawą gospodarki, kultury i nauki. Edukacja medialna jest konieczna do rozwoju nowoczesnego społeczeństwa, które powinno posiadać zróżnicowane kompetencje związane z przyjętymi przez Unię Europejską priorytetami cywilizacyjnymi i strategiami. Dzięki projektowi Katowice mają szansę stać się nowo-medialną stolicą Europy Środkowej i Wschodniej, nie ma bowiem w tej części kontynentu podobnych ośrodków i wydarzeń kulturalnych równie kompleksowo traktujących nowe media, technologie i przestrzeń miejską.

Katowice są miejscem, w którym nowe media nie zostały dotąd wystarczająco wykorzystane, mimo istnienia wielu instytucji naukowych i gospodarczych rozwijających nowe technologie. Konieczne jest zatem stworzenie platformy edukacyjnej, kulturalnej i naukowej, która umożliwi koordynację i promocję działań w zakresie nowych technologii, mediów elektronicznych i cybersztuki. Rolę taką będzie pełnił Instytut Mediów im. Marshalla McLuhana, który stanie się centrum edukacji medialnej i designu, stymulującym społeczną dyskusję i rozwijającym wiedzę w zakresie cyberkultury i sztuki nowych mediów. Ma on angażować artystów, naukowców, designerów, a także instytucje naukowe, kulturalne, edukacyjne oraz pozarządowe.

Jednym z założeń Cyberogrodu jest wykorzystanie nowych mediów i nowych technologii jako środka komunikacji społecznej, tak by stały się one częścią tożsamości miasta. Chodzi o zwrócenie uwagi mieszkańców na potencjał miejsca, w którym żyją oraz na ich kreatywną rolę w jego kształtowaniu. Cyberogród jest otwarty na inicjatywy oddolne lokalnej społeczności, poszczególne działania dostosowane będą do potrzeb ludzi w różnym wieku i pomogą zmniejszyć różnice w kompetencjach medialnych pomiędzy grupami uprzywilejowanymi a marginalizowanymi (niepełnosprawni ruchowo i z dysfunkcjami poznawczymi, wykluczeni ze względu na wiek, brak wiedzy i warunki ekonomiczne).

Efektom programu będą spotkania i debaty publiczne oraz wnikanie projektów artystycznych w przestrzeń architektoniczną. Cyberogród będzie funkcjonował na dwóch płaszczyznach, realizacje w przestrzeni miejskiej uzupełnione zostaną projektami internetowymi, tworzącymi wirtualny obraz Katowic.



Zespół RGBoy – koncert podczas Dni Nowych Mediów | Katowice 2008 | Dzięki uprzejmości Pracowni Nowe Media ASP Katowice

Cybermiasto/ Cyberogród

Poprzez zastosowanie nowych mediów i technologii wizualizacji miasto zamieni się w cyberogród. Do udziału w budowaniu nowomediálnego miasta ogrodów zaproszeni zostaną artyści pochodzący z różnych części Europy. Zadaniem twórców będzie współdziałanie z lokalną społecznością poprzez jej udział w cyklach warsztatów, akcjach aktywizujących skierowanych do młodzieży i innych grup społecznych, a także przez flash moby, eventy, działania group performance. Projekt dopełnią panele dyskusyjne, seminaria z udziałem wybitnych ekspertów z takich dziedzin, jak urbanistyka, ekologia i design.

Działania artystów odcisną piętno w przestrzeni miejskiej. W jej najbardziej znaczących punktach pojawią się wizualizacje odnoszące się do różnych koncepcji miasta ogrodu (zastosowana zostanie sztuka LED, laserowe projekcje holograficzne 3D, instalacje interaktywne, gry miejskie). Część projektu realizowana będzie w popularnych przestrzeniach

parkowych i na terenach rekreacyjnych. Zaproponowane projekcje będą tematyzować problem przyrody w przestrzeni miejskiej i wykorzystywać motywy lokalnych tradycji artystycznych.

Powstanie cykl spektakli multimedialnych, które wykorzystają przestrzeń Katowic jako wielki ekran do działań kreatywnych i stworzą atmosferę wielkich, nowoczesnych wydarzeń artystycznych dostosowanych również do potrzeb widza masowego. Cybermiasto/Cyberogród nie narusza trwale struktury miasta i jego substancji architektonicznej (jak dzieje się w przypadku graffiti). Raczej wzbogaca ją o kolejny wymiar, wydobywając tożsamość i tworząc nowoczesny kontekst, poprzez zastosowanie nowych technologii i strategii twórczych (np. widzowie stają się współtwórcami laserowego graffiti).

Festiwal Wideoartu i Cybersztuki

Festiwal Wideoartu i Cybersztuki zapoczątkowała wystawa *Labirynt pamięci. Oblicza zła 1939–2009*. Publiczność zobaczyła prace twórców należących do światowej czołówki wideoartu. Przedsięwzięcie odniosło sukces medialny, zbierając entuzjastyczne recenzje w najważniejszych czasopiśmie poświęconych sztuce.

Zadaniem festiwalu będzie prezentacja najistotniejszych osiągnięć sztuki wideo i cybersztuki, ze szczególnym uwzględnieniem prac interaktywnych. Sztuka interaktywna, obejmująca różne dziedziny tworzenia, nie jest zjawiskiem nowym, lecz dzięki postępowi technologicznemu od kilkunastu lat rozwija się wyjątkowo prężnie. Jej istnienie staje się możliwe często dzięki współpracy artystów z zespołami fachowców – specjalistów z różnych gałęzi wiedzy (np. kognitywistyki, neurobiologii i genetyki). Ta kooperacja pozwala wytwarzać prace, które są otwarte na widza, gotowe na przekształcanie w ramach twórczej ingerencji publiczności. Sztuka interaktywna stanowi artystyczno-naukowy konglomerat, z którego na naszych oczach wyłania się nowy model udziału w kulturze.

Ważnym elementem projektu będzie współpraca z europejskimi instytucjami zajmującymi się sztuką nowych mediów. Ma ona polegać na wymianie i udostępnianiu prac oraz na przygotowywaniu i organizacji wspólnych wydarzeń artystycznych. Festiwalowi towarzyszyć będą również przedsięwzięcia edukacyjne oraz badawcze, a także spotkania z artystami.

Impreza organizowana na zasadzie biennale (co daje niezbędny dystans czasowy do pojawiających się w świecie sztuki zjawisk), gromadząca czołowych przedstawicieli szeroko rozumianych mediów cyfrowych, stanie się doskonałym punktem do obserwowania zmian zachodzących zarówno w sferze techniki, jak i kultury wizualnej.

PARTNERZY

Instytucja Kultury Ars Cameralis / Les Instants Vidéo (Marsylia) / Videonale Bonn / Edith-Ruß-Haus für Medienkunst in Oldenburg

Dostępny Śląsk

Celem projektu jest przekształcenie miasta w przestrzeń dostępną dla osób dotkniętych dysfunkcjami poznawczymi i niepełnosprawnych ruchowo (User-Friendly Silesia). Do współpracy zostały zaproszone instytucje kulturalne, naukowe, rozwojowe i organizacje pozarządowe zajmujące się problemami osób niepełnosprawnych. Projekt opiera się na działaniach oddolnych, wychodzących ze środowiska osób z dysfunkcjami i projektantów urzędów, systemów i aplikacji. Jego istotą jest stworzenie systemów informatycznych oraz systemów komunikacji (modele instytucji publicznych dla niewidomych umieszczone w budynkach administracji oraz instytucjach kultury, systemy komunikacji dźwiękowej i taktylnej, systemy świetlne dla niesłyszących, aplikacje telefoniczne oraz urządzenia przenośne do zastosowania w codziennym życiu podczas poruszania się w przestrzeni miasta).

Dostępny Śląsk to także internetowa platforma komunikacyjna, projektowanie i wdrażanie nowych systemów dla komunikacji miejskiej z uwzględnieniem potrzeb różnych grup użytkowników oraz seria warsztatów, sympozjów, konferencji i publikacji dotyczących dostępnego projektowania (accessible design). Realizacja pomysłów zwiększy

mobilność osób niepełnosprawnych, zmniejszając niebezpieczeństwo wykluczenia społecznego. Projekt ma charakter edukacyjny, uwrażliwia na problemy i potrzeby innych osób. Jest również istotny z punktu widzenia potrzeby zwiększenia dostępności Katowic dla turystów niepełnosprawnych.

W ramach projektu zostanie stworzony system informujący o dostępności różnych miejsc dla osób z dysfunkcjami. W wyniku konkursu *Przyjazne miejsca* instytucje publiczne i firmy spełniające standardy nagradzane będą stosownym certyfikatem.

PARTNERZY

Polski Związek Niewidomych / Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS / Polski Związek Głuchych / Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym / Fundacja Widzialni / Centrum Integracja / Katowice bez Barier / Politechnika Śląska

Mapowanie Katowic

W skład projektu wchodzi: KatoMapa, Śląska Wikimapa, Cyberosiedle, Śląski Audiowalk, Wirtualne Katowice/Wirtualny Śląsk. Są to modyfikowane działania społecznościowe, których celem jest opisywanie lokalnej tożsamości i przestrzeni na poziomie osiedla, dzielnicy i całego miasta.

Śląska Wikimapa to społecznościowa platforma internetowa dotycząca informacji o przestrzeni miejskiej oparta na społecznym oznaczaniu (social tagging) miejsc poprzez umieszczanie kodów matrycowych QR. Mieszkaniec/turysta poszukujący informacji o danym miejscu fotografuje kod i odczytuje w telefonie zakodowane informacje z internetu. KatoMapa jest edytowaną społecznie w technologii wiki elektroniczną mapą Katowic opartą na otwartym kodzie źródłowym. Mapa ma być multimedialną platformą służącą do tagowania (czyli oznaczania na mapie i opisywania) przestrzeni lokalnej. Cyberosiedle, czyli nowomediałne działania artystyczne w klubach osiedlowych oraz przestrzeni miejskiej, wspiera lokalną tożsamość osiedli i dzielnic. Edukatorzy, artyści i aktywiści będą modyfikować działania kreatywne, w których mieszkańcy sami zobrazują lokalną tożsamość. Celem projektu jest zwiększenie

tolerancji mieszkańców zróżnicowanej kulturowo aglomeracji śląskiej oraz poprawa przepływu informacji lokalnej. Śląski Audiowalk jest programem prezentującym atrakcje turystyczne Katowic i regionu. Cykl wycieczek po mieście do ściągnięcia i odtwarzania w telefonie komórkowym lub na odtwarzaczu MP3 przyjmie formę dźwiękową. Śląski Audiowalk obejmie wywiady z ciekawymi osobami, archiwalne nagrania, muzykę tworzoną w regionie (ludową, poważną i jazzową), nagrania gwary śląskiej oraz informacje typowo turystyczne. Wirtualne Katowice/Wirtualny Śląsk to projekt, którego celem jest stworzenie sieci atrakcji turystycznych w technologii augmented reality. Polega na zintegrowaniu rzeczywistości wirtualnej i realnej (np. modele historycznych miejsc wraz ze współczesnym obrazem danego miejsca).

PARTNERZY

Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego / Instytut Współczesnego Miasta / Politechnika Śląska





Akademia Nowych Mediów

Akademia prowadzić będzie warsztaty, kursy i akcje interaktywne, w celu zwiększenia kompetencji kluczowych zalecanych w Unii Europejskiej. Projekt dotyczy edukacji medialnej dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz dorosłych, szczególnie osób starszych.

Ważny element działań Akademii to wzmocnienie komunikacji międzypokoleniowej. Część zajęć powstanie z myślą o dzieciach oraz ich dziadkach (Rodzinne Cyberprzedszkole), co ma wprowadzić starsze pokolenie w świat nowych mediów i ułatwić tej grupie społecznej funkcjonowanie w warunkach cywilizacji technologicznej i społeczeństwa informacyjnego.

Akademia zrealizuje również projekt Media dla dzieci, w ramach którego prowadzone będą nowomediale działania artystyczne (wystawy i zabawy interaktywne, programy i gry o charakterze edukacyjnym, interaktywne place zabaw). Do projektu zostaną zaproszone przedszkola, domy dziecka i szkoły.

PARTNERZY
Kuratorium Oświaty w Katowicach / Fundacja Nowoczesna Polska

Pejzaże audiowizualne | Projekt dyplomowy Jana Dybały 2009

Instytut Mediów im. Marshalla McLuhana

Zajmie się edukacją medialną, animacją kultury, badaniami naukowymi i wspieraniem społecznego dyskursu o mediach. Organizując kursy, warsztaty, wykłady, konferencje międzynarodowe, wystawy, koncerty i festiwale, będzie współpracować z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz ośrodkami akademickimi, naukowymi, artystycznymi i biznesowymi. Działania instytutu zyskają dzięki temu charakter interdyscyplinarny.

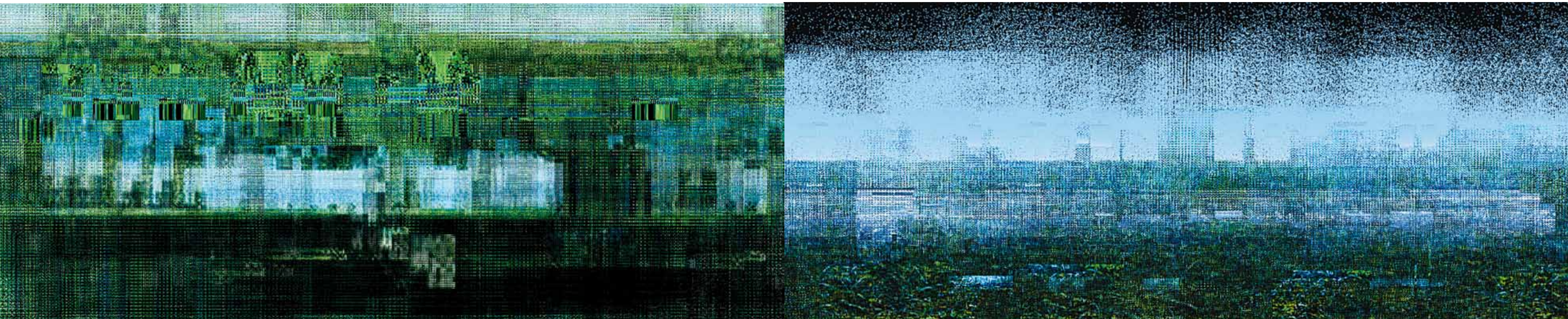
PARTNERZY
Akademia Sztuk Pięknych / Zakład Komunikacji Kulturowej Uniwersytetu Śląskiego / Katedra Mediów Elektronicznych Uniwersytetu Łódzkiego / Instytut Informatyki Politechniki Łódzkiej



Centrum Nowych Mediów

Przestrzeń edukacyjna i wystawiennicza dedykowana nowym mediom. Kształt i założenia centrum wpisują się w koncepcję miasta ogrodów, oferując całoroczny ogród na dachu oraz kilka mniejszych cyberogrodów jako swoiście pojmowany park tematyczny, łączący naturę i technologię oraz myślenie ekologiczne. Ośrodek, funkcjonujący w obrębie tworzonego Centrum Sztuki Współczesnej, stanie się wizytówką miasta i regionu, w którym nowe technologie dotąd lokowane były głównie w kontekście przemysłowym, a nie edukacyjnym, artystycznym i komunikacyjnym.

PARTNERZY
Uniwersytet Śląski / Politechnika Śląska / Katedra Mediów Elektronicznych
Uniwersytetu Łódzkiego



Pejzaże audiowizualne | Projekt dyplomowy Jana Dybały 2009

Dni Nowych Mediów

Wydarzenie cykliczne zapoczątkowane w 2008 roku konferencją *Kody McLuhana*. Impreza odniosła sukces ogólnopolski, cieszyła się zainteresowaniem społeczności lokalnej. Dni Nowych Mediów to połączenie konferencji naukowej otwartej dla szerokiej publiczności z wydarzeniami artystycznymi (wystawami i koncertami multimedialnymi), warsztatami, panelami dyskusyjnymi i publikacjami. Znani na całym świecie eksperci w dziedzinie nowych mediów, technologii i badań naukowych prowadzą wykłady, przygotowują warsztaty i uczestniczą w dyskusjach z publicznością. Przewiduje się wręczanie nagród dla twórców sztuki nowych mediów. Od 2016 roku Dni Nowych Mediów staną się coroczną

impresją, połączoną z otwartym konkursem. Pozwoli to zainteresować światową społeczność artystów, naukowców i praktyków nowych mediów imprezą w tej części Europy. Cezura roku 2016 została wyznaczona ze względu na planowane otwarcie Centrum Nowych Mediów, które umożliwi realizację Dni Nowych Mediów jako festiwalu.

Organizatorzy: Instytucja Kultury Ars Cameralis / Uniwersytet Śląski / Akademia Sztuk Pięknych / Wydawnictwo Naukowe ExMachina

e-MobiLArt

European Mobile Lab for Interactive Media Artists (e-MobiLArt) jest międzynarodowym projektem promującym sztukę interaktywną. Wykorzystując techniki komputerowe, sieci komunikacyjne oraz przenośne technologie medialne, artyści poszukują nowych form ekspresji w sztuce. Jednocześnie, tworząc instalacje interaktywne, sięgają po metody interdyscyplinarne, ukazując zależności między sztuką a nauką. Efektem poszukiwania związków między dyscyplinami była wystawa w katowickim Rondzie Sztuki potwierdzająca estetyczny status dzieł powstających nie w pracowniach plastycznych, ale w laboratoriach czy zakładach technologicznych.

Projekt e-MobiLArt inspirował do nawiązywania współpracy międzynarodowej, ukazującej dynamikę wielokulturowości europejskiej oraz współczesną ekspresję artystyczną. W wyniku projektu powstanie zespół składający się m.in. z artystów, naukowców, technologów, pracowników instytucji kultury współpracujących już po zakończeniu przedsięwzięcia.

Organizatorzy: European Mobile Lab for Interactive Media Artists (e-MobiLArt) / Akademia Sztuk Pięknych

III Inwestycje



Województwo śląskie

Region innowacji i gospodarki opartej na wiedzy

Województwo śląskie jako pierwsze w Polsce przyjęło regionalną strategię innowacji. Badania wskazują, że region jest jednym z liderów innowacyjności w Polsce. Zajmuje pierwsze miejsce pod względem nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz miejsca w pierwszej trójce w zakresie ogólnej liczby jednostek B+R, osób zatrudnionych w tym sektorze oraz składanych wniosków patentowych.

PKB: 32,8 tys. PLN | 12% więcej niż PKB dla kraju

Produkcja energii elektrycznej: 21% produkcji krajowej | największy dostawca w skali kraju

Największe tereny targowe i wystawowe w kraju: Spodek, Expo Silesia, Międzynarodowe Targi Katowickie

Wydatki na badania i rozwój: blisko 8% w skali kraju

Edukacja

- 190 tys. studentów | 46 szkół wyższych, ponad 10% ogólnej liczby studentów w kraju
- 45 tys. absolwentów uczelni każdego roku
- 800 tys. uczniów

Dokumenty strategiczne dotyczące rozwoju województwa śląskiego

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego 2000–2020 (ogólne kierunki rozwoju)
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2003–2013 (rozwój gospodarki opartej na wiedzy, innowacji i rozwoju technologii)
- Strategia Komunikacji Marketingowej Województwa Śląskiego (promocja inwestycyjna i zwiększanie atrakcyjności województwa)

Transport

AUTOSTRADY A1 I A4 (WĘZEL GLIWICE SOŚNICA)

- największy węzeł na linii wschód-zachód oraz północ-południe
- budowa największego centrum logistycznego w Europie Środkowo-Wschodniej

DROGOWA TRASA ŚREDNICOWA

- łącząca wschodnie i zachodnie krańce konurbacji górnośląskiej
- 150 tys. pojazdów na dobę

KOLEJ

- ponad 50% transportu kolejowego kraju
- szerokotorowa linia na Ukrainę

LOTNISKO PASAŻERSKIE KATOWICE-PYRZOWICE

- jedno z trzech największych w Polsce, rozbudowywane
- 2,3 mln pasażerów w 2009 roku
- budowa szybkiego połączenia kolejowego z Katowicami

SIEĆ LOTNISK LOKALNYCH

- rozbudowa do 2015 roku 7 lotnisk lokalnych uzupełniających ofertę portów pasażerskich w zakresie ruchu biznesowego i sportowego



Katowice

- 308 tys. mieszkańców
- ponad 48 tys. zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
- wzrost liczby przedsiębiorstw: 8–10% rocznie
- PKB per capita ok. 27 tys. USD
- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna | 1600 ha powierzchni, ok. 130 firm, 33 tys. zatrudnionych, inwestycje wartości ponad 4 miliardów euro

Inwestycje

- Siedziba Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia
- Międzynarodowe Centrum Kongresowe
- Nowe Muzeum Śląskie
- Siedziba Wydziału Radio i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego
- Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka
- Budynek Akademii Sztuk Pięknych
- Muzeum Historii Katowic – Oddział w Nikiszowcu
- Modernizacja Hali Widowiskowo-Sportowej Spodek
- Rozbudowa Filharmonii Śląskiej
- Modernizacja Pałacu Młodzieży
- Modernizacja Centrum Kultury Katowice
- Rozbudowa Dworca
- Przebudowa strefy Rondo-Rynek
- Euro-Centrum przykład rewitalizacji przestrzeni

Siedziba NOSPR

Obiekt będzie się składał z głównej sali koncertowej na 1800 miejsc, sali kameralnej oraz części publicznej i zaplecza. W dużej sali odbywać się będą koncerty wszystkich gatunków muzyki symfonicznej, w tym z rozszerzonym składem orkiestry, 120-osobowym chórem oraz z towarzyszeniem organów. Powstanie również studio nagrań.

Wizualizacje nowej siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach | Konior STUDIO

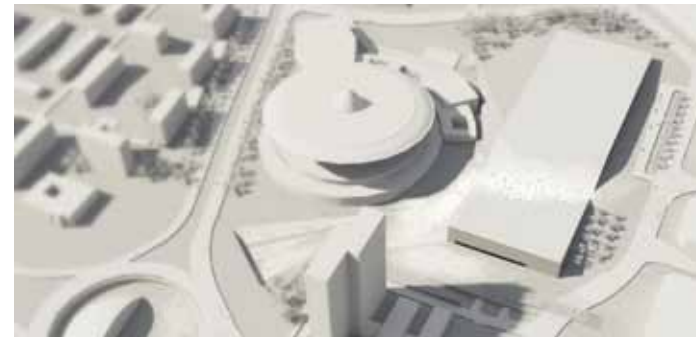


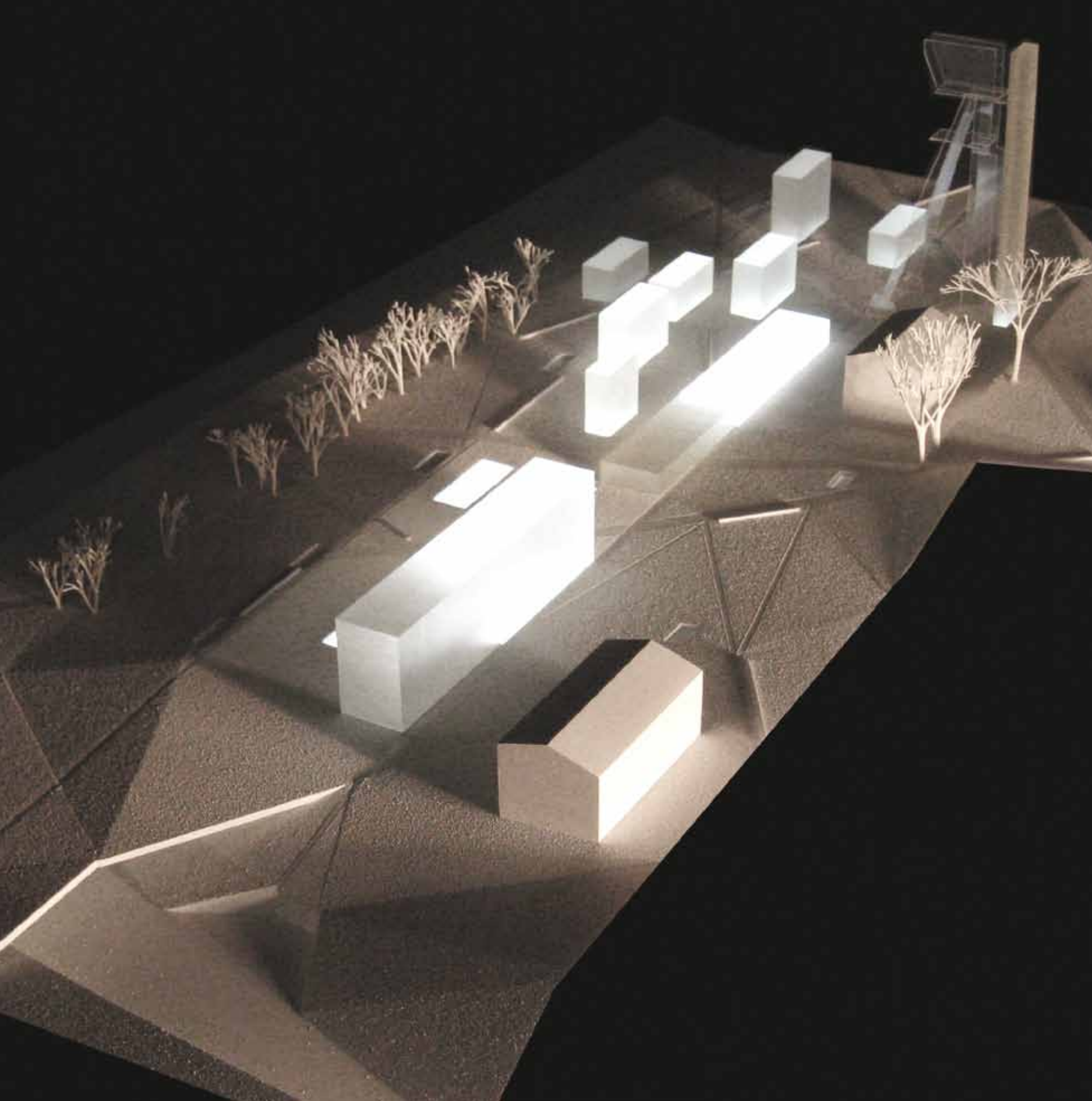


Międzynarodowe Centrum Kongresowe

Wielofunkcyjny obiekt usługowy, będzie służył głównie gościom organizowanych wydarzeń (konferencje, kongresy, zjazdy, targi, wystawy, produkcje muzyczne i telewizyjne), jednak dzięki zielonemu przejściu przez dach oraz głównemu foyer pozostanie dostępny publicznie. Największe sale pomieszczą 12 i 8 tysięcy osób.

Wizualizacje budynku Międzynarodowego Centrum Kongresowego | JEMS Architekci





Nowe Muzeum Śląskie

Rewitalizacja istniejących zabudowań oraz terenu byłej Kopalni Węgla Kamiennego Katowice połączona jest z budową nowych obiektów, m.in. muzeum, części konferencyjnej, biurowej i podziemnego garażu.

Układ urbanistyczny nowego muzeum nawiązuje do wolnostojących zabytkowych obiektów pokopalnianych. Wszystkie kondygnacje głównego budynku zostaną umieszczone pod ziemią, nad powierzchnią znajdzie się jedynie część administracyjna i szklane wieże doświetlające podziemne ekspozycje.

Zabytkowy budynek byłego magazynu odzieży zostanie zaadaptowany na Centrum Scenografii Polskiej. Maszynownia wieży wyciągowej szybu kopalnianego będzie przekształcona w restaurację. Wieża wyciągowa szybu po modernizacji i dobudowaniu przeszklonej windy stanie się punktem widokowym.

Nowe i istniejące budynki połączy sieć podziemnymi i naziemnymi przejść. Na powierzchni powstanie park połączony tzw. zielonym mostem z parkiem Bogucickim. W ten sposób w centrum miasta utworzony zostanie duży i atrakcyjny kompleks zieleni.



Wizualizacje Nowego Muzeum Śląskiego |
Dzięki uprzejmości Riegler Riewe Architekten



Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka

Centrum łączy funkcje biblioteki z nowoczesnym ośrodkiem informacji. Będzie dostosowane do działalności informacyjnej, edukacyjnej, naukowej i kulturalnej. Instytucja przeznaczona dla różnych grup odbiorców: środowisk akademickich, ludzi kultury, biznesu oraz uczniów.

Budynek zlokalizowano w samym centrum Katowic, w bezpośrednim sąsiedztwie głównych kampusów Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego. Dzięki dogodnemu położeniu możliwy jest łatwy dojazd samochodem i środkami komunikacji publicznej.

Przewidziano możliwość zgromadzenia około 1,8 mln woluminów. Gmach pomieści blisko 1000 osób. Projekt realizowany jest przez konsorcjum Uniwersytetu Śląskiego w partnerstwie z Uniwersytetem Ekonomicznym.

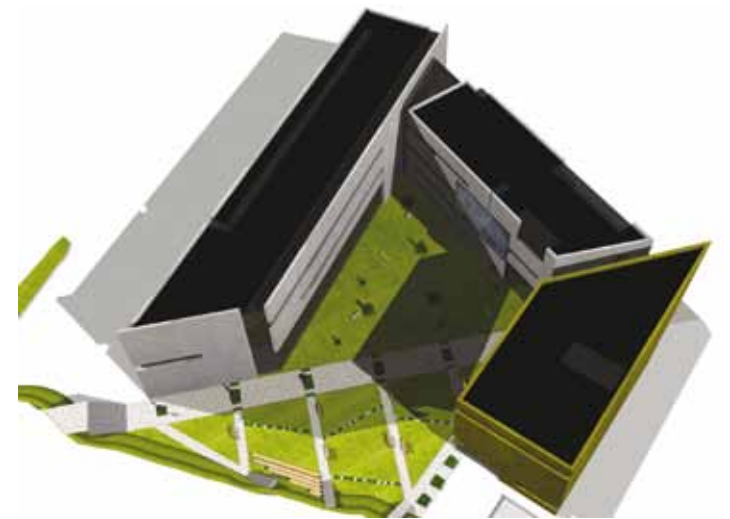


Wizualizacje Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego oraz Uniwersytetu Ekonomicznego

Budynek Akademii Sztuk Pięknych

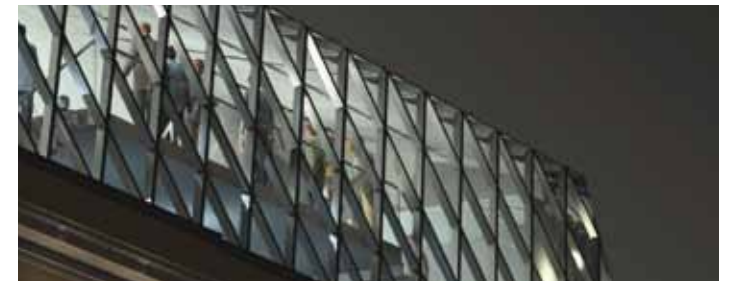
Obiekt łączy funkcje edukacyjne, społeczne, kulturalne i rekreacyjne. W jego otoczeniu powstanie park, w którym prezentowane będą prace artystów i projektantów.

W budynku znajdą miejsca pracowni: malarskie, rysunku, rzeźby, fotografii, multimediiów, a także laboratoria dizajnu badawczo-projektowego wykorzystujące komputerowe narzędzia i technologie projektowania i produkcji. Powstanie ponadto archiwum, biblioteka z czytelnią, biblioteka z materiałami dla projektantów, galeria, sala konferencyjno-kinowa i pokoje gościnne.



Filharmonia Śląska

Po rozbudowie powierzchnia użytkowa istniejącego budynku zwiększy się o ponad 2 tys. m² do łącznej powierzchni ponad 5 tys. m². Powstaną garderoby, sale prób, biblioteka i magazyny instrumentów. Nowa sala kameralna będzie liczyć 110 miejsc, w obiekcie znajdzie się również miejsce na kawiarnię z ogrodem na dachu i księgarnię muzyczną. Zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne.



Rozbudowa dworca



Inwestycja doprowadzi do powstania nowoczesnego kompleksu łąącego funkcje dworca kolejowego i autobusowego, centrum handlowo-usługowego oraz ośrodka biznesowego.

W hali nowego dworca kolejowego zostanie odtworzona konstrukcja kielichowa. System statych i ruchomych pochylni umożliwi komunikację hali głównej z wejściem na perony.

Sąsiadująca z obiektem Galeria Katowicka będzie nawiązywała do przedwojennego planu centrum Katowic. Trzy aleje w układzie trójkąta, wokół których powstanie centrum handlowe, odtworzą pierzeję stojących w przeszłości kamienic.

W miejsce tarasu prowadzącego na kładkę nad placem Szewczyka powstanie przestrzeń łąająca nowy budynek dworca kolejowego i obiektu handlowo-biurowego. Przeszklona konstrukcja będzie źródłem światła naturalnego eksponującego rozłożyste kielichy, które wyznaczą kształt witryn sklepowych. Plac stanie się przestrzenią wypoczynku i rozrywki.

W ramach projektu zrealizowany zostanie również nowy układ komunikacyjny z siecią dróg wokół dworca i węzłem autobusowym zlokalizowanym pod ziemią.

Projekt nowego dworca PKP w Katowicach | Neinver Polska sp. z o. o.



Przebudowa strefy Rondo-Rynek

Planowana jest przebudowa przestrzeni i budynków użyteczności publicznej oraz infrastruktury drogowej i tramwajowej. Całkowita powierzchnia inwestycji to ok. 735 tys. m², co czyni ją największym tego rodzaju przedsięwzięciem w Europie Środkowo-Wschodniej. Przewidziano przebudowę głównych arterii w centrum Katowic oraz stworzenie zielonych bulwarów nad Rawą.

Zagospodarowanie rynku umożliwi organizację imprez kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Na placu pojawią się stoiska handlowe z kwiatami, obiekty gastronomiczne, fontanny, ogrody wertykalne oraz instalacje plastyczne. Przed Teatrem Śląskim przewidziano zbudowanie małej sceny.

Inwestycja, wraz z przebudową dworca i węzła komunikacyjnego, zmieni charakter śródmieścia Katowic. Dzięki ograniczeniu ruchu kołowego powstanie atrakcyjna przestrzeń publiczna.

Widok centrum Katowic z lotu ptaka | Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta w Katowicach



Euro-Centrum przykład rewitalizacji przestrzeni



Euro-Centrum Sp. z o. o.

Zdewastowaną powierzchnię blisko 6 hektarów ziemi w Katowicach Ligocie wypełniły zrujnowane obiekty przemysłowe. Spółka Euro-Centrum, w porozumieniu z miastem i przy wsparciu funduszy unijnych, utworzyła na tym terenie park przemysłowy. Na użytek przedsiębiorców oddano ok. 20 tysięcy metrów kwadratowych powierzchni oraz 1000 miejsc parkingowych. W całkowicie przebudowanej hali produkcyjnej otwarto główną siedzibą firmy Euro-Centrum.

Zmodernizowano gospodarkę wodno-ściekową i energetyczną, ograniczono emisję gazów do atmosfery. Nowoczesne technologie zastosowano w powstałym budynku energooszczędnym, stanowiącym modelowy przykład wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Tereny zielone zajmują 25% powierzchni parku.

Park Przemysłowy Euro-Centrum jest jednym z największych ośrodków biznesowych Śląska. Działa tu ponad 70 przedsiębiorstw krajowych i międzynarodowych, w tym wiele firm z branży IT oraz z branży technologii energooszczędnych, zatrudniających ponad 750 osób.

W Euro-Centrum mają siedzibę instytucje otoczenia biznesu, wśród nich Stowarzyszenie Krajowego Forum Parków Przemysłowych i Parków Technologicznych oraz Polsko-Amerykańska Izba Handlowa.

Spółka powołana dla działalności rozwojowej – Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum – realizuje projekty badawcze i współpracuje z uczelniami technicznymi. Rozwija i wdraża energooszczędne technologie, analizuje możliwości komercjalizacji pomysłów i uczestniczy w zakładaniu przedsiębiorstw.

Euro-Centrum planuje budowę biurowca pasywnego, który będzie zużywał zaledwie 12% energii potrzebnej do funkcjonowania zwykłych obiektów biurowych. Dzięki współpracy Parku Naukowo-Technologicznego Euro-Centrum z uczelniami, przedsiębiorcy i naukowcy będą mogli wspólnie prowadzić projekty badawczo-rozwojowe w nowoczesnych laboratoriach. Euro-Centrum obrazuje przemiany śląskiej gospodarki, która od tradycyjnych gałęzi przemysłu przechodzi do nowoczesnych technologii.

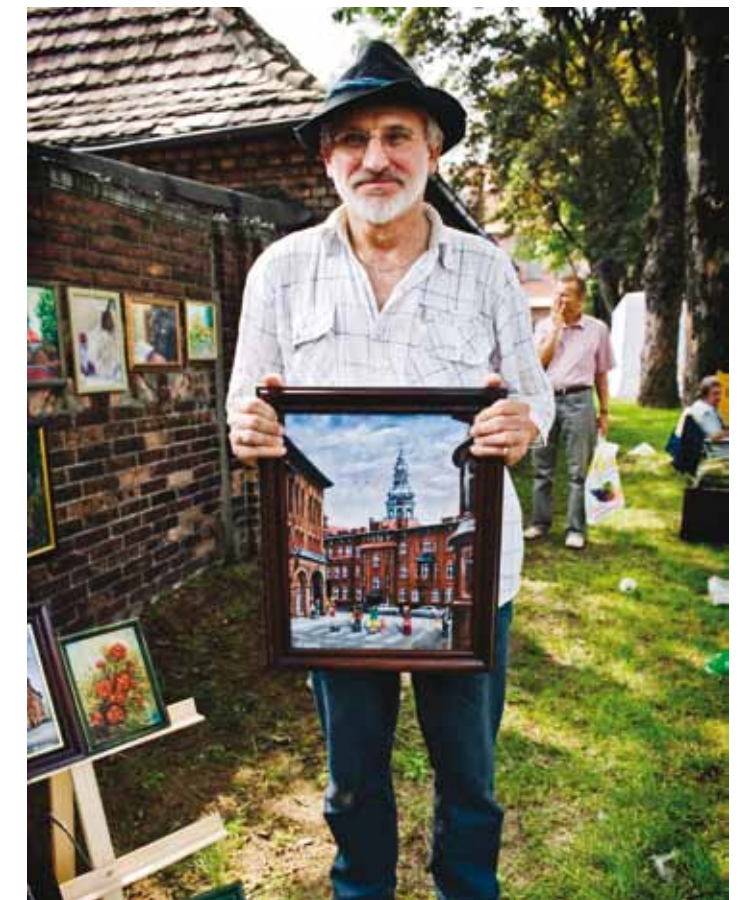
Dział Etnologii Miasta Muzeum Historii Katowic w Nikiszowcu

Rewitalizacja budynku dawnej pralni z maglem w zabytkowym osiedlu robotniczym, gdzie powstanie Dział Etnologii Miasta Muzeum Historii Katowic, organizujący koncerty, wykłady i wystawy. Prezentowane będą m.in. urządzenia pralni i wnętrza typowego mieszkania robotniczego z Nikiszowca. Inwestycji towarzyszyć będzie rozbudowa punktu informacji turystycznej.

Odpust „U Świętej Anny na Nikiszowcu”, 1.08.2010 | prezentacja obrazów z Nikiszowca | fot. M. W. Naturscy



Odpust „U Świętej Anny na Nikiszowcu”, 1.08.2010 | parada w strojach śląskich | fot. M. W. Naturscy





Widok centrum Katowic z lotu ptaka / Dzięki uprzejmości Urzędu Miasta Katowice

Wydatki na infrastrukturę w mieście

	kwota PLN	1 € = 4 PLN
	kwota €	
Siedziba Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia	265 000 000	66 250 000
Międzynarodowe Centrum Kongresowe	303 285 381	75 821 345
Akademia Sztuk Pięknych	50 054 075	12 513 519
Modernizacja Hali Widowiskowo-Sportowej Spodek	121 341 486	30 335 372
Modernizacja Pałacu Młodzieży	49 692 000	12 423 000
Nowe Muzeum Śląskie	324 000 000	81 000 000
Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka	79 453 600	19 863 400
Przebudowa strefy Rondo-Rynek	270 000 000	67 500 000
Siedziba Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego	24 000 000	6 000 000
Modernizacja Centrum Kultury Katowice	57 500 000	14 375 000
Muzeum Historii Katowic - nowy oddział w Nikiszowcu	3 000 000	750 000
Rozbudowa Filharmonii Śląskiej	29 500 000	7 375 000
Renowacje budynków	92 852 829	23 213 207

Ogółem 1 669 679 371

417 419 843



Podstawy i myśl przewodnia

4 lata – Filip Kryszak, przedszkolak



1

Dlaczego reprezentowane przeze mnie miasto pragnie się ubiegać o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury? Co miałby mu przynieść taki tytuł? Jakie cele na ten rok wyznacza sobie moje miasto?

Decyzja o kandydowaniu do miana Europejskiej Stolicy Kultury to zmiana dotychczasowego biegu rzeczy w mieście. Nie, aby negocjować to, co było do tej pory, lecz aby wprawić w ruch miasto, jego przestrzeń i mieszkańców. Miasto kandydat deklaruje, że gruntownie przemyślało swoją rzeczywistość, szanuje tradycję, ale potrzebuje nowego obrazu siebie i nowego języka, jakim publicznie mówi o sobie. Kandydatura jest także zaproszeniem dla Europejczyków do współtworzenia katowickiego Miasta Ogrodów.

CELE ESK W KATOWICACH

- Aktywizacja mieszkańców, walka z wszelkiego rodzaju wykluczeniami, tworzenie wspólnoty.
- Zmiana w komunikacji miasto-obywatel: dostęp do informacji, tworzenie mechanizmów partycypacji.
- Tworzenie nowej przestrzeni publicznej.
- Powstrzymanie emigracji, szczególnie młodych i wykształconych osób, poprzez poprawę jakości warunków życia oraz powiązanie działań edukacyjnych z potrzebami rynku pracy.
- Inicjowanie nowych obszarów współpracy środowisk i instytucji kultury (Katowice, metropolia, region, Europa).
- Wspieranie współpracy środowisk biznesu, nauki i kultury.
- Dążenie do zrównoważonego rozwoju metropolii.
- Stworzenie silnego ośrodka europejskiego.

2 Jaka jest myśl przewodnia programu, który zostanie zrealizowany w przypadku uhonorowania miasta tytułem Europejskiej Stolicy Kultury?

Wizja miasta-ogrodu Ebeneza Howarda była reakcją na gwałtowny proces industrializacji. Angielski uczoney postawił wówczas kluczowe pytanie: Dokąd ludzie pójdą? (The people, where will they go?). Po ponad stu latach wizja miasta-ogrodu nie straciła nic ze swojej atrakcyjności, jednak współcześnie pytanie brzmi: Gdzie zostaną ludzie?

Miasta-ogrody Howarda były satelickimi osadami, natomiast katowicki ogród rozkwitnie w całym mieście. Przemysłana na nowo wizja Ebeneza Howarda może być rozwiązaniem dla europejskich miast borykających się z dezurbanizacją, fragmentaryzacją przestrzeni miejskiej, a co za tym idzie rozpadem więzi między mieszkańcami. Myśl przewodnia jest więc narracją dla Europy, czyli nowatorską realizacją idei zrównoważonego rozwoju w kontekście powtórnie odczytanej koncepcji Howarda.

Myślenie zbudowane na opozycjach: cywilizacja – natura, sztuka wysoka – kultura masowa oraz sfera duchowa – sfera materialna jest dzisiaj anachroniczne. Z tych powodów Europejczycy potrzebują nowego języka dyskusji o swoich problemach. Koncepcja Miasta Ogrodów inspirowane do świeżego i odważnego spojrzenia na rzeczywistość.

[...] natura nigdy nie była zewnętrzną wobec egzystencji społecznej. [...] Dlatego musimy jak najszybciej wyprodukować narrację alternatywną – taką, która nie traktowałaby natury jako odmiennej od ludzkiego świata.

Bruno Latour

Miasto Industrialne	Miasto Ogrodów
<u>EKSPLOATACJA</u>	<u>ODPOWIEDZIALNOŚĆ</u>
<u>kopalnia</u>	<u>ogród</u>
<u>rozwój oparty na eksploatacji</u>	<u>zrównoważony rozwój</u>
<u>kultura podporządkowuje naturę</u>	<u>natura nie istnieje bez kultury</u>
<u>degradacja środowiska</u>	<u>rozwiązania proekologiczne</u>
<u>obciążenie przeszłością</u>	<u>kreowanie przyszłości</u>
<u>przemysł ciężki</u>	<u>przemysł kreatywny</u>
<u>niszczenie tradycji</u>	<u>inspiracja tradycją</u>
<u>masowa rozrywka</u>	<u>aktywny styl życia</u>
<u>zawłaszczanie przestrzeni publicznej</u>	<u>tworzenie przestrzeni publicznej</u>
<u>grupa ogranicza jednostkę</u>	<u>wspólnota wspiera kreatywność jednostki</u>
<u>sztuka w galerii</u>	<u>miasto dziełem sztuki</u>
<u>ucieczka od cywilizacji</u>	<u>spotkanie w ogrodzie</u>
<u>globalizacja</u>	<u>glokalizacja</u>
<u>jednorodność</u>	<u>różnorodność</u>
<u>rywalizacja</u>	<u>współpraca</u>
<u>egoizm</u>	<u>solidarność</u>

13 lat – Beniamin, gimnazjalista



3 Co byłoby głównym hasłem obchodów? (odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

Wyobraź sobie miasto, które pobudza wszystkie Twoje zmysły. Wyobraź sobie przestrzeń, w której możesz trafić na miejsca przygotowane z myślą o Tobie. Wyobraź sobie miasto, gdzie ogród jest odnawiany przez wszystkie doznania. Potrafisz to sobie wyobrazić?

Hasło Miasto Ogrodów wzbudza zainteresowanie. Dla mieszkańców regionu i kraju zestawienie postindustrialnych Katowic z ogrodem jest zaskakujące, prowokuje do rozmowy o mieście i jego zapomnianych rolach. Przypomina o idei Ebenezera Howarda i próbie jej realizacji w Giszowcu, dzielnicy Katowic. Pobudza wyobraźnię, odsyła w stronę marzeń o mieście-arkadii, stymuluje do działania.

Hasło inspirowane do myślenia o mieście w sposób niebanalny. Nieustannie przeobrażająca się metropolia to żyzny grunt pod nową ideę, przestrzeń otwarta na innowacje.

Figura Miasta Ogrodów stanowi zaproszenie do przebywania w publicznej przestrzeni, a także do wspólnej pracy dla jej rozkwitu. Metafora ogrodu doskonale oddaje harmonię wielu obszarów ludzkiej działalności, łącząc w sobie użyteczność z pięknem. Wskazuje analogie w tworzeniu tak miasta, jak ogrodu: wspólną odpowiedzialność, cierpliwość i dbałość. Ogród to także przestrzeń symboliczna: wyznaczona, ale nie zamknięta, wspólna, a dająca możliwość medytacji.

Miasto Ogrodów będzie wzorem dla innych metropolii europejskich w poszukiwaniu nowego modelu miejskiego życia.

Nie ma pewności, że miasta przetrwają, więc podstawowym problemem dotyczącym zrównoważonego rozwoju miast jest przetrwanie samego pojęcia miasta.

Manuel Castells

4

Jaki obszar geograficzny byłby zaangażowany w obchody Europejskiej Stolicy Kultury? Dlaczego właśnie taki?

KATOWICE

Największe miasto metropolii górnośląskiej i administracyjna stolica województwa śląskiego. Siedziba władz wojewódzkich i ważnych instytucji kultury oraz znaczący ośrodek akademicki.

Miasto jest silnym ośrodkiem gospodarczym, tu organizowane są prestiżowe imprezy targowe. Od dwóch lat w Katowicach odbywa się Europejski Kongres Gospodarczy, ważne wydarzenie polityczno-gospodarcze Europy Środkowo-Wschodniej. Tu powstanie największe w Polsce Międzynarodowe Centrum Kongresowe.

Katowice dysponują międzynarodowym lotniskiem. Usytuowane na skrzyżowaniu paneuropejskich szlaków drogowych i kolejowych mają dobre połączenie z Warszawą i innymi dużymi miastami. Do Krakowa, Ostrawy i Wrocławia można dojechać w dwie godziny samochodem.

METROPOLIA

Miasto jest ściśle związane z metropolią, która liczy ponad 2 miliony mieszkańców. Przejazd autostradą od jej zachodnich do wschodnich krańców zajmuje niespełna pół godziny. Katowice są centralnym punktem sieci komunikacji publicznej.

Działające w metropolii instytucje kultury tworzą różnorodną i komplementarną ofertę wydarzeń.

Mieszkańców Katowic i okolicznych miast łączy nie tylko bliskość zamieszkania, ale również wspólne dziedzictwo. Miasta te stoją przed podobnymi problemami, które mogą być rozwiązane jedynie dzięki wspólnym działaniom.

DLACZEGO KATOWICE I METROPOLIA?

Ze względu na przeszłość związaną z przemysłem ciężkim Katowice nie są postrzegane jako atrakcyjne miejsce do życia. Panuje powszechne przekonanie, że Śląsk to zdegradowana przestrzeń i niewykształceni ludzie, zainteresowani jedynie tanią rozrywką. Tylko wspólnym wysiłkiem, pokazując różnorodność i potencjał regionu, można przetrząść te stereotypy.

Nowoczesna gospodarka zbudowana jest na sieci połączeń pomiędzy najważniejszymi miastami, które przyciągają najlepiej wykształcone osoby i inwestorów. Liczba powiązań w sieci decyduje o możliwościach i pozycji miasta. Pojedynczo Katowice nie są w stanie konkurować z silnymi ośrodkami globalnej gospodarki. Należy więc stworzyć sprawne systemy komunikacji i współpracy między wszystkimi miastami metropolii. Łącząc

potencjał uczelni, przedsiębiorstw, instytucji i mieszkańców, śląskie miasta odegrać mogą znaczącą rolę we współczesnej gospodarce.

Jednym ze sposobów poprawy funkcjonowania miasta jest integracja usług, która umożliwi lepsze wykorzystanie zasobów. Współpraca regionalnych instytucji kultury przyczyni się do stworzenia bardziej atrakcyjnego programu Europejskiej Stolicy Kultury i umożliwi mieszkańcom korzystanie z różnorodnej oferty.

5 Czy udało się pozyskać wsparcie władz lokalnych lub regionalnych? Czy przewiduje się je po uzyskaniu tytułu? Objasnić.

Decyzja o przystąpieniu do konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 została podjęta na mocy uchwały Rady Miasta Katowice. Powołano Komitet Organizacyjny i Radę Programową oraz utworzono Biuro Europejskiej Stolicy Kultury. W 2010 roku miasto przeznaczyło na realizację projektu 5,12 mln PLN.

Z uwagi na silne powiązania Katowic i miast konurbacji podpisane została lista intencyjne określające zasady współpracy.

Istotne jest zaangażowanie Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, skupiającego czternaście miast zamieszkałych przez ok. 2 miliony osób, który podjął uchwałę wspierającą kandydaturę Katowic. Związek zajmie się koordynacją współpracy z miastami członkowskimi oraz włączy się w działania promocyjne.

Marszałek województwa śląskiego zadeklarował poparcie samorządowych władz województwa dla kandydatury Katowic. Instytucje kultury podległe marszałkowi włączają się w przedsięwzięcia realizowane w ramach projektu.

WYKAZ UCHWAŁ MIASTA KATOWICE DOTYCZĄCYCH EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016:

- Przystąpienie do konkursu

Uchwała nr XLVI/949/09 Rady Miasta Katowice z dnia 11 września 2009 w sprawie ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku przez Miasto Katowice.

- Powołanie Biura ESK

Uchwała nr LV/1153/10 Rady Miasta Katowice z dnia 22 marca 2010 w sprawie zaopiniowania Regulaminu Organizacyjnego Górnośląskiego Centrum Kultury.

- Powołanie Rady Programowej

Zarządzenia Prezydenta Miasta Katowice nr 1668 / 2009 z dnia 18 września 2009 dotyczące powołania Rady Programowej projektu Europejska Stolica Kultury Katowice 2016.

Zarządzenia Prezydenta Miasta Katowice nr 1714 / 2009 z dnia 5 października 2009 dotyczące powołania i określenia trybu działania Rady Programowej projektu Europejska Stolica Kultury Katowice 2016.

- Powołanie doradcy prezydenta ds. ESK

Zarządzenie wewnętrzne Prezydenta Miasta Katowice nr 226/2009 z dnia 10 lipca 2009 dotyczące zmian w strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta Katowice.

- Uchwalenie budżetu

Uchwała nr LI/1045/09 Rady Miasta Katowice z dnia 21 grudnia 2009 w sprawie uchwalenia budżetu miasta Katowice na 2010 rok.

W wyniku tej uchwały na zadanie ESK 2016 Katowice przyznano 4,3 mln PLN.

- Uchwała nr LVII/1182/10 Rady Miasta Katowice z dnia 26 kwietnia 2010 w sprawie zmian budżetu oraz w budżecie miasta Katowice na 2010 rok. W wyniku tej uchwały zwiększa się budżet ESK do kwoty 5,12 mln PLN.

18 lat – Adam, maturzysta



6 W jaki sposób obchody wpisałyby się w długofalowe plany rozwoju kulturalnego miasta lub całego regionu?

Koncepcja Miasta Ogrodów wpisuje się w cele i wizje rozwoju przyjęte w strategiach miasta, metropolii oraz regionu:

STRATEGIA ROZWOJU KULTURALNEGO KATOWIC 2020+ (PROJEKT)

Jednym z czterech założeń strategii są starania o tytuł ESK w 2016 roku pod hasłem Katowice Miasto Ogrodów.

Na wizję rozwoju kulturalnego Katowic składają się:

- Edukacja i uczestnictwo w kulturze
- Centra i trasy kultury
- Katowice miasto otwarte
- Kreatywne Katowice
- Katowice stawiające na młodych
- Miasto wielkich wydarzeń
- Katowice i Metropolia w Europie

Cel generalny

Katowice miastem kreatywnym, atrakcyjnym, zapewniającym różnorodną ofertę kulturalną, która łączy sektor publiczny i prywatny oraz sprzyja podnoszeniu poziomu kompetencji kulturowych mieszkańców.

Cele specyficzne

- Katowice miastem o wysokiej atrakcyjności społeczno-kulturowej.
- Katowice miastem gwarantującym swobodę wyboru oferty kulturalnej.
- Katowice, Metropolia i Górny Śląsk wpisane w przestrzeń metropolitalną Polski i Europy.
- Katowice miastem generującym przemianę kulturową i wizerunkową Metropolii i Górnego Śląska.

„KATOWICE 2020” STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Cele strategiczne

- Katowice miastem funkcjonalno-przestrzennej integracji różnorodnych form działalności instytucji kultury, uczelni artystycznych i środowisk twórczych.
- Katowice miastem licznych, dostępnych i dobrze urządzonych przestrzeni publicznych umożliwiających mieszkańcom atrakcyjne spędzanie wolnego czasu.

- Katowice miastem tworzącym warunki dla zrównoważonego rozwoju całego miasta i wzorcowo zrealizowanej rewitalizacji zdegradowanych dzielnic miejskich.
- Katowice miastem oferującym bogactwo usług kulturalnych i rozrywkowych o wysokich walorach estetycznych, zlokalizowanych w jego przestrzeni centralnej.
- Katowice miastem gwarantującym wszystkim mieszkańcom, w tym osobom wymagającym opieki z tytułu wieku, niepełnosprawności, niedostosowania społeczno-ekonomicznego oraz marginalizacji i wykluczenia, dostęp do usług publicznych odpowiadających współczesnym standardom cywilizacyjnym.

Kierunki horyzontalne

- Współpraca władz miasta z elitami kulturalnymi, naukowymi i biznesowymi.
- Organizacja i promowanie wspólnych przedsięwzięć miast aglomeracji górnośląskiej.
- Budowanie świadomości metropolitalnej mieszkańców Katowic z zachowaniem korzeni i tradycji kulturalnej regionu.
- Współpraca Katowic z miastami aglomeracji górnośląskiej, Krakowem i Wrocławiem.

STRATEGIA ROZWOJU GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII SILESIA DO 2025 ROKU

Wizja

- Metropolia Silesia to policentryczny zespół miejski o wysokim kapitale społecznym, pozwalający osiągnąć pełnię życia dzięki atrakcyjnym warunkom pracy i zamieszkania w czystym środowisku, w regionie o nowoczesnej gospodarce, z wysoko rozwiniętymi usługami publicznymi w zakresie nauki, kultury, zdrowia i transportu.

Wybrane kierunki rozwoju

- Tworzenie klastrów biznesowo-naukowo-kulturalnych.
- Rewitalizacja obszarów śródmiejskich.
- Wielokierunkowa adaptacja terenów przemysłowych oraz obiektów architektury przemysłowej. Stworzenie metropolitalnego systemu terenów aktywnej rekreacji wraz z powiązaniem pieszo-rowerowymi.

Promocja zdrowego trybu życia

- Tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju inicjatyw obywatelskich, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.
- Wzrost liczby placówek Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020”

Priorytety

- Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie.
- Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie.
- Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej.

STRATEGIA ROZWOJU KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM NA LATA 2006–2020

Wizja

Województwo śląskie będzie:

- regionem zróżnicowanym kulturowo, harmonijnie łączącym elementy odmiennych tradycji i tożsamości kulturowych;
- regionem, w którym kultura odzwierciedla i kształtuje podstawowe cnoty obywatelskie, takie jak: otwartość, uczciwość, odpowiedzialność, pracowitość, umiejętność społecznej współpracy, wpływając pozytywnie na jakość kapitału społecznego;
- regionem, w którym kultura jest istotnym elementem rozwoju gospodarczego, zwiększającym konkurencyjność ekonomiczną województwa, dającym szansę na rozwój społeczno-ekonomiczny, a w efekcie poprawiającym jakość życia jego mieszkańców;
- regionem, w którym w sposób innowacyjny wykorzystuje się potencjał twórczy środowiska artystycznego do jakościowej poprawy przestrzeni publicznej, w tym instytucji użyteczności publicznej.

Cel strategiczny

- Wzrost kompetencji potrzebnych do uczestnictwa w kulturze (odbiorcy), efektywnego zarządzania kulturą (animatorzy kultury) i twórczości artystycznej w warunkach gospodarki rynkowej (twórcy).



7 W jakim stopniu zaplanowano nawiązanie współpracy z drugą Stolicą Kultury?

Kontakty pomiędzy Katowicami i Cuencą zapoczątkowano w 2006 roku, gdy województwo śląskie przystąpiło do projektu Tool Quiz – międzynarodowej platformy współpracy regionalnej, w skład której (prócz hiszpańskiej prowincji Castilla-La Mancha) wchodzi także: Nord-Pas de Calais, Wspólnota Francuska Belgii, Wspólnota Flamandzka Belgii, Walia, Rogaland w Norwegii. Współpraca odbywa się na trzech szczeblach: artystów i dyrektorów artystycznych, administracji, polityków. Gwarantuje to efektywność wspólnych przedsięwzięć.

W lutym 2010 roku w Katowicach otwarto wystawę grafik Antonia Saury (twórcy związanego z Cuencą) wykonanych w paryskim Atelier Clot, Bramsen & Georges. Ponadto, dzięki współpracy z Fundacją Antonia Saury, pokazano fotografie Carlosa Saury, a oficjalną inaugurację starań Katowic o tytuł ESK uświetnił spektakl *Flamenco Hoy!* w reżyserii artysty.

28 kwietnia 2010 roku zorganizowano międzynarodową konferencję *Europejskie Stolice Kultury. Impuls do zmian*. Uczestniczyli w niej m.in.: Angeles Diaz Vieco, szefowa Fundacji Simetrias z Toledo, przedstawiciele Cuenci Pedro Hidalgo oraz Ignacio Rodriguez i Torne. We wrześniu przedstawiciele Katowic wezmą udział w warsztatach organizowanych przez Fundację Cuenca 2016.

Dzięki współpracy z Fundación Patronato Semana de Música Religiosa de Cuenca odbędzie się w Katowicach cykl koncertów w ramach festiwalu muzyki sakralnej Semana de Música Religiosa.

Katowicka Akademia Sztuk Pięknych od lat jest partnerem Universidad de Castilla-La Mancha w Cuence w ramach programu Erasmus. Obchody ESK będą kolejną okazją do wymiany młodzieży i twórców pomiędzy krajami.

Współpraca z hiszpańską Stolicą Kultury będzie obejmować działania promocyjne oraz realizację wspólnych projektów:

- Kamienica Kultury
- Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku
- Szkolne Stolice Kultury
- Ogród Wielu Kultur
- Katowicka Olimpiada Sztuki
- Kapłan i Błazen
- Great Expectations
- Centrum Edukacji Rozwojowej
- Konkursy filmowe *Katowice o sobie – autoportret filmowy* oraz *Katowice – spojrzenie z zewnątrz*
- Rezydencje artystyczne
- Hiperksiążka dla malucha (Europejska mapa baśni)



8

W jaki sposób obchody będą mogły spełnić każde z wymienionych poniżej kryteriów. Uzupelnąć odnośnie każdego z kryteriów.

(pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej)

W jaki sposób obchody przyczynią się do umocnienia związków miasta z Europą?

Metropolia umocni swoje związki z Europą poprzez szereg przedsięwzięć, które realizowane będą z partnerami zagranicznymi. Miasto Ogródów zaintryguje Europejczyków i zachęci ich do odwiedzania regionu. Jednak związki te można rozumieć nieco szerzej, jako upowszechnianie systemu edukacji, która dostarcza kompetencji kluczowych, potrzebnych do rozwoju społeczności Unii Europejskiej i funkcjonowania w kształtującym się społeczeństwie wiedzy. Katowice, podejmując dyskusję na temat europejskich miast, chcą zaproponować Europie nową narrację, nowy sposób przestrzegania i mówienia o rzeczywistości.

W odniesieniu do europejskiego wymiaru obchodów – w jaki sposób miasto przyczyni się do realizacji następujących celów: umocnienie współpracy w każdym sektorze kultury pomiędzy podmiotami z dziedziny kultury, artystami i miastami z danego państwa członkowskiego i innych państw członkowskich.

BAROQUE FACTORY

Program stypendialny dla młodych muzyków z Europy, został stworzony w celu przygotowania profesjonalnego barokowego ansamblu. Uczestnicy przedsięwzięcia, posiadający różnorodną tożsamość kulturową i doświadczenia muzyczne, spotkają się w Katowicach, by na nowo odczytać muzyczną tradycję kontynentu. Barokowa improwizacja, zachowując uniwersalny charakter oraz silne zakorzenienie w przeszłości, oddaje dynamikę i otwartość europejskiej tożsamości.

UNIwersYTET KULTURY TRZECIEGO WIEKU

Proces starzenia się społeczeństwa jest jednym z największych wyzwań Europy. Celem projektu jest aktywizacja osób trzeciego wieku oraz pokazanie, że dzięki posiadanym umiejętnościom i doświadczeniu stanowią oni ważną część kształtującego się społeczeństwa wiedzy.

Uniwersytet zakłada uruchomienie rezydencji artystycznych oraz funkcji profesora wizytującego dla emerytowanych twórców i wykładowców. Będą oni realizować przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku na Śląsku oraz partnerami z innych krajów.

KAMIENICA KULTURY

Jednym z warunków kreatywnej działalności w sferze kultury jest ciągły przepływ osób i idei pomiędzy różnymi ośrodkami. Program wymiany w ramach Kamienicy umożliwi początkującym menedżerom, kuratorom i animatorom kultury odbycie staży w partnerskich instytucjach w Europie. W czasie kilkutygodniowych wyjazdów uczestnicy poznają różne sposoby zarządzania kulturą, zrealizują również własne pomysły w kooperacji z poznanymi artystami. Instytucje biorące udział w projekcie stworzą sieć współpracy, a coroczne konferencje i warsztaty organizowane w Katowicach dotyczyć będą nowatorskich modeli realizacji przedsięwzięć edukacyjnych i kulturalnych.

Podkreślenie bogactwa różnorodności kulturowej w Europie

RECYKLING POMYSŁÓW I UMIEJĘTNOŚCI

Globalizacja i masowa produkcja towarów nie sprzyja różnorodności kulturowej, zglobalizowanym społecznościom zagraża przerwanie ciągłości tradycji – zanikają cenne umiejętności, giną unikalne zawody. Reakcją na te zjawiska jest wyraźny w XXI wieku wzrost zainteresowania tym co lokalne i osobliwe. Projekt zakłada stworzenie internetowej bazy praktyk i umiejętności, które straciły znaczenie w kulturze masowej, a mogłyby znaleźć szersze zastosowanie w kształtującym się społeczeństwie postindustrialnym.

Dzięki zaangażowaniu uczestników z wielu krajów (szkół, organizacji pozarządowych, projektantów oraz internautów prowadzących własne badania) inicjatywa pokaże wzajemne wpływy i różnorodność kulturową kontynentu. Jednocześnie będzie posiadała charakter etnograficznych badań terenowych, które staną się źródłem inspiracji dla europejskich projektantów.

MAILING LIST

Projekt podejmuje zagadnienie wielokulturowości Europy. Motywem przewodnim jest list jako narzędzie komunikacji oraz tekst kultury. W pierwszej kolejności uczestnicy dotrą do prywatnej korespondencji dokumentującej wielokulturowość Śląska. Następnie wykorzystają cyfrowe narzędzia do archiwizacji i przetwarzania danych, by zbadać podobieństwa i różnice między tradycyjnym listem a e-mailem czy esemesem. Istotny będzie współczesny kontekst komunikacji międzykulturowej, pojawiający

się w wraz z emigracją zarobkową. Nowe narzędzia komunikacji (e-mail, SMS, serwisy społecznościowe) funkcjonują przede wszystkim jako środki nawiązywania i utrzymywania kontaktów międzyludzkich. Wielokulturowość objawia się nie jako zagrożenie dla wspólnoty, lecz ważny element jej tożsamości kształtowanej w procesie komunikacji.

Uwypuklenie wspólnych aspektów kultury europejskiej

HIPERKSIĄŻKA DLA MALUCHA – EUROPEJSKA MAPA BAŚNI

Rozwój technologii cyfrowych sprawia, że tradycyjna książka straciła na popularności jako medium opowiadania historii. Współczesny czytelnik chce kreować literaturę, usłyszeć dźwięki fikcyjnego świata, dotknąć postaci, dosłownie zanurzyć się w odgrywanej rzeczywistości.

Hiperksiążka dla malucha to cykliczny konkurs dla projektantów z Europy połączony z konferencją, warsztatami oraz akcją promującą nowe interpretacje klasycznych europejskich dzieł literackich dla dzieci. W 2016 roku celem konkursu *Europejska mapa baśni* będzie zebranie i ponowne odczytanie motywów baśniowych funkcjonujących w europejskiej kulturze oraz przeniesienie ich do środowiska mediów elektronicznych. Hipermedia zadbają o pokazanie uniwersalnego charakteru toposów literackich, które staną się zrozumiałe dla dzieci o zróżnicowanym zasobie kompetencji kulturowych i umiejętności poznawczych (przedstawiciele różnych kultur, mniejszości, grup marginalizowanych czy osób z dysfunkcjami).

Do udziału w konkursie zaproszeni zostaną projektanci z całej Europy. Istotnym elementem będzie wypracowanie mechanizmu współpracy pomiędzy projektantami a wydawcami z różnych części kontynentu oraz realizacja najlepszych prac.

OGRODY EUROPY

W różnych dzielnicach miasta powstanie sieć ogrodów, nawiązujących do najbardziej znanych przykładów z historii sztuki europejskiej, takich jak ogród holenderski, włoski czy angielski. Katowickie realizacje wykorzystają historyczny charakter pierwowzorów, nie ograniczając się jednak do naśladownictwa. Pozostaną otwarte na dialog z przestrzenią, a także na interpretacje tworzących je artystów. Poszczególne realizacje towarzyszyć będzie strona internetowa oraz audioprzewodnik zawierający informacje historyczne i ciekawostki dotyczące ogrodów.

9 W jaki sposób obchody będą mogły spełnić każde z wymienionych poniżej kryteriów. Uzupełnić odnośnie każdego z kryteriów.

(pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej)

W odniesieniu do kategorii miasto i jego obywatele – w jaki sposób miasto przyczyni się do realizacji w ramach obchodów następujących celów:

Wzbudzenie zainteresowania społeczności w skali Europy

Katowice w 2016 roku to nie tylko miejsce spektakularnych wydarzeń kulturalnych. To również realizacja wizji metropolii przyszłości. Ogrodom, zaprojektowanym przez najlepszych europejskich artystów, towarzyszyć będą nowomediałne realizacje, które pomogą stworzyć dostępną i atrakcyjną przestrzeń oraz zmienić wizerunek współczesnego miasta.

Katowice proponują również szereg przedsięwzięć internetowych w przekonaniu, że współczesna metropolia musi być także ważnym węzłem globalnego społeczeństwa sieci. Wspierane są oddolne działania internautów, a także idea digitalizacji twórczości i dzielenia się wiedzą.

CENTRUM SZTUKI SPORTU

Działalność tego nowatorskiego w skali Europy ośrodka obejmuje upowszechnianie sztuki sportu, a także badanie i dokumentowanie dziejów sportu oraz opisywanie jego propagandowej funkcji. Centrum zgromadzi materiały o różnicowanym charakterze – filmy i kroniki filmowe, nagrania telewizyjne i radiowe, plakaty, fotografie, relacje uczestników. Instytucja stanie się również koordynatorem wielu wydarzeń kulturalnych. Jednym z nich będzie Katowicka Olimpiada Sztuki, zainaugurowana w 2012 roku w stulecie pierwszego Olimpijskiego Konkursu Sztuki i Literatury.

SZKOLNE STOLICE KULTURY

Konkurs powstanie z myślą o promowaniu idei ESK wśród młodych obywateli Unii Europejskiej. Będą oni ubiegać się o prestiżowy tytuł Szkolnej Stolicy Kultury, realizując własne pomysły we współpracy z rówieśnikami z innych krajów. W pierwszych latach udział w programie wezmą szkoły Katowic i miast w Hiszpanii, które rywalizują o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Następnie do udziału w projekcie zaproszeni zostaną uczniowie z pozostałych państw Unii. Przedsięwzięciu towarzyszyć będą warsztaty dotyczące najważniejszych dla społeczności europejskiej zagadnień,

jak ekologia czy wielokulturowość. Wymiana międzynarodowa uczniów przyczyni się do tworzenia sieci kontaktów i współpracy pomiędzy europejskimi regionami.

Zaangażowanie świata kulturalnego i społeczno-gospodarczego oraz mieszkańców miasta, społeczności przedmieść i regionu

MIESZKAŃCY

Pierwszym krokiem Katowic na drodze do Europejskiej Stolicy Kultury jest oddanie głosu mieszkańcom. Nie przypadkiem profil kandydatury miasta w serwisie Facebook był inicjatywą oddolną, a osobie, która go stworzyła, zaproponowano pracę w Biurze ESK.

Miejschem regularnych spotkań z mieszkańcami będą Kluby ESK, znajdujące się w najpopularniejszych galeriach, klubach i instytucjach kultury w regionie. We współpracy z radiem studenckim powstanie Studenckie Biuro Projektów wspierające realizację pomysłów studentów (jest ich na Śląsku prawie 200 tysięcy). Do młodzieży szkolnej skierowany jest projekt Młode Grono Kultury. Istotnym elementem programu będą przedsięwzięcia internetowe, które stworzą platformę komunikacji dla mieszkańców. Przykładowo, Śląska Wikimapa umożliwi szybkie organizowanie się w sprawach ważnych dla lokalnej społeczności, a także tworzenie własnych obrazów miasta oraz aglomeracji.

Mieszkańcy włączą się w prace nad zmianą przestrzeni miejskiej. W ramach inauguracji starych miast o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w akcji Kwiatowice rozdano kilka tysięcy sadzonek słoneczników. W roku obchodów katowiczanie włączą się do akcji Prywatny Ogród. Balkony, tarasy, dachy i okna domów, osiedlowe skwery oraz prywatne posesje zamienią się w kwitnące miniogrody.

Program ESK zawiera również szereg propozycji edukacyjnych. Jedną z nich jest Muzyczny potłacz. Wspólna gra na instrumentach i śpiew są charakterystyczne dla Górnego Śląska. Kontynuacja bogatej śląskiej tradycji chórów i orkiestr dętych wymaga nowej perspektywy, która nie ogranicza się do wymiaru lokalnego. Stąd odwołanie do najstarszej formy wymiany kultury materialnej i intelektualnej – plemiennej ceremonii potłacz. Projekt będzie cyklem corocznych warsztatów i występów grup lokalnych, krajowych oraz zagranicznych (m.in. z miast partnerskich). Przestrzeń

publiczna Katowic stanie się miejscem spotkań, dialogu pomiędzy różnymi tradycjami muzycznymi. Równolegle powstaną nowe inicjatywy muzyczne (już nie tylko zespoły zrzeszające mieszkańców danej dzielnicy, parafii, zakładu pracy, ale wspólnoty powstające w oparciu o nowe kategorie).

DZIELNICE

Działania w ramach ESK będą odbywać się we wszystkich dzielnicach miasta. Specjalne programy przewidziano dla najbardziej zaniedbanych obszarów postindustrialnych. W ramach Miejskich narracji przestrzennych każdego roku tworzona będzie unikatowa narracja jednej dzielnicy Katowic. Wykorzystując metodę map mentalnych, dokumentację fotograficzną, dźwiękową i multimedialną, uczestnicy zdefiniują możliwości i problemy dzielnic. Sesje zaangażują nie tylko środowisko architektów, projektantów, socjologów, ale i mieszkańców dzielnic. Społeczne interwencje zrealizowane zostaną w formie flash mobu, gali, jarmarku, gry miejskiej czy happeningu.

W projekcie Wyjdz na plac mieszkańcy wspólnie z wolontariuszami, przedstawicielami parafii, organizacji pozarządowych i przedsiębiorcami opracują plany przemiany własnych podwórek. Organizowane będą przedstawienia, projekcje multimedialne, słuchowiska oraz cykl warsztatów teatralnych Re:definicja. W przedsięwzięcie włączą się również artyści biorący udział w programie rezydencjalnym. Ich zadaniem będzie zaangażowanie lokalnej społeczności do wspólnej pracy nad najbliższym otoczeniem.

ŚWIAT KULTURY

Jednym z głównych celów katowickiej kandydatury jest inicjowanie nowych form współpracy środowisk i instytucji kultury. W proces przygotowania założeń programowych włączeni zostali przedstawiciele organizacji z miast całego regionu. Dalsze etapy pracy nad programem zakładają pogłębienie współpracy z różnymi podmiotami z miasta, metropolii oraz województwa śląskiego.

Zaplanowano cykl konferencji i warsztatów dotyczących kształtu poszczególnych platform projektowych (zaprezentowanych we wrześniu podczas Kongresu Kultury Województwa Śląskiego 2010). W kolejnych latach instytucje, organizacje pozarządowe oraz twórcy składać będą w Biurze ESK propozycje działań. Równolegle realizowane będą

przedsięwzięcia z partnerami zdefiniowanymi w pierwszym etapie przygotowania aplikacji (przede wszystkim z uczelniami artystycznymi i instytucjami kultury).

W przygotowania obchodów włączone zostaną również katowickie i metropolitalne placówki edukacyjne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz ponadgimnazjalne). Program obchodów zakłada realizację kilkudziesięciu projektów edukacyjno-artystycznych dla dzieci i młodzieży.

Szczególnie istotnym elementem będzie współpraca ze szkołami wyższymi w mieście i regionie (46 uczelni). Ważne jest nie tylko wykorzystanie ich potencjału naukowego i intelektualnego, ale również bezpośrednie włączenie w organizację przedsięwzięć (kilkadziesiąt przygotowanych projektów zakłada współpracę ze śląskimi uczelniami).

PRZEDSIĘBIORCY

Kolejnym kluczowym zadaniem katowickiej kandydatury jest wspieranie współpracy środowisk biznesu, nauki i kultury. Biuro ESK nawiązało w tym celu współpracę z Regionalną Izbą Gospodarczą w Katowicach. Ponadto przewidziano realizację przedsięwzięć, które bezpośrednio wspierają rozwój gospodarki kreatywnej, bądź też skierowane są do przedsiębiorców.

■ Kamienica Kultury

Długofalowy program wspiera przedsięwzięcia z zakresu przemysłu kreatywnego. Zakłada zapewnienie uczestnikom przestrzeni, profesjonalnej opieki organizacyjnej i merytorycznej, a także tworzenie preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Do współpracy z Kamienicą Kultury zaproszeni zostaną lokalni przedsiębiorcy, instytucje oraz samorząd miasta. Ich współdziałanie będzie nowoczesnym połączeniem gospodarki, nauki i kultury, który pozytywnie wpłynie na rozwój Katowic i regionu.

Przewidziano utworzenie m.in. Inkubatora Przedsiębiorczości dla małych i średnich przedsiębiorstw z sektora kultury i sektora kreatywnego. Kamienica będzie inicjować i koordynować współpracę podmiotów lokalnych z partnerami europejskimi. Kontakty z organizacjami prowadzonymi podobne programy pozwolą na integrację grup i instytucji. W ramach wymiany organizowane będą również warsztaty i szkolenia dla osób działających w sektorze kultury.

■ Responsible Design

Celem projektu jest promowanie odpowiedzialnych pod względem ekologicznym i społecznym rozwiązań w różnych dziedzinach projektowania. Prowadzone programy badawcze będą inicjować współpracę designerów, informatyków, inżynierów, architektów, kulturoznawców oraz wspomagać przepływ pomysłów i technologii pomiędzy uczelniami i projektantami a przemysłem. Responsible Design pozwoli na wymianę doświadczeń projektantów z Europy i innych kontynentów.

Koordynatorem przedsięwzięcia będzie Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, która wraz ze Śląskim Zamkiem Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie ma największy wkład w rozwój projektowania w regionie. Dzięki licznym przedsięwzięciom Akademii (m.in. *Innowacyjny dizajn Lokomotywą śląskiej gospodarki. Sieć współpracy środowisk akademickich z biznesem* oraz *Design Silesia*, które realizowane są ze środków unijnych) Katowice będą mogły stać się ważnym europejskim ośrodkiem designu. Systematyczna edukacja oraz współpraca z biznesem przyniesie korzyści lokalnym firmom, które staną się bardziej atrakcyjne na rynku europejskim, ceniącym innowacyjne rozwiązania.

Wywołanie trwałych efektów i stanowienie integralnej części długofalowego rozwoju kulturalnego i społecznego miasta

Zarówno główna idea, jak również szczegółowy program obchodów ESK wpisują się w potrzeby oraz strategię rozwoju miasta i regionu. Podczas przygotowań kandydatury wykorzystano raporty (m.in. *Zrównoważony rozwój Metropolii Silesia* oraz dokument stworzony w ramach programu IBM Corporate Service Corps w Katowicach), opinie ekspertów z różnych środowisk oraz mieszkańców.

Szczególny nacisk położono nie tylko na zmiany w przestrzeni miejskiej, ale przede wszystkim na działania aktywizujące i integrujące społeczność oraz poprawę jakości warunków życia.

Niezwykle istotny element programu stanowi edukacja, dostarczająca wszystkim grupom wiekowym kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie wiedzy. Zaproponowane przedsięwzięcia zmierzają do powiązania działań edukacyjnych z potrzebami rynku pracy, odpowiadają na wymagania nowoczesnej gospodarki, w której kompetencje kulturowe i praca intelektualna odgrywają kluczową rolę.

Miasto Ogrodów to model zrównoważonego rozwoju metropolii, strategia działania na najbliższe dziesięciolecia.

10 W jaki sposób miasto zamierza uzyskać efekt synergii i włączyć się we wspomagane przez instytucje europejskie działania w dziedzinie kultury?

Projekt jest zgodny z celami *Europejskiej agendy dla kultury*. Fundamentami koncepcji Miasta Ogrodów są dialog międzykulturowy i kulturowa różnorodność. Istotą przedsięwzięcia jest budowa międzynarodowych platform komunikacji. W październiku 2010 roku odbędzie się pierwsza z wielu konferencji organizowanych przez Biuro ESK. W 2011 roku rozpocznie się realizacja kilkunastu programów współpracy międzynarodowej. Działaniom tym będzie towarzyszyć szereg projektów internetowych.

Kandydatura Katowic jest katalizatorem twórczych i innowacyjnych działań w mieście i regionie. Za sprawą tego procesu Katowice staną się ważnym ośrodkiem europejskim, który odegra istotną rolę we wprowadzaniu *Europejskiej agendy dla kultury*, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej. Już teraz, przez liczne powiązania i potencjał ekonomiczny, Śląsk ma duże znaczenie w tej części Europy. W przyszłości Katowice zaoferują doświadczenia w budowaniu gospodarki opartej na wiedzy i wdrażaniu strategii zrównoważonego rozwoju oraz atrakcyjną wizję miasta.

11

Czy określone elementy programu zostały zaadresowane do pewnych grup docelowych (młodzieży, mniejszości itd.)? Proszę wymienić takie elementy zawarte w programie zaplanowanych wydarzeń

DZIECI

- Ogród Szkolny – Zielona Klasa
- naturaLIVE
- Śląski Ogród Botaniczny
- Europejski Rok Lalki
- Wy-graj siebie
- Maj Junior Festiwal
- Edukacja plastyczna
- Hiperksiążka dla malucha
- Cybermiasto/Cyberogród
- Akademia Nowych Mediów

MŁODZIEŻ SZKOLNA

- Szkolne Stolice Kultury
- Młode Grono Kultury
- Kamienica Teatralna
- Warsztat słuchania
- Wszystko jazzne!
- Centrum Edukacji Rozwojowej
- Pracownie filmowe
- Mailing List
- Lekcje czytania
- Kroniki Ogrodowe

GENERACJA TRZECIEGO WIEKU

- Recykling pomysłów i umiejętności
- Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku
- Kamienica Teatralna
- Re:definicja
- Muzyczny potłacz
- Mailing List
- Akademia Nowej Piśmienności
- Dostępny Śląsk
- Akademia Nowych Mediów
- Prywatny Ogród

OSOBY Z DYSFUNKCJAMI POZNAWCZYMI ORAZ NIEPEŁNOSPRAWNE RUCHOWO

- Responsible Design
- Dostępny Śląsk
- Akademia Nowych Mediów
- Hiperksiążka dla malucha

MIESZKAŃCY OBSZARÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

- Miejskie narracje przestrzenne
- Land Art
- Wyjdź na plac
- Prywatny Ogród
- Re:definicja
- Cybersiedle
- Muzyczny potłacz

KIBICE

- Biennale murali
- Konkurs graffiti
- Centrum Sztuki Sportu

PRZEDSIĘBIORCY

- Responsible Design
- Dostępny Śląsk
- Kamienica Kultury
- Katoliterat – sieć księgarń
- Sieć galerii

12

Jakiego rodzaju kontakty miasto, lub podmiot powołany przez nie w celu organizacji obchodów, nawiązało lub zamierza nawiązać z:

podmiotami z dziedziny kultury na terenie miasta**UNIwersYTET ŚLĄSKI**

Młodzieżowe Towarzystwo Naukowe | Perspektywy Edukacji Kulturoznawczej (konferencja/warsztaty/dobre praktyki) | Re:definicja | Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku | Silesia ex machina | Akademia Nowej Piśmienności | Diagnostyka nowych form komunikacji | Lekcje czytania | Cybermiasto/Cyberogród | Instytut Mediów im. Marshalla McLuhana | Centrum Nowych Mediów

UNIwersYTET ŚLĄSKI, WYDZIAŁ RADIA I TELEWIZJI

Great Expectations | Centrum Edukacji Rozwojowej dla Europy Środkowo-Wschodniej | Kamera-sport-tożsamość | Unia Amatorskich Klubów Filmowych | Międzynarodowa Konferencja *Changing the Image – Changing the World* | Pracownie Filmowe

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH

Responsible Design | Future Perfect | Recykling pomysłów i umiejętności | City that sounds | Warsztat słuchania | Filmbox | Rezydencje artystyczne | Mailing List | Centrum Sztuki Współczesnej | Hiperksiążka dla malucha | Centrum Sztuki Sportu | Centrum Nowych Mediów

AKADEMIA MUZYCZNA

Kultura i Natura | Baroque Factory | City that sounds | Muzyczny potłacz | Wy-graj siebie | Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Akademickich | Warsztat Słuchania | Wszystko jazzne!

UNIwersYTET EKONOMICZNY

Responsible Design

POLITECHNIKA ŚLĄSKA

Responsible Design | Filmbox | Dostępny Śląsk

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Centrum Sztuki Sportu | Sport a społeczna dyscyplina (konferencja)

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

Młode Grono Kultury | Ogród Szkolny – Zielona Klasa | Młodzieżowe Towarzystwo Naukowe | Perspektywy Edukacji Kulturoznawczej (konferencja) | Warsztat słuchania | Wszystko jazzne! | Pracownie Filmowe | Akademia Nowych Mediów

MUZEUM ŚLĄSKIE

Cykl komiksów | Edukacja plastyczna

MUZEUM HISTORII KATOWIC

Cykl komiksów | Kamienica Teatralna | Edukacja plastyczna

GALERIA SZTUKI BWA

Edukacja plastyczna | Katowicka Olimpiada Sztuki

GALERIA SZTUKI SZYB WILSON

Kluby ESK | Sieć galerii

ŚLĄSKIE CENTRUM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Tolerancja przez poznanie | Mailing List | Mapowanie Katowic

INSTYTUCJA KULTURY ARS CAMERALIS

Centrum Sztuki Współczesnej | Cybermiasto/Cyberogród | Festiwal Wideoartu i Cybersztuki | Cykl komiksów

REGIONALNY OŚRODEK KULTURY W KATOWICACH

Agora Teatralna | Re:definicja | Konkursy – *Katowice o sobie – autoportret filmowy, Katowice – spojrzenie z zewnątrz*

PAŁAC MŁODZIEŻY W KATOWICACH

Katowicka Olimpiada Sztuki | Konkursy – *Katowice o sobie – autoportret filmowy, Katowice – spojrzenie z zewnątrz*

INSTYTUCJA FILMOWA SILESIA FILM

Great Expectations | Pracownie Filmowe | Filmbox

TEATR ŚLĄSKI

Kapłan i Błazen

TEATR KOREZ

Kapłan i Błazen

ŚLĄSKI TEATR LALKI I AKTORA ATENEUM

Europejski Rok Lalki

STOWARZYSZENIE TEATRALNE A PART

Cztery Żywioty Katowic

BIBLIOTEKA ŚLĄSKA

Międzynarodowa Konferencja *Changing the Image – Changing the World* | Katoliterat | Mailing List

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W KATOWICACH

Kroniki Ogrodowe | Mailing List

INSTYTUT WSPÓŁCZESNEGO MIASTA

Ogrody Europy | Mapowanie Katowic

STOWARZYSZENIE MOJE MIASTO

Wyjdź na plac | Kluby ESK | Kamienica Teatralna

STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW KATOWIC

Kluby ESK

STOWARZYSZENIE EDUKACJA DLA PRZYSZŁOŚCI

Młodzieżowe Towarzystwo Naukowe | Kroniki Ogrodowe | Ogród Wielu Kultur

AIESEC KATOWICE

Studenckie Biuro Projektów

EUROPEJSKIE FORUM STUDENTÓW AEGEE KATOWICE

Studenckie Biuro Projektów

ŚLĄSKI KLUB FANTASTYKI

Roz-bież Katowice

INSTYTUT WSPÓŁPRACY I PARTNERSTWA LOKALNEGO

Kamienica Kultury

FUNDACJA ROZWOJU DEMOKRACJI LOKALNEJ – OŚRODEK KSZTAŁCENIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Kamienica Kultury

FUNDACJA ELEMENTARZ

Hiperksiążka dla malucha

POLSKI ZWIĄZEK CHÓRÓW I ORKIESTR ODDZIAŁ ŚLĄSKI

Muzyczny potłacz

podmiotami z dziedziny kultury spoza miasta

ŚLĄSKI ZAMEK SZTUKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W CIESZYNIE
Responsible Design

CSW KRONIKA W BYTOMIU

Kluby ESK | Rezydencje artystyczne

MUZEUM GÓRNOŚLĄSKIE W BYTOMIU

Cykl komiksów

TEATR ROZRYWKI W CHORZOWIE

Kapłan i Błazen

TEATR LALEK BANIALUKA W BIELSKU-BIAŁEJ

Europejski Rok Lalki

TEATR DZIECI ZAGŁĘBIA W BĘDZINIE

Europejski Rok Lalki

POLSKI OŚRODEK LALKARSKI POLUMINA

Europejski Rok Lalki

INSTYTUT TEATRALNY IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO W WARSZAWIE

Wirtualna Platforma Teatralna

STOWARZYSZENIE TEATR GRODZKI W BIELSKU-BIAŁEJ

Re:definicja

FUNDACJA EDUKACJA DLA DEMOKRACJI

Centrum Edukacji Rozwojowej dla Europy Środkowo-Wschodniej |
Międzynarodowa Konferencja *Changing the Image – Changing the World*

FUNDACJA ABCXXI – CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM

Hiperksiążka dla małuca

**MIĘDZYNARODOWY INSTYTUT DIALOGU I TOLERANCJI
IM. JANA KARSKIEGO W RUDZIE ŚLĄSKIEJ**

Tolerancja przez poznanie

STOWARZYSZENIE GENIUS LOCI – DUCH MIEJSCA W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

Silesia ex machina | Mailing List | Roz-bież Katowice

INSTYTUT MIKOŁOWSKI IM. R. WOJACZKA

Katoliterat

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Akademia Nowej Piśmienności

FUNDACJA NA RZECZ BADAŃ LITERACKICH

Diagnoza nowych form komunikacji

podmiotami z dziedziny kultury zga granicy**CCE CREATIVITY, CULTURE AND EDUCATION (WIELKA BRYTANIA)**

Ogród Wielu Kultur

GRAFFITI-DORTMUND GRAFFITI COMMUNITY (NIEMCY)

Biennale murali o tematyce sportowej i konkurs graffiti

IISCA INTERNATIONAL SPORT AND CULTURE ASSOCIATION

Katowicka Olimpiada Sztuki

ANTAGON THEATERAKTION (NIEMCY)

Cztery Żywioty Katowic

TEATRO DUE MONDI (WŁOCHY)

Cztery Żywioty Katowic

THE WORLDWIDE FRIENDS OF PUNCH AND JUDY

Europejski Rok Lalki

TEATR PANTAKIN DA VENEZIA (WŁOCHY)

Kapłan i Błazen

TEATR OSKARASA KORŠUNOVASA (LITWA)

Kapłan i Błazen

ITI INTERNATIONAL THEATRE INSTITUTE

Kamienica Teatralna

RED PRIEST ENSEMBLE (USA)

Baroque Factory

THE MOZARTEUM UNIVERSITY IN SALZBURG (AUSTRIA)

Baroque Factory

**EMPAC – CURTIS R. PRIEM EXPERIMENTAL MEDIA AND PERFORMING
ARTS CENTER (NOWY JORK, USA)**

DAC (Digital Art Cinema Festival)

ZKM ZENTRUM FÜR KUNST UND MEDIENTECHNOLOGIE (NIEMCY)

DAC (Digital Art Cinema Festival)

UNICA (UNION INTERNATIONALE DU CINÉMA NON PROFESSIONNEL)

Unia Amatorskich Klubów Filmowych

RES ARTIS WORLDWIDE NETWORK OF ARTIST RESIDENCIES

Rezydencje artystyczne

ASSOCIATION FOR CHILDHOOD EDUCATION INTERNATIONAL

Hiperksiążka dla małuca

EUROPEAN CHILDREN'S NETWORK

Hiperksiążka dla małuca

UNIwersYTET L'ORIENTALE (WŁOCHY)

Silesia ex machina

JOHANNES-BOBROWSKI-GESELLSCHAFT E.V. (BERLIN, NIEMCY)

Silesia ex machina

CREATIVE TIME (NOWY YORK)

Future Perfect

CINEMA RIF (TANGER)

Future Perfect

THE DIGGERS (SAN FRANCISCO)

Future Perfect

KUNSTVEREIN DORTMUND

Centrum Sztuki Współczesnej

KUNSTVEREIN WOLFSBURG

Centrum Sztuki Współczesnej

ICA – INSTITUT OF CONTEMPORARY ARTS (LONDYN)

Centrum Sztuki Współczesnej

VIDEONALE BONN

Festiwal Wideoartu i Cybersztuki

**LES INSTANTS VIDÉO NUMÉRIQUES ET POÉTIQUES
(MARSYLIA, FRANCJA)**

Festiwal Wideoartu i Cybersztuki

Wymienić kilka przykładów podmiotów, z którymi nawiązana zostanie współpraca i określić jej charakter.
(odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

29 lat – Ryszard Broda, pracownik banku



13 Na czym polega nowatorski charakter projektu?

Nowatorski charakter wynika z przyjętej optyki: całość przedsięwzięcia jest zorientowana nie tylko na korzyści płynące z tytułu ESK dla Katowic, ale na to, co w projekcie może okazać się pożyteczne dla Unii Europejskiej. Idea Miasta Ogrodów jest głosem Katowic w dyskusji o kształcie Europy, a propozycje działań artystycznych i społecznych to wcielanie tej koncepcji w życie.

(NOWA) NARRACJA DLA EUROPY

Jeżeli miasto przeobraziłoby się w ogród, łatwiej byłoby się w nim porozumieć w najważniejszych kwestiach. Jak prosto można by rozmawiać o odpowiedzialności za rzeczywistość, o tym, że nie ma spraw, które nas nie dotyczą. W Mieście Ogrodów nie istnieje rozróżnienie na cywilizację i naturę, ekologia nie jest pustym słowem, a miasto pustym miejscem.

A gdyby Europejczycy spotkali się w Mieście Ogrodów, w Katowicach?

Tak jak katowicki ogród jest miastem, a nie ogrodem w mieście, tak Katowice są Europą, a nie tylko miastem w Europie. Dlatego głos o mieście to zawsze wypowiedź w sprawie Europy. Projekt ESK jest w istocie propozycją nowej narracji dla miasta i Europy – przestrzenią i językiem dialogu Europejczyków o własnej tożsamości i przyszłości.

SILNY OŚRODEK GOSPODARCZY, NAUKOWY I KULTURALNY W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Katowice znajdują się w centrum metropolii o silnej gospodarce, kilkudziesięciu uczelniach wyższych, zamieszkiwanej przez około 2 mln ludzi. To jeden z najbardziej atrakcyjnych obszarów inwestycyjnych w kraju.

Metropolia jest najlepiej skomunikowanym ośrodkiem w Polsce. Z węzłem łączącym autostrady wschód-zachód i północ-południe, koleją obsługującą ponad 50% transportu w kraju oraz szybkim dostępem do trzech lotnisk w odległości nie większej niż 100 km.

W pobliżu znajdują się Kraków, z którym Górny Śląsk łączyły zawsze silne więzy oraz Ostrawa, miasto partnerskie i kandydat na Europejską Stolicę Kultury w 2015 roku. Nie więcej niż 600 km dzieli Katowice od Berlina, Bratysławy, Budapesztu, Pragi, Warszawy i Wiednia.

U podstaw koncepcji Miasta Ogrodów leży przekonanie, że Katowice nie mogą rozwijać się niezależnie od otaczających je miast. Tworzą one pewnego rodzaju węzeł w sieci miast aglomeracji, regionu oraz innych europejskich ośrodków.

Dzięki tytułowi Europejskiej Stolicy Kultury Katowice wraz z sąsiednimi miastami mają szansę stać się głównym ośrodkiem gospodarczym, naukowym i kulturalnym w Europie Środkowo-Wschodniej.

14

W przypadku przyznania miastu tytułu Europejskiej Stolicy Kultury – jakie będą średnio – i długoterminowe skutki obchodów z punktu widzenia społeczności, kultury i samego miasta? Czy władze miejskie przewidują złożenie publicznych deklaracji dotyczących okresu następującego bezpośrednio po obchodach?

SKUTKI ŚREDNIOTERMINOWE**SPOŁECZNOŚĆ**

- Nowy wizerunek – mieszkańcy i osoby związane z Katowicami pozytywnie oceniają miasto, mają poczucie, że mogą tu realizować pomysły i marzenia.
- Współodpowiedzialność i współuczestnictwo – mieszkańcy rozwiązują problemy, tworząc grupy sąsiedzkie, organizując akcje społeczne, wspomagając działania samorządu i instytucji miejskich.
- Młodzi ludzie – twórcza energia i przyszłość – miasto jest otwarte na inicjatywy młodych ludzi.
- Aktywność osób trzeciego wieku – osoby te reprezentują tradycyjne wartości regionu: etos ciężkiej pracy, uczciwość, otwartość, umiejętność współpracy – i przekazują je kolejnym pokoleniom.
- Likwidacja wykluczeń – grupy dotychczas wykluczone włączają się w życie lokalnych społeczności i miasta, zyskują dostęp do edukacji i kultury.
- Miasto studentów – studenci angażują się w sprawy miasta i współtworzą jego klimat.

KULTURA

- Wzrost kompetencji – mieszkańcy miasta i metropolii współtworzą życie kulturalne miasta.
- Otwarte instytucje – ośrodki kultury otwarte na inicjatywy mieszkańców oraz nowe trendy i zjawiska artystyczne.
- Sieć partnerstw – instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz lokalni artyści współpracują z partnerami zagranicznymi. Projekty są interdyscyplinarne, angażują ludzi kultury, nauki i biznesu.
- Katowice – modny ośrodek kulturalny – miasto przyciąga niezależnych twórców, jest miejscem ciekawych przedsięwzięć artystycznych, atrakcyjnym dla odbiorców z całej Europy.
- Odkrywanie tradycji – mieszkańcy znają wielokulturową historię miasta, wzrasta zainteresowanie gwarą śląską.

MIASTO

- Nowa tożsamość – zmianie ulega stereotypowy wizerunek miasta.
- Nowa przestrzeń publiczna – mieszkańcy i goście korzystają z atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, która jest wizytówką Katowic.
- Atmosfera miasta – miasto tętni życiem, jest różnorodne i otwarte na nowe pomysły.
- Dostępne miasto – Katowice są przyjazne dla osób z dysfunkcjami poznawczymi i niepełnosprawnych ruchowo.

SKUTKI DŁUGOTERMINOWE**SPOŁECZNOŚĆ**

- Więź z miastem – powstrzymanie odpływu mieszkańców.
- Otwarta społeczność – aktywność obywatelska sprawia, że społeczność jest zintegrowana i otwarta na innych.
- Poczucie metropolitalności – mieszkańcy traktują sąsiednie miasta jako partnerów, a nie konkurentów.

KULTURA

- Nowe podejście do kultury – kultura rozumiana jako aktywność, która wpływa na jakość życia.
- Silny ośrodek kulturalny i artystyczny – konsekwentnie realizowana strategia edukacji oraz rozwój nauki i kultury sprawiają, że Katowice stają się silnym ośrodkiem w Europie Środkowo-Wschodniej.

MIASTO

- Konkurencyjna metropolia – dzięki współpracy z miastami metropolii Katowice konkurują z silnymi ośrodkami globalnej gospodarki. Metropolia przyciąga inwestorów i najlepiej wykształcone osoby.
- Wzór zrównoważonego rozwoju – miasto jest znanym ośrodkiem nowoczesnych technologii, badań naukowych, rozwiązań proekologicznych, czystej energii i transportu.

Czy władze miejskie przewidują złożenie publicznych deklaracji dotyczących okresu bezpośrednio po obchodach?

Tak, ponieważ kandydatura jest traktowana jako okazja do wypracowania mechanizmów rozwoju miasta w najbliższych dziesięcioleciach. Najbardziej istotne projekty będą kontynuowane, a stworzone w tym celu instytucje przejmą najważniejsze zadania realizowane przez Biuro ESK.

15 Jak przebiegało opracowanie projektu kandydatury?

Rada Programowa wypracowała trzy dokumenty zawierające propozycje programu obchodów Europejskiej Stolicy Kultury. Projekty i pomysły zgłaszali ponadto przedstawiciele uczelni, instytucji, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy miasta.

Założenia kandydatury konsultowano m.in. z władzami miasta, organizacjami skupiającymi przedsiębiorców, przedstawicielami instytucji, które odpowiadają za wydatkowanie środków europejskich w regionie. Idea Miasta Ogrodów została zaprezentowana przedstawicielom Górnośląskiego Związku Metropolitalnego. Założenia programu oraz strategii promocji przedyskutowano z menedżerami IBM, którzy doradzają Katowicom w ramach programu Executive Service Corps.

Wniosek aplikacyjny przygotowali specjaliści z różnych dziedzin. O składzie zespołu zdecydował dyrektor projektu Marek Zieliński. Od marca 2010 roku równolegle działały dwie grupy ekspertów. Jedna z nich pracowała nad częścią projektową, druga nad konstrukcją budżetu, formularzem i opisem inwestycji.

Przedstawiciele zespołu ekspertów wzięli udział w konferencji *Celebrating 25 years of European Capitals of Culture* w Brukseli i w zorganizowanym w kwietniu 2010 roku w Katowicach sympozjum *Europejskie Stolicy Kultury. Impuls do zmian*. W sympozjum uczestniczyli przedstawiciele miast, które były lub są kandydatem do tytułu (Cuenca, Essen, Lille, Linz, Ostrawa, Pilzno, Toledo, Tuluza). Wymieniono doświadczenia, prezentowano dobre praktyki i dyskutowano o problemach związanych z przygotowaniem projektu.

Koncepcję Miasta Ogrodów omówiono szczegółowo w czasie spotkań z udziałem wszystkich ekspertów. Sprecyzowano podział części projektowej na dziewięć platform tematycznych oraz kryteria pozwalające łączyć projekty w bloki: wyobraźnia, edukacja, wspólnota, praktyka. Umowy z ekspertami zawarto Biuro ESK.

Ostateczną redakcję zawartości merytorycznej i opracowanie graficzne wniosku aplikacyjnego zakończono w lipcu 2010 roku.



Struktura harmonogramu obchodów

29 lat – Anna Wiśniewska – ekspedientka



1

Jak zbudowany jest całoroczny program przewidywanych przez miasto obchodów, gdyby przypadł mu w udziale tytuł Europejskiej Stolicy Kultury (główne założenia, wątki tematyczne i dramaturgia obchodów)? Jak długo trwałyby obchody?

(pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej)

Myśl przewodnią obchodów stanowi koncepcja Miasta Ogrodów. Program podzielony został na 9 głównych platform:

- Miasto-ogród
- Wspólnota i edukacja
- Sport
- Teatr
- Muzyka
- Kino
- Sztuki wizualne
- Nowa kultura pisma
- Cyberogród

Projekty o szczególnym znaczeniu dla miasta, a zwłaszcza działania edukacyjne wymagające długotrwałej strategii, będą realizowane już od 2011 roku.

Rok 2016 będzie punktem kulminacyjnym przygotowywanych przedsięwzięć. Można wyróżnić główne płaszczyzny działania:

projekty towarzyszące otwarciu nowych instytucji:

- Centrum Sztuki Sportu
- Centrum Nowych Mediów
- Centrum Sztuki Współczesnej
- Kamienica Kultury

działania w przestrzeni miasta, m.in.:

- Cybermiasto/Cyberogród
- Ogrody Europy
- Rzeźby-ogrody
- Prywatny Ogród

wydarzenia wieńczące poszczególne projekty, m.in.:

- Kamienica Teatralna
- Baroque Factory
- Muzyczne Uniwersum Kompozytorów Europejskich
- Digital Art Cinema Festival
- Great Expectatios
- Katowicka Olimpiada Sztuki
- Hiperksiążka dla malucha

2

Które z wydarzeń roku będą miały szczególne znaczenie? W odniesieniu do każdego wydarzenia należy podać następujące informacje: opis wydarzenia, data i miejsce, partnerzy projektu, finansowanie.

(odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

MIASTO-OGRÓD

- Malarze ogrodów (wystawa)
- Responsible Design | s. 41
- Miejskie narracje przestrzenne | s. 43
- Ogrody Europy | s. 39
- Rzeźby-ogrody | s. 38
- Prywatny Ogród | s. 44
- Miasto przyszłości – przyszłość miasta (cykl konferencji)

WSPÓLNOTA I EDUKACJA

- Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku | s. 60
- Szkolne Stolicy Kultury | s. 61
- Kroniki Ogrodowe | s. 63
- Ogród Wielu Kultur | s. 67

SPORT

- Centrum Sztuki Sportu | s. 78
- Sport i propaganda (wystawa)
- Katowicka Olimpiada Sztuki | s. 80

TEATR

- Wirtualna Platforma Teatralna | s. 91
- Cztery Żywioty Katowic – Europejski Festiwal Teatrów Ulicznych | s. 88
- Europejski Rok Lalki | s. 89

MUZYKA

- Baroque Factory | s. 106
- Muzyczny potłacz | s. 107
- City that sounds | s. 107
- Wy-graj siebie | s. 108

KINO

- Great Expectations | s. 122
- Digital Art Cinema Festival | s. 123
- Centrum Edukacji Rozwojowej | s. 124

SZTUKI WIZUALNE

- Rezydencje artystyczne | s. 146
- Centrum Sztuki Współczesnej | s. 143

NOWA KULTURA PISMA

- Hiperksiążka dla malucha | s. 159
- Mailing List | s. 163
- Akademia Nowej Piśmienności | s. 164

CYBEROGRÓD

- Festiwal Wideoartu i Cybersztuki | s. 177
- Cybermiasto/Cyberogród | s. 175
- Dostępny Śląsk | s. 178
- Centrum Nowych Mediów | s. 183

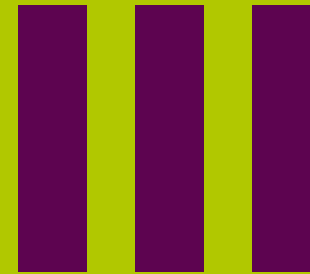
3

W jaki sposób miasto dokona selekcji wydarzeń, które znajdują się w programie obchodów?

(odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

Założenia programowe zostały wypracowane przez Radę Programową, zespół ekspertów współpracujących z Biurem ESK oraz w drodze konsultacji społecznych. Za realizację programu odpowiada dyrektor projektu. Nad zgodnością projektów z założeniami programowymi oraz wytycznymi w ramach poszczególnych platform czuwać będą koordynatorzy.

Nowe propozycje zostaną wybrane w trybie konkursowym. Każdego roku odbędą się cztery edycje konkursu, a oceny wniosków dokona zespół ekspertów powołanych przez dyrektora w porozumieniu z Radą Programową. Zgłoszenia będzie przyjmować Biuro ESK. Informacje o konkursie zostaną umieszczone na stronach internetowych oraz w mediach. Przewiduje się ogłoszenie dodatkowych konkursów dla młodzieży szkolnej i studentów.



Organizacja i finansowanie obchodów

1 Struktura organizacyjna

1.1 Jaką formę prawną przewidziano dla podmiotu, który zajmie się zorganizowaniem i wykonaniem projektu? Jakie będą jego związki formalne z władzami miasta?

(pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej, w szczególności poprzez załączenie statutu organizacji, informacji na temat zasobów ludzkich, życiorysów najważniejszych pracowników, wskazówek dotyczących potencjału finansowego i administracyjnego oraz schematu organizacyjnego uwzględniającego podział kompetencji na poszczególne szczeble hierarchii).

FORMA PRAWNA

Biuro ESK 2016 Katowice jest częścią Centrum Kultury Katowice. Umieszczenie Biura ESK w miejskiej instytucji pozwoliło wykorzystać osobowość prawną, infrastrukturę, zasoby kadrowe oraz przyznane środki finansowe bez konieczności tworzenia odrębnego podmiotu i związanych z tym procedur.

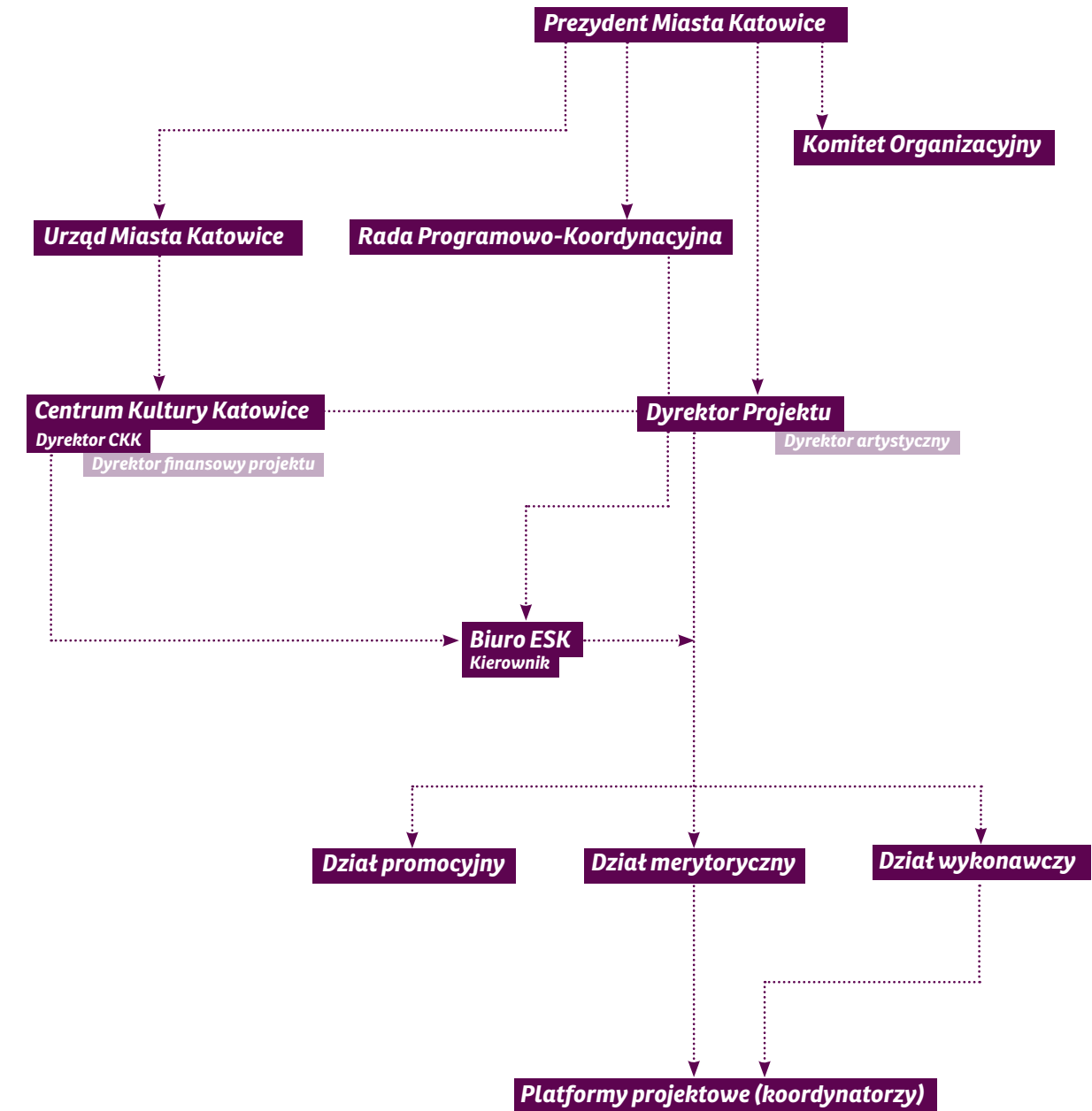
ZARZĄDZANIE PROJEKTEM

Dyrektor Projektu został powołany, po uzyskaniu rekomendacji Rady Programowej, przez Prezydenta Miasta Katowice. Dysponuje autonomią w zakresie realizacji programu i doboru zespołu. Finansowanie projektu i działalności biura odbywa się na podstawie środków przyznawanych przez miasto Katowice.

Dyrektorowi Projektu podlegają kierownicy:

- Biura ESK 2016 Katowice, zarządzający pracą personelu i zespołu wolontariuszy oraz nadzorujący produkcję wydarzeń artystycznych
- Działu Promocji, zarządzający zespołem promocyjno-informacyjnym
- Działu Merytorycznego, przygotowujący strategię działań związanych z realizacją projektu
- Działu Wykonawczego realizujący wypracowane strategie.

Dyrektor Finansowy – będzie powołany od 2012 roku w celu zarządzania finansami, pozyskiwania środków zewnętrznych, współpracy ze sponsorami i partnerami oraz działań organizacyjno-prawnych.



■ od 2011

■ od 2012

PODMIOTY WSPIERAJĄCE

Komitet Organizacyjny – inicjuje współpracę między władzami miasta a władzami województwa i metropolii, monitoruje budżet i strategię projektu ESK.

Rada Programowo-Koordynacyjna – powołana od 2011 roku grupa doradcza wspierająca realizację i promocję projektu, inicjująca powstawanie sieci partnerstw na poziomie instytucjonalnym i społecznym. W jej skład wejdą przedstawiciele organizacji pozarządowych, świata biznesu, mediów, środowisk artystycznych i edukacyjnych z różnych miast regionu.

Doradca Prezydenta ds. Europejskiej Stolicy Kultury – współpracuje z Biurem ESK, reprezentuje Prezydenta Katowic w sprawach dotyczących idei Miasta Ogrodów.

LIDERZY PROJEKTU

Marek Zieliński – Dyrektor Projektu – twórca hasła i idei Miasta Ogrodów, absolwent Uniwersytetu Śląskiego, dyrektor Instytucji Kultury Ars Cameralis. Autorem programów prezentacji kultury województwa śląskiego za granicą, m.in. w Nadrenii Północnej-Westfalii, Bratysławie, Moskwie oraz na EXPO w Hanowerze i Saragossie.

Mirostław Rusecki – Kierownik Działu Promocji – absolwent Uniwersytetu Śląskiego, pracował dla wielu instytucji kultury w regionie.

Piotr Zaczkowski – Kierownik Działu Wykonawczego – absolwent Uniwersytetu Śląskiego, teatrolog, dziennikarz, pedagog.

Karol Piekarski – Kierownik Działu Merytorycznego – absolwent Uniwersytetu Śląskiego, doktorant w Zakładzie Komunikacji Kulturowej macierzystej uczelni, twórca projektów edukacyjnych i artystycznych.

Aleksandra Matuszczyk – Kierownik Biura ESK Katowice 2016 – absolwentka Uniwersytetu Śląskiego, kulturoznawca.

1.2 W przypadku zaangażowania w obchody okolicznego regionu, w jaki sposób działania inicjowane na szczeblu lokalnym i gminnym zostaną zsynchronizowane?

Współpraca między władzami miasta a władzami województwa i metropolii inicjowana jest przez Komitet Organizacyjny. Koordynatorem będzie Biuro ESK działające w oparciu o porozumienia z władzami miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego i regionu.

Na poziomie społeczności najważniejszą rolę będzie odgrywać sieć Klubów ESK, które powstaną w miastach regionu. Będą one koordynowały działania grup mieszkańców, lokalnych twórców, organizacji pozarządowych i mediów.

1.3 Jakie przewidziano kryteria i sposoby wyboru kierownika artystycznego danego wydarzenia? Jacy kandydaci będą brani pod uwagę? Kiedy zostanie on nominowany? Jaki będzie zakres jego działań? (pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej).

Dyrektor artystyczny – będzie powołany od 2012 roku do przedsięwzięć, które wymagają szczególnych kompetencji i dużego doświadczenia zawodowego.



2

Finansowanie obchodów

2.1 Jaką formę przybierze budżet obchodów? Jaka jest łączna wysokość całkowitego budżetu roku obchodów Europejskiej Stolicy Kultury? Z jakich źródeł pochodzą środki (z zaznaczeniem proporcjonalnego udziału poszczególnych źródeł)?

Budżet obchodów Europejskiej Stolicy Kultury został zaplanowany na okres 2010–2016 z podziałem na:

- projekty
- inwestycje, tzw. twarde inwestycje infrastrukturalne.

2.2 Czy organy miejskie odpowiedzialne za finanse uchwały lub podjęły stosowne zobowiązania finansowe? Kiedy ma to nastąpić?

Władze Miasta Katowice w dwóch uchwałach przyjęły budżet projektu ESK w wysokości 5,12 mln PLN na rok 2010. Budżet na rok 2011 będzie przedmiotem uchwały, która przyjęta zostanie do końca 2010 roku. Miasto zakłada finansowanie projektu w kolejnych latach zgodnie z przedstawionym planem kosztów. Jednocześnie miasto podejmuje starania zmierzające do zaangażowania w finansowanie obchodów miast stowarzyszonych w Górnośląskim Związku Metropolitalnym oraz innych miast województwa śląskiego.

Szczegółowy wykaz wydatków inwestycyjnych znajduje się w rozdziale III Inwestycje.

2.3 Jaką kwotę wydatków wyasygnowano na koszty samych obchodów?

Wydatki na realizację projektów, bez kosztów biura oraz promocji, wynoszą 75,8 mln PLN, w tym 25 mln PLN w 2016 roku (kwota uwzględnia środki pozyskane od sponsorów).

2.4 Jaką kwotę wydatków przeznaczono na rozwój infrastruktury (bazy kulturalnoturystycznej), w tym na renowację?

Wydatki inwestycyjne wynoszą 1 686 679 371 PLN.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Sumy catkowitz	1 € = 4 PLN
Projekty	9 000 000	9 800 000	9 800 000	11 100 000	11 100 000	17 000 000	67 800 000	kwota PLN
	2 250 000	2 450 000	2 450 000	2 775 000	2 775 000	4 250 000	16 950 000	kwota €
Promocja	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 200 000	1 200 000	7 000 000	12 700 000	
	275 000	275 000	275 000	300 000	300 000	1 750 000	3 175 000	
Biuro	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 200 000	1 500 000	1 700 000	7 700 000	
	275 000	275 000	275 000	300 000	375 000	425 000	1 925 000	
Suma roczna	11 200 000	12 000 000	12 000 000	13 500 000	13 800 000	25 700 000	88 200 000	
	2 800 000	3 000 000	3 000 000	3 375 000	3 450 000	6 425 000	22 050 000	
Sponsorzy (ok. 7–9% wartości projektów ESK)							8 000 000	
							2 000 000	
Suma projekty							96 200 000	
							24 050 000	
Inwestycje związane z Projektem ESK							17 000 000	
							4 250 000	
Inwestycje Miasta Katowice i Partnerów							1 669 679 371	
							417 419 843	
Suma inwestycje							1 686 679 371	
							421 669 843	
Ogółem							1 782 879 371	
							445 719 843	

2.5 W jaki sposób przewidziano zaangażowanie w obchody sponsorów? Na jaką kwotę przewiduje się wkład finansowy pochodzący od sponsorów?

Zaangażowanie sponsorów będzie polegało na finansowym wsparciu projektu oraz dostarczeniu tzw. wkładu własnego w postaci infrastruktury, know-how oraz świadczonych usług. Sponsorzy, reprezentujący głównie środowiska gospodarcze, zapewnią ok. 7–9% części projektowej budżetu.

2.6 Jak wygląda harmonogram określania tych elementów budżetu w przypadku przyznania miastu tytułu Stolicy? (odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

Szczegółowy budżet ustalony zostanie po etapie selekcji wstępnej.

33 lata – Tomasz Marchewka, starszy posterunkowy



IV

Infrastruktura miasta

Katowice regularne połączenia lotnicze



1 Jakie są zalety miasta w dziedzinie dostępności (transport regionalny, krajowy i międzynarodowy)?

Metropolia jest jednym z najlepiej skomunikowanych ośrodków w Polsce. Krzyżują się w niej główne szlaki drogowe i kolejowe na linii północ-południe i wschód-zachód. Autostrada A4 umożliwia dojazd do miast wojewódzkich: Krakowa, Opola i Wrocławia oraz do granicy z Niemcami. Budowana obecnie autostrada A1 połączy metropolię z północą kraju i granicą z Czechami.

Trasy szybkiego ruchu łączą Katowice z miastami konurbacji i województwa śląskiego. Umożliwiają one również dojazd do międzynarodowego lotniska Katowice-Pyrzowice oraz do stolicy kraju Warszawy.

Katowice posiadają połączenia kolejowe z wszystkimi większymi miastami w Polsce, w tym bardzo dobre z Warszawą, dokąd kursuje kilkanaście pociągów dziennie, a także połączenia międzynarodowe z Berlinem, Hamburgiem (Niemcy), Budapesztem (Węgry), Pragą, Ostrawą (Republika Czeska), Mińskiem (Białoruś), Kijowem, Lwowem (Ukraina), Moskwą (Rosja), Wiedniem, Villach (Austria) i Żyliną (Słowacja).

Rozwinięta jest sieć połączeń lotniczych. Lotnisko Katowice-Pyrzowice, które jest jednym z trzech największych w Polsce, realizuje regularne loty do 34 europejskich miast. Pyrzowice są bardzo dobrze skomunikowane z Katowicami.

Dwa inne międzynarodowe porty lotnicze znajdują się w odległości nie większej niż 100 km. Dojazd z centrum Katowic do lotniska w Krakowie-Balicach zajmuje ok. 45 minut. Do 2016 roku powstanie autostrada A1, która umożliwi dotarcie w niecałą godzinę do Ostrawy.

2

Jakim potencjałem noclegowym i bazą turystyczną dysponuje miasto?

Miasto dysponuje sporym zapleczem noclegowym oraz dobrze rozwiniętą bazą turystyczną. W blisko 430 obiektach na terenie województwa śląskiego istnieje około 36 tys. miejsc noclegowych. Katowice posiadają ich ok. 3 tys., ponadto w pobliskich miastach (Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Sosnowiec, Zabrze) znajduje się jeszcze ok. 5 tys.

3

Jakie projekty w dziedzinie infrastruktury miejskiej i turystycznej, w tym renowacji, zaplanowano do roku, w którym miasto miałoby nosić tytuł Stolicy? Jak wygląda harmonogram tych prac? (odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

Przebudowany zostanie rynek i główne ulice w ścisłym centrum Katowic. Miasto wzbogaci się o atrakcyjną przestrzeń publiczną ze strefą spacerową wzdłuż zrewitalizowanych brzegów rzeki Rawy.

Na terenach przemysłowych, w pobliżu węzła komunikacyjnego, powstaje nowy kompleks obejmujący budynki Muzeum Śląskiego, Międzynarodowego Centrum Kongresowego oraz Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia. W rejonie Uniwersytetu Śląskiego zostanie zbudowane Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, a także siedziba Wydziału Radia i Telewizji.

Rozpoczęły się prace przy przebudowie dworca kolejowego. Zbudowany zostanie dworzec autobusowy. Zmieni się również układ komunikacji tramwajowej. Do 2016 roku uruchomione zostanie szybkie połączenie kolejowe z portem lotniczym Katowice-Pyrzowice.

Inwestycje w mieście przedstawione zostały szczegółowo w III rozdziale publikacji.

57 lat – Małgorzata Garlej, stylistka mody



V

Strategia komunikacji społecznej

1

Jaką strategię w dziedzinie komunikacji służącej nagłośnieniu obchodów Stolicy przygotowało miasto?

(pytanie do uzupełnienia na etapie selekcji końcowej, w szczególności w odniesieniu do strategii medialnej i mobilizacji widzów oraz mieszkańców; na etapie selekcji końcowej wymagane jest przedstawienie przewidzianych bądź zawartych układów o partnerstwie z mediami drukowanymi i audiowizualnymi, mających na celu zaangażowanie mediów w wydarzenia, a także harmonogramu obejmującego tę strategię)

KTO?

Współpraca ze stolicą w Hiszpanii

Strategia zakłada ścisłą współpracę z drugą Europejską Stolicą Kultury 2016, którą będzie jedno z miast hiszpańskich. Katowice, chcąc realizować wspólną kampanię, zaproponują hiszpańskiemu partnerowi udział w projektach w zakresie promocji. Współpraca obu miast umożliwi skuteczną promocję idei Europejskiej Stolicy Kultury oraz programu obchodów w Polsce i Hiszpanii.

CO?

Hasło obchodów

Koncepcja Miasta Ogrodów odgrywa istotną rolę w strategii promocji obchodów w Katowicach. Hasło wzbudza zainteresowanie. Zestawienie post-industrialnych Katowic z ogrodem zaskakuje, pobudza wyobraźnię i inspirowanie do myślenia o mieście w sposób niebanalny. Zaletą hasła jest prostota – może być zrozumiałe i atrakcyjne dla wszystkich, a idea ESK zyskuje nowy krąg odbiorców i rozszerza go poza grono osób zainteresowanych sztuką. Promocja obchodów będzie zaproszeniem do współtworzenia miasta przyszłości – Miasta Ogrodów.

DO KOGO?

Obszar i grupy docelowe

Strategia komunikacji identyfikuje grupy docelowe według dwóch kategorii: odległości od Katowic oraz kompetencji odbiorców.

W kategorii odległości wyodrębniono trzy główne przedziały: globalny, europejski (z podzbiorem sąsiedzkim) i krajowy (z podzbiorem metropolitalno-miejskim).

Podejście to pozwala wybrać media, które pozwolą najlepiej dotrzeć do wybranych odbiorców. Wszystkie parametry komunikatów w ramach programu są pochodną odniesienia danej informacji do wymienionych kategorii. Strategię koordynuje Biuro ESK.

Na poziomie globalnym przekazywane są przede wszystkim informacje o idei ESK i znaczeniu kultury europejskiej. W Europie promowane są wydarzenia zachęcające do przyjazdu na Śląsk i do Hiszpanii. Wyodrębniony podzbiór sąsiedzki obejmuje działania informacyjne adresowane do mieszkańców państw graniczących z Polską, które ze względu na bliskość kontaktów są szczególnie zaangażowane w obchody ESK.

Na poziomie krajowym prowadzona jest promocja poszczególnych wydarzeń Europejskiej Stolicy Kultury. Podzbiorem działań w tym przedziale jest grupa metropolitalno-miejska, komunikacja jest kierowana do mieszkańców Katowic i okolicznych miast w celu zaangażowania ich w różne działania.

Projekty zostaną uporządkowane według zdefiniowanych wyżej kryteriów. Na tej podstawie utworzony będzie szczegółowy plan komunikacji. Ułatwi to koordynację działań informacyjnych prowadzonych przez Biuro ESK.

W JAKI SPOSÓB?

■ Internet

Ważnym kanałem komunikacji będzie internet. Strategia zakłada aktywny udział uczestników. Program zawiera szereg inicjatyw sieciowych (które tworzą platformę komunikacji dla mieszkańców regionu), a także serwisy tematyczne skupiające osoby z różnych części świata. Tożsamość Miasta Ogrodów będzie budowana przy bezpośrednim udziale mieszkańców oraz innych osób tworzących społeczność ESK.

■ Kluby ESK

Kluby staną się miejscem spotkań mieszkańców metropolii z osobami zaangażowanymi w obchody ESK. Odbywać będą się w nich koncerty, wystawy, warsztaty i inne wydarzenia promujące Miasto Ogrodów. Kluby, powstające w ośrodkach kultury na terenie aglomeracji i poza nią, w całym kraju, a także za granicą, będą miejscem debaty i inicjatyw osób oraz grup, którym idea ESK jest bliska.

■ Mobilne ogrody

Mobilna instalacja, która umożliwia swobodny kontakt z kulturą i przyrodą jest uniwersalna, ale jednoznacznie związana z Katowicami. Goszcząc wraz z wydarzeniami artystycznymi w różnych miastach, stanowi atrakcyjną przestrzeń spotkań.

Mobilne ogrody towarzyszyć będą Klubom ESK oraz wydarzeniom w ramach prezentacji Miasta Ogrodów w europejskich miastach.

■ Prezentacje stolic

Cykl wydarzeń w europejskich stolicach promujących Europejską Stolicę Kultury będzie obejmował wydarzenia artystyczne, ale również działania w przestrzeni miejskiej wynikające z koncepcji Miasta Ogrodów. Projekt

zakłada artystyczną wymianę (twórców i przedsięwzięć), dzięki której przedstawiciele różnych europejskich krajów będą mogli również zaprezentować się w 2016 roku w Katowicach.

2 Jaka część budżetu zostanie przeznaczona na cele komunikacji społecznej?

Na cele komunikacji społecznej zostanie przeznaczony 13–15% części projektowej budżetu.

3 W jaki sposób miasto zamierza nagłośnić wręczenie nagrody Meliny Mercouri w przypadku jej otrzymania?

(bliższe wyjaśnienia tego punktu znajdują się w części VI Poradnika dla miast ubiegających się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury). (odpowiedź fakultatywna na etapie selekcji wstępnej)

Nie dotyczy.



68 lat – Jadwiga Adamska



VI

Ocena i monitorowanie obchodów

74 lata – Erwin Sówka, emerytowany górnik, malarz



1 Czy miasto nosi się z zamiarem utworzenia specjalnego systemu kontroli i oceny w zakresie:

wpływu, jaki wywiera program i jego skutków?

Tak, zostanie utworzony system kontroli i oceny efektów programu. Przyniesie on miastu wiele korzyści: wsparcie zarządzania projektem, bazę informacji dla instytucji i organizacji, dane do strategii rozwoju i promocji. Inspiracją będzie m.in. program Impacts 08 wdrożony przez Liverpool.

zarządzania finansami?

Mając na uwadze negatywne doświadczenia miast, które nosiły tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz możliwy wpływ kryzysu gospodarczego, opracowany zostanie również system zarządzania finansami.

98 lat – Janina Karska



VII

**Elementy
dodatkowe**

1

Jakie są atuty składanej kandydatury, a jakie szczególne cechy jej sukcesu jako Stolicy Kultury? Jakie mogą być słabe strony?

MOCNE STRONY

- Idea Miasta Ogrodów jest dobrze przyjmowana przez społeczność Katowic. Kandydatura trafia w oczekiwania mieszkańców, którzy widzą w niej szansę na zmiany w funkcjonowaniu miasta, pobudzenie życia kulturalnego i społecznego.
- Program obchodów jest zrównoważony. Nawiązuje do lokalnej specyfiki i tradycji, pokazuje rolę miasta w Europie. Propaguje aktywne, proekologiczny styl życia. Zakłada równomierny rozwój centrum i dzielnic.
- Program skierowany jest do różnych grup docelowych, uwzględnia w pierwszym rzędzie potrzeby edukacyjne i wspólnotowe, szczególnie istotne z punktu widzenia integracji europejskiej.
- Hasło obchodów jest odważne i prowokujące, a jednocześnie proste, łatwo przyswajalne, dzięki czemu identyfikują się z nim nie tylko odbiorcy wydarzeń artystycznych, lecz cała społeczność miasta.
- Projekt przewiduje stworzenie instytucji, które zapewnią ciągłość realizacji programu po 2016 roku, szczególnie w zakresie edukacji kulturalnej – Centrum Sztuki Współczesnej, Centrum Nowych Mediów, a także unikalnego w Europie Centrum Sztuki Sportu.
- Platformy są otwarte, co pozwala na włączanie do programu nowych przedsięwzięć. Konstrukcja aplikacji pozostawia miejsce na inicjatywy mieszkańców. Przewidziano środki na projekty realizowane przez studentów i organizacje pozarządowe.
- Przedstawiciele środowisk kultury, edukacji, nauki i biznesu zaangażują się w realizację programu.
- Projekt wpisuje się w strategię rozwoju miasta, Metropolii Silesia i województwa śląskiego. Kandydatura posiada wsparcie władz lokalnych i regionalnych.
- Program obchodów ma realne założenia finansowe.
- Idea Miasta Ogrodów jest uniwersalna i stanowi propozycję rozwoju dla europejskich miast.
- Inwestycje infrastrukturalne, które zostaną zakończone do 2016 roku, pozwolą na bardziej skuteczną realizację programu obchodów.

SŁABE STRONY

- Aplikacja została przygotowana w krótkim czasie.
- Brak wiążących deklaracji współpracy ze strony większości miast regionu.
- Analizy i diagnozy stanu kultury w mieście, wykorzystane przy tworzeniu programu, wymagają pogłębienia.
- Niektóre projekty są jedynie częściowo zgodne z koncepcją Miasta Ogrodów.

2

Czy miasto zamierza rozwijać specjalne projekty kulturalne w nadchodzących latach, niezależnie od losów jej kandydatury do roli Europejskiej Stolicy Kultury? Jeśli tak, to jakie?

Tak, Katowice mają świadomość, że proces transformacji nie ogranicza się jedynie do tworzenia nowych instytucji i zmian w przestrzeni miejskiej. Dlatego w programie przewidziano kilkadziesiąt projektów, których realizacja rozpocznie się w 2011 roku niezależnie od losów kandydatury. Będą to przede wszystkim działania wspólnotowe i edukacyjne mające na celu aktywizację mieszkańców oraz dostarczanie kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie. Towarzyszyć im będą także konsultacje społeczne, konferencje i warsztaty dla osób działających w sektorze kultury, pomagające w wypracowaniu i realizacji poszczególnych elementów programu.

PROJEKTY ROZPOCZYNAJĄCE SIĘ W 2011 ROKU:**MIASTO-OGRÓD**

- Responsible Design
- Ogrody Europy
- Rzeźby-ogrody
- Indunature
- Miejskie narracje przestrzenne

WSPÓLNOTA I EDUKACJA

- Kluby ESK
- Młode Grono Kultury
- Studenckie Biuro Projektów
- Uniwersytet Kultury Trzeciego Wieku
- Roz-bież Katowice
- Ogród Szkolny – Zielona Klasa
- Młodzieżowe Towarzystwo Naukowe
- Kroniki Ogrodowe
- Perspektywy edukacji kulturoznawczej (konferencja)

SPORT

- Sport a społeczna dyscyplina (konferencja)

TEATR

- Kamienica Teatralna
- Wirtualna Platforma Teatralna
- Agora Teatralna
- Re:definicja

MUZYKA

- Maj Junior Festiwal
- Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Akademickich
- Warsztat Słuchania
- Wszystko jazzne!

KINO

- Changing the Image – Changing the World (konferencja)

SZTUKI WIZUALNE

- Rezydencje artystyczne
- Sieć galerii
- Edukacja plastyczna

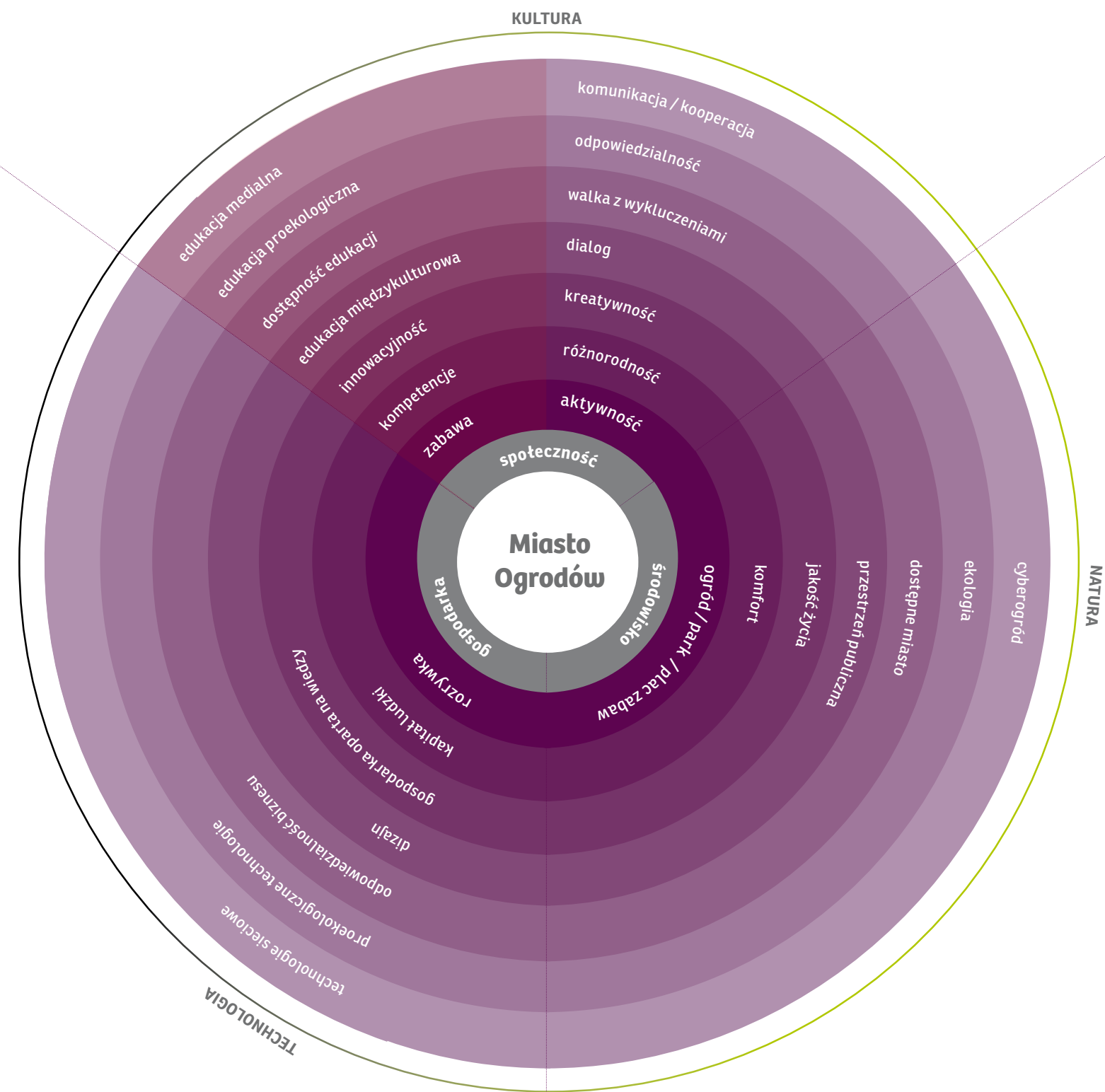
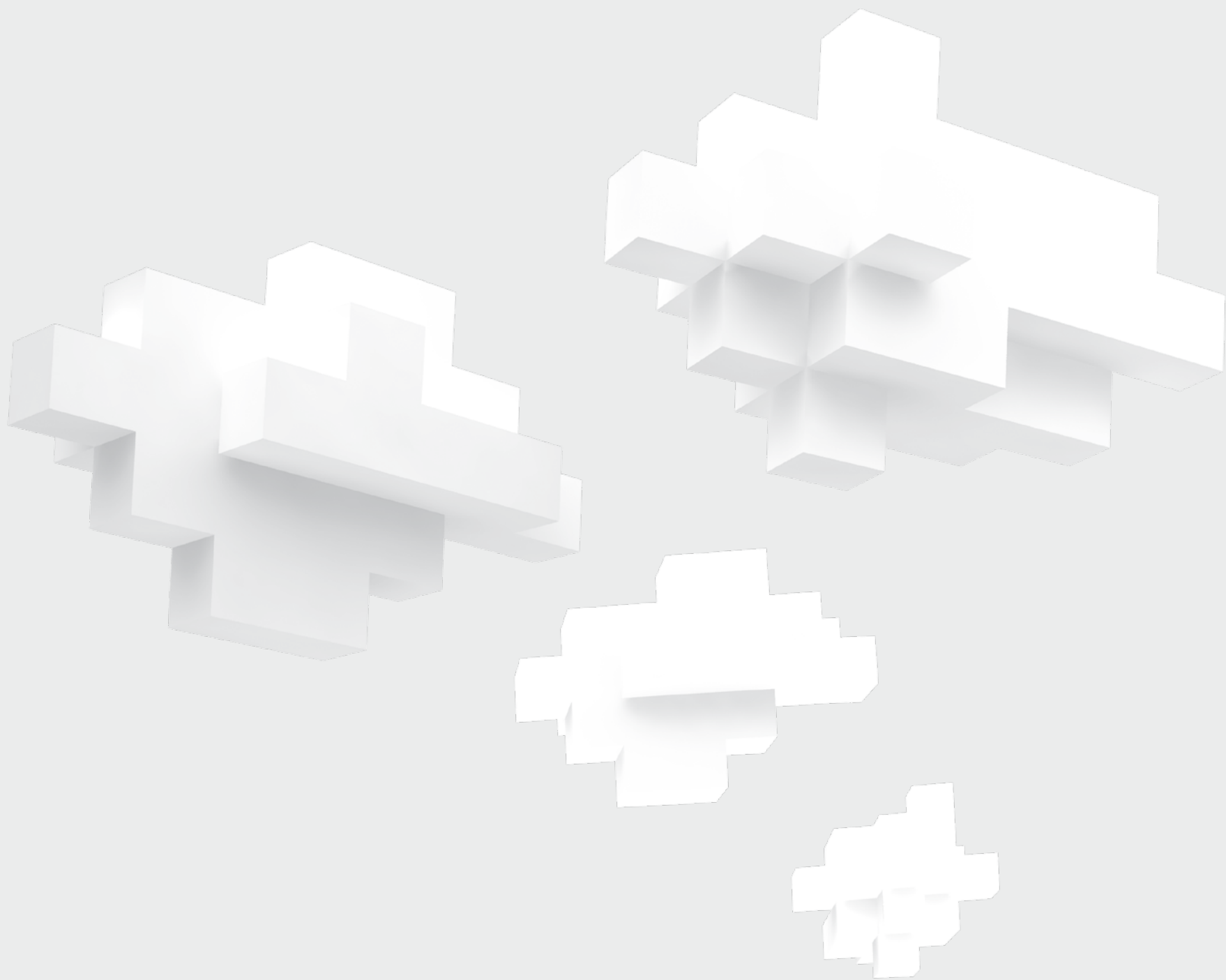
NOWA KULTURA PISMA

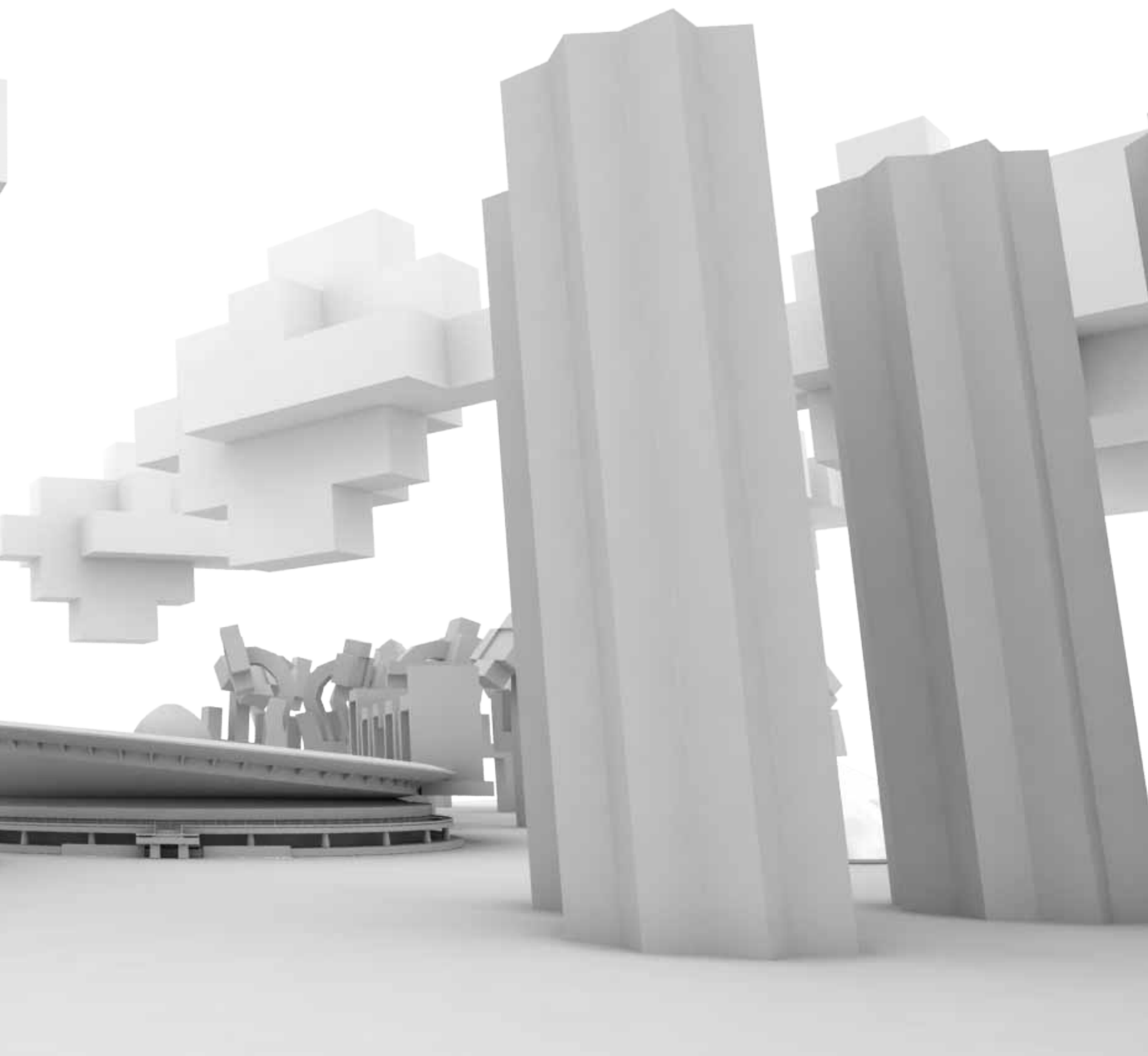
- Silesia ex machina
- Diagnoza kultury pisma w sieci
- Akademia Nowej Piśmienności

CYBEROGRÓD

- Festiwal Wideoartu i Cybersztuki
- Dostępny Śląsk
- Instytut Mediów im. Marshalla McLuhana

V Przestrzeń znaczeń





Magnetyczne miasto

Zakładając ogród nigdy nie zaczyna się od ścieżek – one rysują się same. Wytaczają zazwyczaj najkrótszą i najładniejszą trasę, bo stanowią wypadkową indywidualnych i intuicyjnych wyborów. Ścieżki to zapis upodobań uczestników ogrodu, mapa najchętniej odwiedzanych miejsc.

Z miastem jest podobnie. Zaplanowane trasy i raz na zawsze ustanowione punkty unieruchamiają tak ludzi, jak samo miasto, staje się ono martwym niemiejscem, które z czasem się wyludnia. Kiedy Ebenezer Howard pytał *Dokąd pójdą ludzie?*, wskazywał na trzy miejsca osiedlania się: miasto, wieś i miasto-wieś (miasto-ogród). Wybór ten zobrazował schematem trzech magnesów. Zaproponował stworzenie odległych

od miasta osad, które połączą elementy miejskiego i wiejskiego stylu życia. Współcześnie, gdy podstawowym problemem Europy jest odpływ mieszkańców z centrów na peryferie, magnetyczne powinno być samo miasto.

W Mieście Ogrodów nie istnieje podział na kulturę i naturę. Ludzie nie muszą wybierać pomiędzy miastem a wsią, nie trzeba też tworzyć nowych osad. Należy zrozumieć ich potrzeby i stworzyć im takie warunki życia, jakich oczekują.

Przestrzeń

Oto widzę bez najmniejszego żalu, jak przeistacza się już w inne miasto i jak mi się wymyka.

A. Breton, Nadja

Ogród nie jest otoczony murem, odznacza się, ale nie zamyka. Jego obszaru nie wytycza granica, tylko właściwości. Tak właśnie kształtuje się tożsamość Katowic: poprzez otwartość i interakcję, w dialogu. Miasto Ogrodów tworzy przestrzeń spotkań oraz udoskonala tryby komunikowania się, przenika się w nim to, co prywatne z tym, co publiczne.

Katowice nie są miastem-ogrodem, a Miastem Ogrodów: wielu zróżnicowanych, samowystarczalnych miejsc, które się wzajemnie zasilają. Rozmowa toczy się w mieście, ale także miasto mówi, prowadzi dialog różnic, łącząc dzielnice. Katowice wraz z miastami regionu tworzą spójny, choć niejednolity system.

Rozproszony układ miast oddaje strukturę i potencjał sieci. Dzięki temu podróż jest jak surfowanie po internecie – pełna niespodziewanych

odkryć. Nowe media pomagają odnaleźć się w tej rzeczywistości. Umożliwiają mieszkańcom personalizowanie przestrzeni, redefinicję znaczeń i wartości – uczestnicy miasta tworzą własne narracje. Dzieląc się wiedzą i odczuciami, budują mapę mentalną, która współtworzy tożsamość miejsca i regionu. Zróżnicowana, ale dostępna przestrzeń otwiera się przed podróżnymi jak gościniec.

Nieoczekiwanie, to właśnie dzięki technologii miasto staje się bardziej zmysłowe – przestrzeni nie wyznaczają jedynie długość ulic i kształt zabudowań. Bity informacji prowadzą nowymi ścieżkami, udostępniają kolejne połączenia. Miasto Ogrodów zyskuje dodatkowy wymiar. Staje się cyberogrodem.

Kultura

Czym jest zrównoważony rozwój? [...] To nie jest abstrakcyjna utopijna ideologia. Może on być trudny do osiągnięcia, lecz jego znaczenie jest precyzyjnie określone i sięga samej istoty naszego jestestwa. Zrównoważony rozwój [...] w szerszym ujęciu socjologicznym i politycznym można zdefiniować jako solidarność międzypokoleniową.

Manuel Castells, *Urban Sustainability in the Information Age*

W Mieście Ogrodów zaciera się różnica między gościem i gospodarzem. Gospodarzem nie może być ten, kto przyjmuje gościa na własnych warunkach. Gościnność wymaga wyjścia drugiemu na spotkanie – przed dom, poza to, co znane i oswojone. Wszyscy, którzy zechcą wejść do ogrodu, są za niego odpowiedzialni, współtworzą tożsamość tego miejsca.

Wielokulturowy charakter regionu dowodzi, że w tej przestrzeni spotkania są możliwe. Obszar przynależał do różnych państw, mieszkali tutaj między innymi Żydzi i Niemcy, po II wojnie światowej osiedlali się przybysze z Kresów Wschodnich. Region jest więc miejscem powinowactwa wielu kultur.

Tutejsza wspólnota ma charakter międzykulturowy, ale również międzypokoleniowy. W tradycyjnym modelu rodziny śląskiej żyjące pod jednym dachem pokolenia korzystają wzajemnie ze swoich doświadczeń i umiejętności. To inspirowane do niesablonowego spojrzenia na rzeczywistość. W Mieście Ogrodów osoby trzeciego wieku są aktywnymi członkami społeczności. Współpracując z najmłodszymi, gwarantują ciągłość tradycji, pozwalają na odkrycie lokalnej specyfiki. Z racji swych umiejętności i wiedzy, stają się źródłem innowacji.

Sieć

Obraz miasta, jaki nosimy w sobie, jest zawsze trochę przestarzały.

J.L.Borges, Niegodny

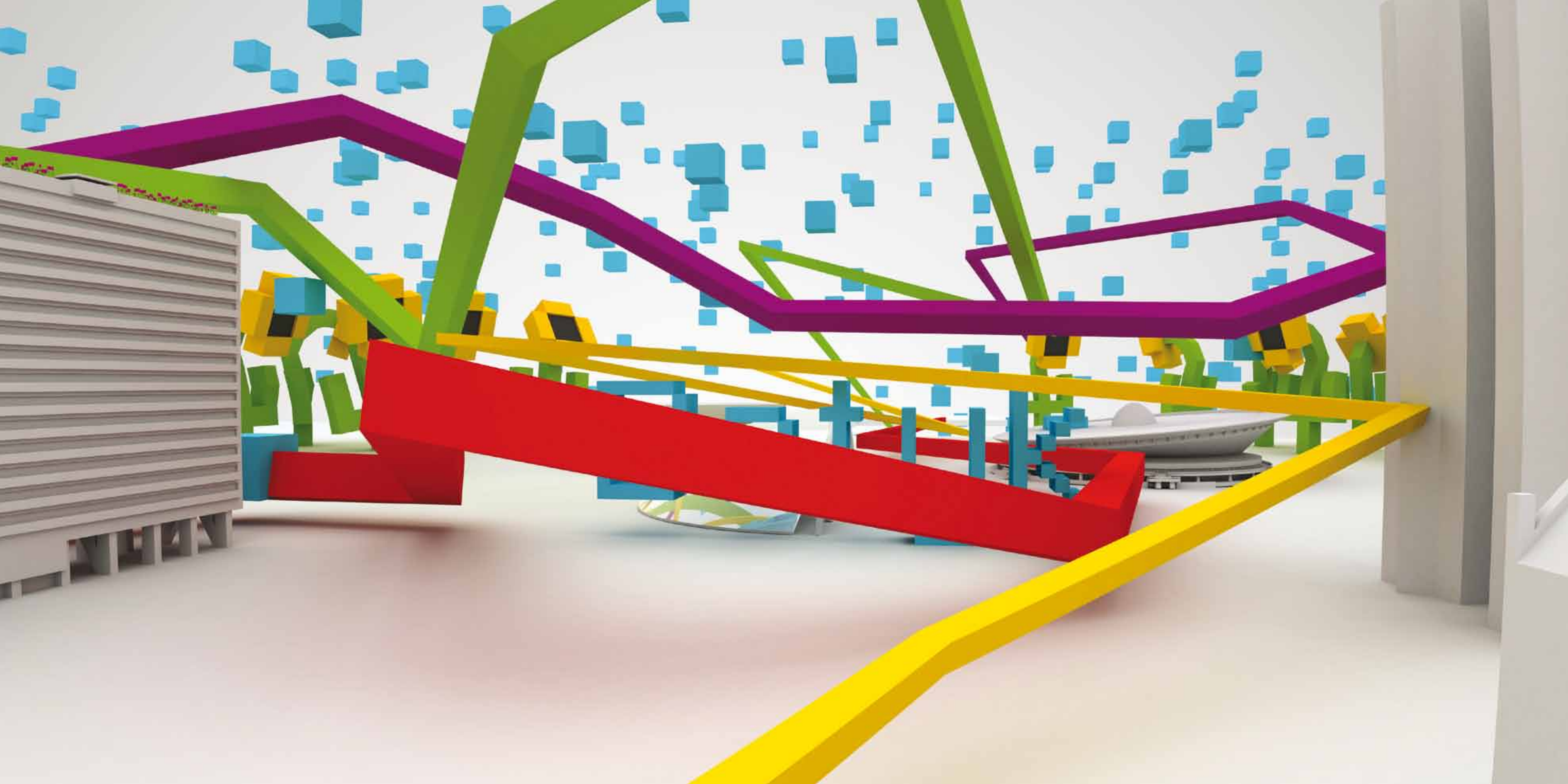
Centralnym punktem europejskiego miasta jest rynek: często zabytkowy, z kawiarenkami, tłumem mieszkańców i turystów. Główny plac w Katowicach nie przypomina tradycyjnego rynku. Jest najważniejszym punktem nie ze względu na kształt czy lokalizację, ale z powodu roli, jaką pełni w sieci komunikacji – stąd rozchodzą się promienie trasy tramwajów, tu zbiegają się różne sfery ludzkiej działalności.

Podobne procesy zachodzą w społeczeństwie informacji. Miejsce jako takie przestaje mieć nadrzędne znaczenie – to właśnie komunikacja kształtuje jego charakter. Tworzenie miasta przyszłości jest zatem tworzeniem połączeń. Nie chodzi tylko o możliwość natychmiastowego przemieszczania się, ale przede wszystkim o kontakty między ludźmi, instytucjami, przedsiębiorstwami.

Kultura, wspomagana złożoną siecią technologii, jest krwiobiegiem miasta. Jego sukces zależy od umiejętności rozmowy, zastąpienia rywalizacji mądrą współpracą. O rozwoju gospodarki decyduje dzisiaj umiejętność przetwarzania informacji. Czynność ta wymaga wiedzy i wysokich kompetencji.

Górny Śląsk znajduje się na przecięciu europejskich szlaków komunikacyjnych. Ze względu na ilość więzi, które wynikają z historii tego miejsca, metropolia może stać się węzłem łączącym Wschód z Zachodem, a także Północ z Południem.

Elżbieta Owczarek i Karol Piekarski



ŹRÓDŁA CYTATÓW

J.L. Borges, *Niegodny*, w: *Opowiadania*, Kraków 1978, przeł. Z. Chądzyńska.

A. Breton, *Nadja*, przeł. J. Waczków, Kraków 1993.

I. Calvino, *Niewidzialne miasta*, przeł. A. Kreisberg, Warszawa 1975.

M. Castells, *Urban Sustainability in the Information Age*. „City”, Vol. 4 no 1 (2000) [przeł. R. Drewniak].

M. de Certeau, *Wynaleźć codzienność. Sztuki działania*, przeł. K. Thiel-Jańczuk, Kraków 2008.

[J. Derrida] Wykład Jacquesa Derridy wygłoszony 11 grudnia 1997 roku na Uniwersytecie Śląskim z okazji przyznania mu doktoratu honoris causa, tłum. K. Jarosz, „Literatura na Świecie” 1998 nr 11–12.

[D. Harrington], *Dotąd wykorzystaliśmy utamek dostępnych możliwości* [Z Davidem Harringtonem rozmawiali W. Mszyca Jr i A. Harasimowicz] „Ultramarina” 2008 nr 10.

Karta Ateńska 1933, Postanowienia Konferencji w Atenach w 1931 r., w: *Vademecum konserwatora zabytków. Międzynarodowe normy ochrony dziedzictwa kultury* 1996. Biuletyn ICOMOS – Polskiego Komitetu Narodowego, Warszawa 1996.

[W. Kilar, wypowiedź] *My som stona* [sześć godzin opowieści o Śląsku], przygot.: A. Stefański [et al.], [dokument dźwiękowy] Polskie Radio Katowice, 2008.

A. Klich, *Jak Grzegorz Jarzyna nie został górnikiem*, „Gazeta Wyborcza” z 18.12.2008.

B. Latour, *Ekologia to ślepa uliczka*, rozmowę przeprowadził M. Nowicki, „Dziennik” 2008, nr 279, dod. „Europa” nr 48.

[K. Lupa], *Metafizyczne tęsknoty* [Z Krystianem Lupą rozmawiał K. Karwat], „Śląsk” 1998 nr 6 (32).

L. Majewski, wypowiedź w filmie *Moc snów* (reż. K. Kaliski) Katowice 2007.

F. Starowieyski, *O burzeniu najpiękniejszych gór Polski*, „Na Głos” 1994, nr 15/16 (40/41).

M. Szejnert, *Czarny ogród*, Kraków 2007.

Dyrektor projektu Katowice ESK 2016 | Marek Zieliński

ZESPÓŁ MERYTORYCZNY

Koordynatorzy | Karol Piekarski | Piotr Zaczekowski

Zespół

Michał Derda-Nowakowski | Jerzy Gorzelik | Krystian Górka | Hanna Kostrzewska | Maria Lorek | Anna Maj | Józef Olejniczak | Jan Oslisło | Karol Piekarski | Anna Sieroń | Anita Skwara | Bartłomiej Świderek | Paweł Wittich

Współpraca

Zuzanna Adamkiewicz | Łukasz Białkowski | Magdalena Orczewska | Elżbieta Owczarek | Przemysław Sołtysik | Artur Szczęsny | Paweł Wyszomirski | Dominik Tokarski

OPRACOWANIE WNIOSKU

Redaktor odpowiedzialny | Piotr Zaczekowski

Koordynator | Karol Piekarski

Współpraca redakcyjna | Hanna Kostrzewska | Elżbieta Owczarek

Adiustacja i korekta | Elżbieta Kulińska | Grażyna Wilk

Opracowanie graficzne | skład i łamanie | infografika | Zofia Oslisło

Współpraca przy opracowaniu graficznym | skład i łamanie | infografika |

Marcin Kasperek

Infografika | Ksawery Kaliski

Zdjęcia otwierające platformy | Halina Porada

Zdjęcia ilustrujące formularz | Radosław Kaźmierczak

Kwerenda materiałów ikonograficznych | Martyna Fotta | Magdalena Urbanowicz

BIURO ESK

Kierownik | Aleksandra Matuszczyk

Promocja | Mirosław Rusecki

Zespół

Marcin Dzedzej | Barbara Kaźmierczak | Michał Kubieniec | Tobiasz Melanowski |

Magdalena Piechaczek | Magdalena Stelmach | Adrianna Szojda

Logo Katowice ESK 2016 | Wojciech Janicki

Wizualizacja projektu Katowice ESK 2016 | Sokka – Katarzyna Sokołowska

Biuro ESK 2016 Katowice zostało powołane 1 kwietnia 2010 roku

w strukturze Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek

Dyrektor CCK | Izabela Kosowska-Osman

© Miasto Katowice 2010

DRUK

Drukarnia Archidiecezjalna | ul. Wita Stwosza 11 | 40-042 Katowice

OPRAWA

AA Print | ul. Poprzeczna 44 | 43-190 Mikołów

PAPIER

Arctic Papier, MUNKEN LYNX ROUGH 120 g/m²

posiadający certyfikaty

FSC – The mark of responsible forestry

PEFC – Promoting sustainable forest management

W publikacji wykorzystano kroje pisma **Ronnia** oraz **Bree** autorstwa Type Together

